

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014
GRUPY KAPITAŁOWEJ RAIFFEISEN BANK
POLSKA S.A.

Zarząd Banku przedstawia skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A.
za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2014 roku

Piotr Czarnecki	Prezes Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Maciej Bardan	Pierwszy Wiceprezes Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Jan Czeremcha	Wiceprezes Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Ryszard Drużyński	Wiceprezes Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Łukasz Januszewski	Członek Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Marek Patuła	Członek Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Piotr Konieczny	Członek Zarządu
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>
Patrycja Zenik-Rychlik	Dyrektor Departamentu Rachunkowości Finansowej i Podatków
<i>imię i nazwisko</i>	<i>stanowisko/funkcja</i>	<i>podpis</i>

Warszawa, 18 marca 2015 r.

Spis treści

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	7
SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃWÓW PIENIĘŻNYCH	10
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	12
1. INFORMACJE OGÓLNE	12
2. OPIS ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	16
2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	16
2.2. Oświadczenie zgodności	17
2.3. Pozycje wyrażone w walutach obcych	17
2.4. Konsolidacja	17
2.5. Ustalenie wyniku finansowego	19
2.5.1. Przychody i koszty z tytułu odsetek	19
2.5.2. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	20
2.5.2.1. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji powiązanych z ubezpieczeniami	21
2.5.3. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	23
2.5.4. Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	24
2.5.5. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	24
2.5.6. Inne pozycje wyniku finansowego	24
2.5.6.1. Świadczenia pracownicze	24
2.5.6.2. Przychody z tytułu dywidend	24
2.6. Prezentacja i wycena aktywów i zobowiązań finansowych	24
2.7. Aktywa finansowe	25
2.7.1. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	25
2.7.2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	26
2.7.3. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności	26
2.7.4. Pożyczki i należności	27
2.8. Reklasyfikacja aktywów finansowych	28
2.9. Utrata wartości aktywów finansowych	28
2.9.1. Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu	31
2.9.1.1. Ekspozycje podlegające analizie indywidualnej	31
2.9.1.2. Ekspozycje podlegające analizie grupowej	32
2.9.2. Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	35
2.10. Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu	36
2.11. Pochodne instrumenty finansowe	36
2.11.1. Ujęcie i wycena	36
2.11.2. Wbudowane instrumenty pochodne	37
2.11.3. Rachunkowość zabezpieczeń	38
2.11.3.1. Kryteria	38
2.11.3.2. Zabezpieczenie wartości godziwej	39
2.11.3.3. Zabezpieczenie przepłyów pieniężnych	39
2.11.3.4. Zaprzestanie stosowania rachunkowości zabezpieczeń	40
2.12. Zobowiązania finansowe	41
2.13. Zobowiązania pozabilansowe	41
2.14. Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu	42
2.15. Wyłączenie instrumentów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej	43
2.16. Wartości niematerialne	44
2.16.1. Koszty zakończonych prac rozwojowych	45
2.16.2. Inne wartości niematerialne	45
2.17. Rzeczowe aktywa trwałe	46
2.18. Leasing	47
2.18.1. Grupa jako leasingobiorca	47

2.18.2. Grupa jako leasingodawca	48
2.19. Środki pieniężne	49
2.20. Rezerwy	49
2.21. Kapitały	50
2.22. Podatek dochodowy	51
2.23. Pozostałe pozycje	52
2.24. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów	53
2.24.1. Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane i zastosowane przez Grupę od 1 stycznia 2014 w zakresie, który dotyczył działalności Grupy	53
2.24.2. Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę	58
3. ZMIANA ZASAD PREZENTACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH.....	70
4. ISTOTNE SZACUNKI	72
4.1. Utrata wartości aktywów finansowych	73
4.2. Utrata wartości portfela kredytowego	73
4.3. Metody wyceny instrumentów finansowych	75
4.4. Kalkulacja rezerw	76
4.5. Wartości niematerialne rozpoznane w wyniku połączenia z Polbank EFG–test na utratę wartości	77
4.6. Okres użytkowania oraz utrata wartości aktywów trwałych i pozostałych wartości niematerialnych	79
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	80
5. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI.....	80
6. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	86
7. ODPISY NETTO Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH ORAZ REZERW NA ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	87
8. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	89
9. WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ I Z POZYCJI WYMIANY	90
10. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE.....	91
10.1. Wynagrodzenia	91
10.2. Pozostałe ogólne koszty administracyjne	91
11. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE.....	92
12. PODATEK DOCHODOWY	93
13. ZYSK NETTO PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	95
13.1. Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję	95
13.2. Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję.....	95
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ... ..	96
14. KASA I ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	96
15. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	96
16. POCODNE INSTRUMENTY FINANSOWE I INSTRUMENTY WBUDOWANE	97
16.1. Pochodne instrumenty finansowe	97
16.2. Instrumenty wbudowane	99
17. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ	99
18. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU	101
19. INWESTYCYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE.....	102
20. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	103
21. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	107
22. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	109
23. INNE AKTYWA	111
24. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I POZOSTAŁYCH MONETARNYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH	113
25. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	114
26. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	114
27. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	115
28. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	115
29. GRUPA JAKO LEASINGBIORCA	116
30. GRUPA JAKO LEASINGODAWCA.....	116
31. REZERWY	118
32. KAPITAŁY	119
33. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE	121
34. AKTYWA, NA KTÓRYCH USTANOWIONO ZABEZPIECZENIA I O OGRANICZONEJ MOŻLIWOŚCI DYSPONOWANIA	122

35.	SEKURYTYZACJA ORAZ SPRZEDAŻ NALEŻNOŚCI GRUPY	123
35.1.	<i>Syntetyczna sekurytyzacja portfela kredytów korporacyjnych w Jednostce Dominującej</i>	123
35.2.	<i>Sekurytyzacja wierzytelności leasingowych</i>	123
35.3.	<i>Sprzedaż należności</i>	124
36.	DZIAŁALNOŚĆ POWIERNICZA	124
37.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	125
38.	WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH	125
39.	WARTOŚĆ GODZIWA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	126
40.	KOMPENSOWANIE AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	131
41.	TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI	134
42.	ZDARZENIA PO DACIE BILANSOWEJ	138
	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM.....	140
43.	CHARAKTER I ZAKRES RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI	140
44.	RYZYKO KREDYTOWE	144
45.	RYZYKO UTRATY PŁYNNOŚCI	164
46.	POZOSTAŁE RYZYKA RYNKOWE	166
46.1.	<i>Ryzyko rynkowe</i>	166
46.2.	<i>Ryzyko walutowe</i>	167
46.3.	<i>Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej</i>	169
46.4.	<i>Ryzyko operacyjne</i>	174

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013 przekształcony*
Przychody z tytułu odsetek		2 148 490	2 334 528
Koszty z tytułu odsetek		-924 161	-1 122 124
Wynik z tytułu odsetek	6	1 224 329	1 212 404
Odpisy netto z tytułu utraty w wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	7	-106 555	-361 704
<i>w tym Odzyski ze sprzedaży wierzytelności</i>		261 712	37 074
Przychody z tytułu prowizji i opłat		706 231	756 902
Koszty z tytułu prowizji i opłat		-93 470	-93 424
Wynik z tytułu prowizji i opłat	8	612 761	663 478
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	9	58 478	139 594
Ogólne koszty administracyjne	10	-1 349 363	-1 495 357
Pozostałe przychody operacyjne	11	67 418	143 742
Pozostałe koszty operacyjne	11	-61 505	-62 053
Zysk brutto		445 562	240 104
Podatek dochodowy	12	-108 623	-56 628
Zysk netto		336 939	183 476
Zysk/ (Strata) przypadająca akcjonariuszom niesprawującym kontroli		-741	36 064
Zysk przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej		337 680	147 412
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	13	243 335	242 845
Zysk przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję zwykłą (w zł)	13	1 388	607
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych (w szt.)	13	243 335	242 845
Rozwodniony Zysk przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję zwykłą (w zł)	13	1 388	607

* Patrz nota 3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Zysk netto	336 939	183 476
Pozostałe dochody podlegające opodatkowaniu, które mogą być przeniesione do wyniku, w tym:		
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne brutto	-52 419	-5 670
Podatek dochodowy dotyczący instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne	9 960	1 077
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży brutto	6 415	-6 220
Podatek dochodowy dotyczący aktywów dostępnych do sprzedaży	-1 219	1 182
Dochody całkowite netto	299 676	173 845
Dochody całkowite przypadające akcjonariuszom niesprawującym kontroli	-741	36 064
Dochody całkowite przypadające akcjonariuszom Jednostki Dominującej	300 417	137 781

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	Na dzień	Na dzień	Na dzień
		31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 przekształcony*	31 grudnia 2012 przekształcony*
Kasa i środki w Banku Centralnym	14.	2 683 875	2 422 051	3 099 942
Należności od banków	15.	654 891	367 637	246 208
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	18.	361 623	8 770 806	8 763 622
Instrumenty finansowe w yznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu	18.	0	0	59 529
Pochodne instrumenty finansowe	16.	900 712	534 229	472 748
Inwestycyjne papiery wartościowe	19.	12 529 109	1 802 410	585 975
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	20.	39 819 298	37 653 990	39 587 128
Wartości niematerialne	21.	589 399	628 741	604 611
Rzeczowe aktywa trwałe	22.	302 996	302 109	310 454
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12	487 800	500 713	514 982
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		27 937	80 592	55 710
Inne aktywa	23.	290 725	337 464	367 326
Aktywa razem		58 648 365	53 400 742	54 668 235
Zobowiązania i kapitały	Nota	Na dzień	Na dzień	Na dzień
		31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 przekształcony*	31 grudnia 2012 przekształcony*
Zobowiązania w obec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	24.	16 389 675	15 937 209	14 426 649
Pochodne instrumenty finansowe	16.	1 124 302	453 945	368 262
Zobowiązania w obec klientów	25.	32 878 290	30 129 775	32 185 908
Zobowiązania podporządkowane	26.	320 006	104 003	1 060 442
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	27	1 136 394	0	0
Pozostałe zobowiązania	28	380 974	437 034	439 265
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku		47 053	417	2 002
Rezerwy	31.	220 096	219 707	216 795
Zobowiązania razem		52 496 791	47 282 090	48 699 323
Kapitały własne		6 151 515	5 821 095	5 689 419
Kapitał akcyjny	32.	2 256 683	2 207 461	2 207 461
Kapitał zapasowy		2 357 406	2 366 229	2 410 706
Pozostałe kapitały	32.	947 287	944 550	958 064
Wynik z lat ubiegłych i roku bieżącego	32.	590 139	302 855	113 188
Kapitały akcjonariuszy niesprawujących kontroli		59	297 557	279 493
Kapitały razem		6 151 574	6 118 652	5 968 912
Zobowiązania i kapitały razem		58 648 365	53 400 742	54 668 235

* Patrz nota 3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Noty przedstawione na stronach 13-175 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitałach własnych

	Nota	Kapitały własne		Pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy		Kapitały przypadające na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	Kapitały akcjonariuszy niesprawujących kontroli	Razem
		Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy		Wynik finansowy lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego			
Stan na 1 stycznia 2014 roku		2 207 461	2 366 229	944 550	155 443	147 412	5 821 095	297 557	6 118 652
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży netto		0	0	5 196	0	0	5 196	0	5 196
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto		0	0	-42 460	0	0	-42 460	0	-42 460
Zysk netto za rok 2014		0	0	0	0	337 680	337 680	-741	336 939
Dochody całkowite razem		0	0	-37 264	0	337 680	300 417	-741	299 676
Przeniesienie w wyniku netto na wynik finansowy z lat ubiegłych		0	0	0	147 412	-147 412	0	0	0
Nabycie udziałów od jednostek niesprawujących kontroli		0	-99 519	0	-2 924	0	-102 443	-277 557	-380 000
Dywidendy wypłacone		0	0	0	0	0	0	-20 000	-20 000
Pozostałe związane z konsolidacją		0	1 341	0	8 109	0	9 450	800	10 250
Transakcje z właścicielami		49 222	89 355	40 000	-55 581	0	122 996	0	122 996
Emisja akcji		49 222	73 774	0	0	0	122 996	0	122 996
Przeniesienie w wyniku netto na fundusz ogólnego ryzyka bankowego		0	0	40 000	-40 000	0	0	0	0
Przeniesienie w wyniku netto na kapitał zapasowy tworzony ustawowo		0	15 581	0	-15 581	0	0	0	0
Stan na 31 grudnia 2014 roku	32	2 256 683	2 357 406	947 287	252 459	337 680	6 151 515	59	6 151 574

Noty przedstawione na stronach 13-175 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitałach własnych (cd.)

	Nota	Kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy		Kapitały przypadające na akcjonariuszy Jednostki Dominującej	Kapitały akcjonariuszy niesprawujących kontroli	Razem
					Wynik finansowy lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego			
Stan na 1 stycznia 2013 roku		2 207 461	2 410 706	958 064	145 683	-32 495	5 689 419	279 493	5 968 912
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży netto		0	0	-5 038	0	0	-5 038	0	-5 038
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto		0	0	-4 593	0	0	-4 593	0	-4 593
Zysk netto za rok 2013		0	0	0	0	147 412	147 412	36 064	183 476
Dochody całkowite razem		0	0	-9 631	0	147 412	137 781	36 064	173 845
Przeniesienie w wyniku netto na wynik finansowy z lat ubiegłych		0			-32 495	32 495	0	0	0
Dywidendy wypłacone		0	0	0	0	0	0	-18 000	-18 000
Pozostałe związane z konsolidacją		0	0	-3 883	-2 222	0	-6 105	0	-6 105
Transakcje z właścicielami		0	-44 477	0	44 477		0	0	0
Przeniesienie w wyniku netto na kapitał zapasowy		0	-44 477	0	44 477	0	0	0	0
Stan na 31 grudnia 2013 roku	32	2 207 461	2 366 229	944 550	155 443	147 412	5 821 095	297 557	6 118 652

Noty przedstawione na stronach 13-175 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna	Nota	Za rok obrotowy	Za rok obrotowy
		kończący się 31 grudnia 2014	kończący się 31 grudnia 2013 przekształcony*
Zysk brutto		445 562	240 104
Korekty o pozycje:		768 427	318 447
Amortyzacja	21,22	177 403	154 851
Niezrealizowane różnice kursowe		316 668	-142 365
(Zysk)/Strata ze zbycia inwestycji oraz składników rzeczowego majątku trwałego		15 742	-5 298
Przeniesienie odsetek i dywidend dotyczących działalności inwestycyjnej i finansowej		319 473	329 457
Pozostałe pozycje niekasowe		-60 860	-18 198
Zmiany stanu aktywów i pasywów operacyjnych:		11 597 232	-3 573 324
Pozostałe lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom		-360 664	-106 616
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu		8 171 823	-429 354
Inwestycyjne papiery wartościowe		2 347	6 676
Pochodne instrumenty finansowe		147 329	24 201
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		-3 782 707	17 998
Inne aktywa		35 996	-89 847
Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych		2 479 619	-3 343 774
Zobowiązania wobec klientów		3 561 195	-975 210
Pozostałe zobowiązania		-60 182	31 550
Rezerwy		-630	-4 663
Podatek dochodowy zapłacony		31 364	-72 439
Odsetki otrzymane		2 019 242	2 439 962
Odsetki zapłacone		-647 500	-1 071 808
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		12 811 221	-3 014 773

* Patrz nota 3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (cd.)

Działalność inwestycyjna	Nota	Za rok obrotowy	Za rok obrotowy
		kończący się 31 grudnia 2014	kończący się 31 grudnia 2013 przekształcony*
Wpływy z tytułu sprzedaży inwestycyjnych papierów wartościowych		1 429 174	41 022
Wpływy z tytułu sprzedaży składników rzeczowego majątku trwałego		3 530	24 362
Środki pieniężne pozyskane w związku z objęciem konsolidacją		38 399	0
Wydatki z tytułu nabycia inwestycyjnych papierów wartościowych		-12 157 658	-1 236 585
Wydatki z tytułu nabycia akcji w spółkach zależnych		-380 000	0
Wydatki z tytułu nabycia składników rzeczowego majątku trwałego		-100 434	-181 901
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		-11 166 990	-1 353 102
Działalność finansowa			
Wpływy z tytułu zaciągnięcia zobowiązań podporządkowanych i długoterminowych kredytów bankowych		3 462 598	12 167 067
Wydatki z tytułu spłaty zobowiązań podporządkowanych i długoterminowych kredytów bankowych		-6 101 825	-8 400 335
Wpływy z tytułu emisji papierów dłużnych		1 134 434	0
Wpływy z emisji akcji		122 996	0
Dywidendy zapłacone		-20 000	-18 000
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		-1 401 797	3 748 732
Zmiana stanu środków pieniężnych netto		242 434	-619 143
Środki pieniężne na 1 stycznia	37	2 571 124	3 190 267
Środki pieniężne na 31 grudnia		2 813 558	2 571 124

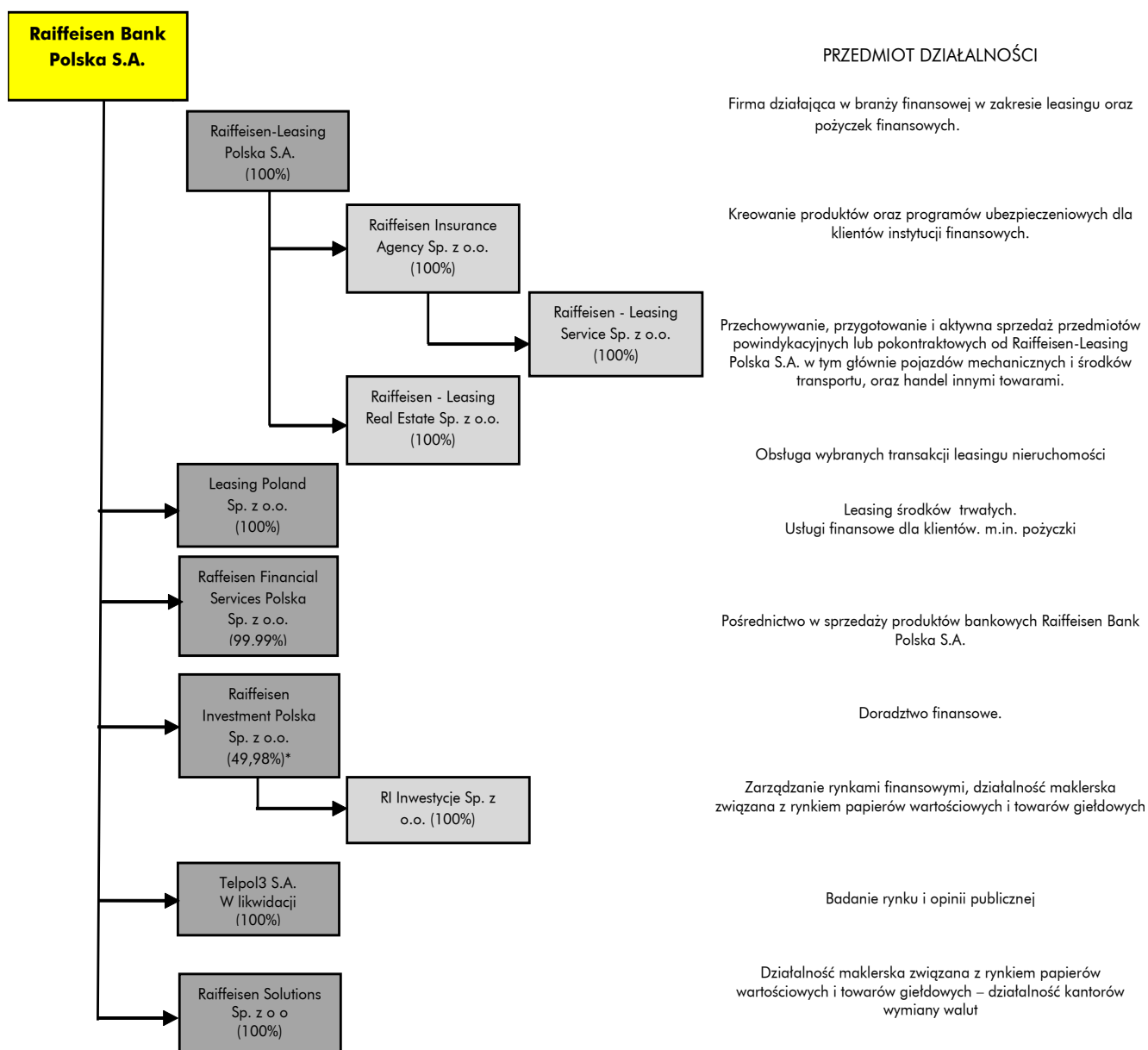
* Patrz nota 3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Jednostką sporządzającą skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest **Raiffeisen Bank Polska S.A.** z siedzibą w Warszawie 00-549, ul. Piękna 20 wpisany do polskiego Krajowego Rejestru Sądowego jako Spółka Akcyjna pod numerem KRS 0000014540.

Skład Grupy Kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A. prezentuje poniższy schemat:

* * pozostałe 50,02% udziałów w spółce posiada Raiffeisen Investment AG

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Konsolidacją metodą pełną objęte zostały następujące jednostki:

- **Raiffeisen Bank Polska S.A. („Jednostka Dominująca”)**
- **Raiffeisen-Leasing Polska S.A.**
- **Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o.**
- **Raiffeisen-Leasing Service Sp. z o.o.**
- **Raiffeisen-Leasing Real Estate Sp. z o.o.**
- **Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o.**
- **Raiffeisen Investment Polska Sp. z o.o.**
- **Raiffeisen Solutions Sp. z o.o.**

Ponadto Grupa obejmuje konsolidacją spółki celowe Compass Variety Funding LTD oraz ROOF Poland 2014 LTD, obie z siedzibą w Irlandii, z wykorzystaniem których Grupa przeprowadziła sekurytyzację wierzytelności leasingowych, opisaną w nocie 35.2. skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Spółki te zostały objęte konsolidacją, ponieważ zgodnie z MSSF 10 Jednostka Dominująca sprawuje nad nimi kontrole, mimo iż nie posiada w nich zaangażowania kapitałowego (z tego względu nie zostały one zaprezentowane w powyższej strukturze kapitałowej Grupy).

Sekurytyzowane wierzytelności leasingowe prezentowane są w aktywach Grupy z uwagi na niespełnienie warunków wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej określonych w MSR 39 pkt. 19, w szczególności warunku obowiązku niezwłocznego przekazywania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów.

Spółki RI Inwestycje Sp. z o.o. oraz Leasing Poland Sp. z o.o. i Telpol3 S.A. (w likwidacji) nie zostały objęte konsolidacją ze względu na ich nieistotność.

Grupa Kapitałowa Raiffeisen Bank Polska S.A. prowadzi działalność w zakresie bankowości detalicznej, korporacyjnej oraz działalności inwestycyjnej, leasingowej i faktoringowej na terenie Polski, zatrudniając 6 267 osób na koniec 2014 roku (6 575 osoby na koniec 2013 roku).

Występujące w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym określenia oznaczają odpowiednio:

Bank lub Jednostka Dominująca – Raiffeisen Bank Polska S.A.

Jednostki Zależne – Raiffeisen-Leasing Polska S.A., Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o., Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o., Raiffeisen-Leasing Service Sp. z o.o., Raiffeisen Leasing Real Estate Sp. z o.o., Leasing Poland Sp. z o.o., Raiffeisen Investment Polska Sp. z o.o., RI Inwestycje Sp. z o.o., Raiffeisen Solutions Sp. z o.o., Telpol3 S.A.(w likwidacji)

RZB – Raiffeisen Zentralbank Österreich AG, będący jednostką nadrzędną najwyższego szczebla

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

RBI – Raiffeisen Bank International AG, będący jednostką nadrzędną

Grupa lub Grupa Kapitałowa – Grupę Kapitałową Raiffeisen Bank Polska S.A.

Grupa RZB – Grupę Kapitałową Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG (RZB), w skład której wchodzi między innymi banki kontrolowane przez RBI i RZB z Europy Środkowej i Wschodniej, oddziały zagraniczne RZB, austriackie instytucje finansowe oraz inne instytucje wspomagające.

Zatwierdzenie niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zarząd Jednostki Dominującej dokonał zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego w dniu 18 marca 2015 roku.

Informacje o akcjonariuszach Jednostki Dominującej

Akcjonariuszem większościowym Jednostki Dominującej jest Raiffeisen Bank International, który powstał z obszarów wydzielonych z Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB) i Raiffeisen International Bank-Holding AG (RI). RBI jest całkowicie skonsolidowanym podmiotem zależnym RZB. RZB posiada 60,7% akcji RBI. Pozostała część kapitału akcyjnego jest w wolnym obrocie na wiedeńskiej giełdzie papierów wartościowych, na której Raiffeisen notowany jest od 2005 roku. RBI jest spółką nadrzędną dla Raiffeisen Bank Polska S.A i posiada w nim 100% udziału.

Istotne zmiany w strukturze Grupy w bieżącym okresie sprawozdawczym

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym wystąpiły następujące istotne zmiany w strukturze Grupy:

- 11 grudnia 2014 r. Bank zawarł z austriackim Raiffeisen-Leasing International umowę, na mocy której nabył 50% akcji Raiffeisen-Leasing Polska. W wyniku tej transakcji Bank stał się jedynym akcjonariuszem Raiffeisen-Leasing Polska. Cena nabycia wyniosła 380 000 tys. złotych. Wartość bilansowa udziałów niesprawujących kontroli w spółce Raiffeisen-Leasing Polska na dzień nabycia wynosiła 277 557 tys. złotych. Grupa usunęła z bilansu udziały niesprawujące kontroli o wartości 277 557 tys. złotych i wykazała spadek kapitału własnego przypisanego akcjonariuszom Banku o 102 443 tys. złotych.

Wpływ zmian w udziale własności spółki Raiffeisen-Leasing Polska na kapitał własny przypisany akcjonariuszom Banku w ciągu okresu sprawozdawczego został przedstawiony w poniższej tabeli:

	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014
Nabycie udziałów w spółce zależnej	
Wartość bilansowa nabytych udziałów niesprawujących kontroli	277 557
Cena nabycia zapłacona udziałów com niesprawującym kontroli	-380 000
Spadek w kapitale własnym przypisanym akcjonariuszom Banku	-102 443

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

- W 2014 roku Jednostka Dominująca powołała spółkę Raiffeisen Solutions Sp. z o.o., prowadzącą działalność kantoru wymiany walut oraz działalność maklerską związaną z rynkiem papierów wartościowych i giełd towarowych.

Skład Zarządu Jednostki Dominującej według stanu na 31 grudnia 2014 roku

Piotr Czarnecki	– Prezes Zarządu
Maciej Bardan	– Pierwszy Wiceprezes Zarządu
Jan Czeremcha	– Wiceprezes Zarządu
Ryszard Drużyński	– Wiceprezes Zarządu
Łukasz Januszewski	– Członek Zarządu
Piotr Konieczny	– Członek Zarządu
Marek Patuła	– Członek Zarządu

Skład Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej według stanu na 31 grudnia 2014 roku

Karl Sevelda	– Przewodniczący Rady Nadzorczej
Martin Grüll	– Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Herbert Stepic	– Członek Rady Nadzorczej
Johann Strobl	– Członek Rady Nadzorczej
Aris Bogdaneris	– Członek Rady Nadzorczej
Klemens Breuer	– Członek Rady Nadzorczej
Władysław Gołębiowski	– Członek Rady Nadzorczej
Peter Lennkh	– Członek Rady Nadzorczej
Selcuk Sari	– Członek Rady Nadzorczej

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku, dane porównawcze zaprezentowano za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia sprawozdawczego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji („MSSF UE”). Zmiany standardów i interpretacji, które weszły w życie od 1 stycznia 2014 roku oraz ich wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy - zostały zaprezentowane w nocie 2.24.1 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie nie uwzględnia zmian standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu sprawozdawczym (nota 2.24.2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Grupa nie dokonała istotnych zmian zasad rachunkowości w zakresie wyceny aktywów i pasywów oraz pomiaru wyniku finansowego w stosunku do zasad przyjętych w poprzednim okresie, za wyjątkiem zmian opisanych w nocie 3 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- według wartości godziwej dla: instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, aktywów finansowych wyznaczonych w momencie początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane przez wynik finansowy oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej,
- według zamortyzowanego kosztu dla pozostałych aktywów finansowych, w tym dla kredytów i pożyczek oraz pozostałych zobowiązań finansowych
- według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych,

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

- aktywa trwale (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży wyceniane są w niższej z następujących dwóch kwot: ich wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.2. Oświadczenie zgodności

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe („sprawozdanie finansowe”) Grupy zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami prawa.

2.3. Pozycje wyrażone w walutach obcych

Pozycje zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym Grupa prowadzi działalność (tzw. waluta funkcjonalna). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich (zł), który jest walutą funkcjonalną dla każdej ze spółek wchodzących w skład Grupy.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Pozycje pieniężne sprawozdania z sytuacji finansowej wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego na dzień sprawozdawczy (tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego).

Wszystkie powstałe różnice kursowe, w tym zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia transakcji ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany” - za wyjątkiem różnic kursowych powstałych na instrumentach finansowych dostępnych do sprzedaży, które wykazywane są w pozostałych całkowitych dochodach.

2.4. Konsolidacja

Jednostki zależne to jednostki, w odniesieniu, do których Bank posiada, pośrednio lub bezpośrednio, ponad 50% udziałów w głosach na walnym zgromadzeniu lub wobec których Bank sprawuje kontrolę nad ich działalnością operacyjną.

Bank sprawuje kontrolę na jednostką, w której dokonano inwestycji, wtedy i tylko wtedy, gdy Bank jednocześnie:

- sprawuje władzę na jednostką, w której dokonano inwestycji,
- z tytułu swojego zaangażowania w jednostce, w której dokonano inwestycji, podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych, oraz
- posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy nad jednostką, w której dokonano inwestycji do wywierania wpływu na wysokość swoich wyników finansowych.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od dnia przejścia nad nimi kontroli przez Grupę. Konsolidowanie jednostek zależnych ustaje z dniem utraty kontroli. Polityka rachunkowości jednostek zależnych jest dostosowana do polityki rachunkowości Grupy.

Bank jako Jednostka Dominująca wobec Raiffeisen Investment Polska Sp. z o.o. („RIP”), pomimo iż nie dysponuje więcej niż połową praw głosu w tej spółce, sprawuje nad nią kontrolę z uwagi na zasiadanie trzech przedstawicieli Banku w Radzie Nadzorczej tej jednostki zależnej oraz posiadanie zdolności do kierowania polityką finansową i operacyjną spółki.

W tabeli poniżej zaprezentowano informacje na temat udziałów niekontrolujących i ich wpływie na działalność Grupy i jej przepływy pieniężne w stosunku do tych jednostek zależnych, gdzie występują udziały niekontrolujące istotne dla Grupy:

Nazwa jednostki zależnej	Raiffeisen Investment Polska Sp. z o.o.		Raiffeisen-Leasing Polska S.A.
	Polska		Polska
Kraj rejestracji i główne miejsce prowadzenia działalności	Polska		Polska
Wybrane dane finansowe	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2013
Akty wa	2 632	4 381	5 464 125
Zobowiązania	2 513	2 781	4 906 190
Kapitały własne	119	1 600	557 935
Przychody	1 619	6 363	405 566
Zysk/(Strata) netto	-1 481	1 135	64 609
Przepływy środków pieniężnych netto	-1 823	2 368	443 481
% udziałów Jednostki Dominującej	49,98%	49,98%	50%
Zysk/ (Strata) przy padająca akcjonariuszom niesprawującym kontroli	-741	0	26 305

W 2014 Grupa objęła konsolidacją dwie spółki celowe: Compass Variety Funding Ltd oraz ROOF Poland 2014 Ltd. W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie wystąpiły postanowienia umowne wymagające od Grupy udzielenia wsparcia finansowego żadnej z konsolidowanych spółek celowych, w tym zdarzenia lub okoliczności narażające Grupę na straty.

Zgodnie z postanowieniami umownymi Raiffeisen Leasing Polska S.A. udzielił pożyczek nabywcom sekurytyzowanych należności leasingowych w następującej wartości obejmującej naliczone niezapłacone odsetki: 77 563 tys. zł (Compass Variety Funding LTD) oraz 333 352 tys. zł (ROOF Poland 2014 LTD).

Jednostki zależne w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Jednostkę Dominującą do dnia ustania kontroli podlegają pełnej konsolidacji, co polega na sumowaniu poszczególnych odpowiadających pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej, rachunku zysków i strat Jednostki Dominującej oraz jednostek zależnych w pełnej wysokości oraz dokonaniu odpowiednich korekt i wyłączeń konsolidacyjnych.

Wyłączeniu podlegają transakcje wewnątrzgrupowe i salda wewnątrzgrupowe (wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją) oraz niezrealizowane zyski i straty lub przychody i koszty powstałe w wyniku transakcji wewnątrzgrupowych.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Wyłączeniu podlegają również dywidendy naliczone lub wypłacone przez Jednostki Zależne Jednostce Dominującej i innym jednostkom objętym konsolidacją oraz bilansowa wartość udziałów posiadanych przez Jednostkę Dominującą w Jednostkach Zależnych oraz kapitał własny tych jednostek na moment ich nabycia.

W celu wyeliminowania rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości przez Jednostkę Dominującą oraz Jednostki Zależne podczas konsolidacji wprowadza się korekty konsolidacyjne.

Nabycia Jednostek Zależnych (objęcia kontroli) przez Grupę rozlicza się na dzień nabycia metodą nabycia. W dniu nabycia ujmuje się możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania oraz wszelkie niekontrolujące udziały w jednostce przejmowanej wyceniane według ich wartości godziwych na dzień nabycia.

Sumę:

- przekazanej zapłaty (wycenianej według wartości godziwej na dzień nabycia),
- kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w podmiocie przejmowanym (wycenionych w wartości godziwej lub w wartości proporcjonalnego udziału niekontrolujących udziałów w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto przejmowanego podmiotu) oraz
- udziału w kapitale podmiotu przejmowanego, należącego poprzednio do Jednostki Dominującej (wycenionego według wartości godziwej na dzień nabycia) - w przypadku połączenia realizowanego etapami

porównuje się do wartości netto możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań. W przypadku, gdy różnica pomiędzy tymi pozycjami stanowi nadwyżkę, rozpoznaje się ją jako wartość firmy, w przeciwnym wypadku różnicę tę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

W procesie połączenia z innymi podmiotami może powstać wartość firmy i inne wartości niematerialne – zasady rachunkowości ich dotyczące omówiono w nocie 2.16 skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

2.5. Ustalenie wyniku finansowego

2.5.1. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody i koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, a także ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej: rozliczenie dyskonta bądź premii oraz prowizje otrzymane lub należne. Jako przychody odsetkowe rozpoznaje się również naliczane przychody o charakterze odsetkowym od instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. W ramach przychodów i kosztów odsetkowych prezentowane jest również rozliczenie odsetek od instrumentów finansowych, stanowiących pozycję zabezpieczającą w ramach stosowanej przez Grupę rachunkowości zabezpieczeń.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji związanych z nimi przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, którą dyskontowane są przyszłe płatności lub wpływy pieniężne do bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Przy obliczaniu efektywnej stopy procentowej przepływy pieniężne szacowane są przy uwzględnieniu warunków umownych danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie płatności odsetkowe, prowizje i opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy oraz koszty transakcji, premie lub dyskonta, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej.

2.5.2. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej (zgodnie z zasadami opisanymi w notcie 2.5.1. skonsolidowanego sprawozdania finansowego) obejmują opłaty i prowizje otrzymane lub zapłacone bezpośrednio związane z powstaniem aktywów lub zobowiązań finansowych i są prezentowane w przychodach lub kosztach odsetkowych, na przykład prowizje lub opłaty za zbadanie zdolności kredytowej, lub zabezpieczenia, negocjacje związane z określeniem parametrów instrumentu oraz za przygotowanie dokumentacji.

Pozostałe opłaty i prowizje są rozliczane są liniowo lub ujmowane jednorazowo w przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat. Co do zasady opłaty i prowizje ujmowane są w rachunku zysków i strat w odniesieniu do stopnia wykonania określonej usługi.

Do prowizji rozliczanych liniowo przez okres życia produktu zaliczane są prowizje i opłaty otrzymane oraz zapłacone dotyczące, wystawienia gwarancji, opłaty i prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów oferowanych przez Grupę, a także udzielonych oraz otrzymanych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych lub o nieustalonych terminach zmian oprocentowania, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej (np. kredyt w rachunku bieżącym, kredyt rewolwingowy).

Prowizje otrzymywane lub płacone z tytułu wykonania określonych czynności niezwiązanych z wewnętrzną stopą zwrotu kredytów, pożyczek oraz innych aktywów i zobowiązań finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jednorazowo w momencie wykonania usługi, np. prowizje za przelewy, operacje gotówkowe, opłaty związane z obsługą środków pieniężnych. Prowizje i opłaty wynikające z negocjowania lub udziału w negocjacjach transakcji zawieranej przez stronę trzecią, uzyskiwane w momencie realizacji transakcji, której dotyczyły, są rozpoznawane jednorazowo w momencie finalizacji tej transakcji. Opłaty dotyczące kredytów syndykowanych są rozpoznawane w momencie zakończenia procesu syndykacji, pod warunkiem, że Grupa nie zachowuje dla siebie części kredytu lub uczestniczy w kredycie syndykowanym na tych samych warunkach co inni uczestnicy kredytu.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

2.5.2.1. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji powiązanych z ubezpieczeniami

Przychody z bancassurance

Grupa osiąga przychody z tytułu „bancassurance”, tj. sprzedaży poprzez kanały dystrybucji Grupy produktów ubezpieczeniowych. W celu odzwierciedlenia treści ekonomicznej oraz właściwego ujęcia przychodów i kosztów dotyczących oferowanych produktów ubezpieczeniowych, Grupa przyjęła odrębne zasady prezentacji i rozliczenia opłat uzyskiwanych z tytułu bancassurance w zależności od występowania powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym oferowanym na rzecz tego samego klienta bądź braku takiego powiązania. W przypadku wykazania powiązania dwóch lub większej liczby transakcji, kryteria ujmowania przychodu stosuje się łącznie do tych transakcji.

Bezpośrednie powiązanie produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym występuje w szczególności, gdy jest spełniony co najmniej jeden z dwóch warunków:

- 1) instrument finansowy jest oferowany przez Grupę zawsze z produktem ubezpieczeniowym,
- 2) produkt ubezpieczeniowy jest oferowany przez Grupę wyłącznie z instrumentem finansowym, tj. nie ma możliwości zakupu w Grupie produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu produktu łączonego z instrumentem finansowym.

W przypadku braku zaistnienia co najmniej jednego z wymienionych warunków dokonywana jest dalsza analiza powiązania transakcji sprzedaży instrumentu finansowego i ubezpieczenia w oparciu o analizę treści ekonomicznej tych transakcji i przy wykorzystaniu kryteriów takich jak:

- a) stopień sprzedaży produktów łączonych, tj. procentowy udział instrumentów finansowych z ochroną ubezpieczeniową do ilości umów dotyczących instrumentów finansowych w portfelu Grupy,
- b) średnie rzeczywiste roczne oprocentowanie poszczególnych instrumentów finansowych w portfelu Grupy w podziale na zawierające ochronę ubezpieczeniową (w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową Grupy, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń) i bez ochrony ubezpieczeniowej (w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową Grupy),
- c) możliwości przystąpienia do ochrony ubezpieczeniowej bez instrumentu finansowego,
- d) przy braku wymogu Grupy zawarcia przez klienta umowy ubezpieczenia do nabywanego przez niego instrumentu finansowego - liczby zbliżonych w zakresie warunków i zasad umów ubezpieczenia zawartych w innych zakładach ubezpieczeń niż zakład ubezpieczeń, którego produkty są oferowane przez Grupę łącznie z instrumentem finansowym,
- e) liczby rezygnacji i wysokości zwracanych prowizji – w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową Grupy, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń,
- f) zakres czynności wykonywanych na rzecz ubezpieczyciela w trakcie trwania umowy ubezpieczenia.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Analizą powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym objęte są również instrumenty finansowe, które nie są oferowane umownie łącznie z umową ubezpieczenia.

Analiza powiązania transakcji sprzedaży produktów ubezpieczeniowych ze sprzedażą instrumentów finansowych dokonywana jest każdorazowo wraz z wprowadzeniem do oferty Grupy nowego produktu ubezpieczeniowego, jak również weryfikowana i uaktualniana corocznie dla całego portfela produktów oferowanego przez Grupę w celu potwierdzenia treści ekonomicznej tych produktów i związanych z nimi transakcji.

Produkty ubezpieczeniowe niepowiązane z instrumentami finansowymi

Przychody z tytułu produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z produktami kredytowymi oferowanymi przez Grupę, ujmowane są w księgach Grupy zgodnie z zasadą przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną oraz z wykorzystaniem zasady współmierności przychodów i kosztów. W przypadku sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, gdzie Grupa działa jedynie w roli agenta ubezpieczającego oraz nie ma obowiązku świadczenia dalszych usług bądź wykonywania czynności na rzecz ubezpieczyciela po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego, przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych ujmowane są jednorazowo w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polis ubezpieczeniowych.

W przypadku, gdy sprzedaż niepowiązanych produktów ubezpieczeniowych wiąże się z zobowiązaniem Grupy do świadczenia dodatkowych usług, innych niż doprowadzenie do zawarcia umowy ubezpieczenia, Grupa ujmuje przychody według stopnia zaawansowania usługi i w rezultacie część otrzymanego wynagrodzenia rozliczana jest przez okres, w którym Grupa ma obowiązek świadczenia usług wynikających z oferowanego produktu ubezpieczeniowego. Okres ten w znacznej mierze pokrywa się również z okresem, w którym Grupa narażona jest na ryzyko zwrotu pobranego wynagrodzenia w przypadku rezygnacji klienta.

W przypadku części produktów klienci zachowują prawo do anulowania ochrony ubezpieczeniowej w dowolnym momencie i zwrotu nadpłaconej składki. Dla takich produktów Grupa weryfikuje czy kwotę wynagrodzenia do rozpoznania można oszacować w wiarygodny sposób a wpływ korzyści ekonomicznych z transakcji jest prawdopodobny oraz dokonuje wiarygodnego szacunku rezerwy na zwroty, czyli kwoty, o którą winna być pomniejszona suma wynagrodzenia do ujęcia, jako racjonalnie pewny przychód. Grupa ponadto pomniejsza przychody ujmowane jednorazowo o szacunek rezerwy dotyczącej części wynagrodzenia, która będzie zwracana w związku z przedterminowym zakończeniem umowy leasingu i sprzedażą bądź likwidacją środka trwałego będącego przedmiotem umowy ubezpieczeniowej. Szacunek rezerwy na zwroty oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości oraz przewidywaniach, co do trendu zwrotów w przyszłości.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Produkty ubezpieczeniowe powiązane z instrumentami finansowymi

Uzyskiwane opłaty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentami finansowymi stanowią nieistotną część przychodów Grupy. Grupa rozpoznaje przychody z tytułu powyższych opłat liniowo w okresie ochrony ubezpieczeniowej (ważności polisy) lub efektywnie w okresie trwania instrumentu finansowego, ujmując je w całości w przychodach odsetkowych. W ramach corocznego przeglądu polityki rachunkowości Grupa analizuje istotność pobranych opłat z tytułu sprzedaży produktów powiązanych oraz szacuje wpływ przyjętej metody rozliczania na wynik finansowy Grupy.

Grupa, co najmniej raz w roku, na datę sprawozdawczą, dokonuje weryfikacji przyjętych danych szacunkowych, tj. okresów amortyzacji prowizji ubezpieczeniowych, poziomów zwrotów prowizji oraz poziomów kosztów bezpośrednio związanych z umowami ubezpieczeń. Dodatkowo na każdą datę sprawozdawczą Grupa dokonuje oceny czy przyjęta polityka ujmowania przychodów i kosztów z bancassurance odpowiada treści ekonomicznej tych prowizji, oraz czy istnieje inna metoda ich ujmowania, która w istotny sposób poprawiłaby jakość ujęcia i prezentacji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

2.5.3. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

Wynik na aktywach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe ze zbycia oraz zmiany wartości godziwej instrumentów finansowych wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu, a także zyski i straty powstałe ze zbycia oraz zmiany wartości godziwej instrumentów przeznaczonych do obrotu.

Wynik ten obejmuje także wynik zrealizowany i niezrealizowany na walutowych instrumentach pochodnych, na instrumentach pochodnych opartych o stopę procentową, na instrumentach dłużnych i na instrumentach kapitałowych, a także wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających.

Wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających prezentuje skutki kompensowania zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej wpływające na rachunek zysków i strat, tj. część zabezpieczenia, która jest nieefektywna.

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, powstałe z rewaluacji aktywów i pasywów nominowanych w walutach obcych oraz wynik zrealizowany na transakcjach spot. Rewaluacja przeprowadzana jest na bazie dziennej w odniesieniu do kursu średniego ogłaszanego dla danej waluty przez NBP obowiązującego na dzień sprawozdawczy (zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 2.3. skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

W wyniku z pozycji wymiany ujmowany jest ponadto komponent walutowy z wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS oraz opcje walutowe).

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

2.5.4. Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość instrumentów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe powstaje w wyniku zaewidencjonowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych, w tym przede wszystkim należności od banków, kredytów i pożyczek oraz wyceny ekspozycji pozabilansowych (por. nota 2.9.1. skonsolidowanego sprawozdania finansowego) oraz odzysków ze sprzedaży wierzytelności Grupy.

2.5.5. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody dotyczące sprzedaży usług niezwiązanych z podstawową działalnością Grupy, jak również przychody z tytułu sprzedaży, likwidacji lub utraty wartości składników majątku trwałego (w tym aktywów przejętych za długi) oraz z tytułu odwrócenia utraty wartości tych składników, rozwiązania odpisów z tytułu pozostałych rezerw oraz przychody z tytułu windykacji wierzytelności Grupy.

Pozostałe koszty operacyjne są to koszty dotyczące głównie działalności niebankowej (produkcji kart płatniczych, umów agencyjnych i umów związanych z usługami informacyjnymi), a także koszty wynikające z poniesienia straty ze sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego (w tym aktywów przejętych za długi), koszty z tytułu utraty wartości majątku trwałego oraz koszty z tytułu zawiązania pozostałych rezerw oraz koszty windykacji.

2.5.6. Inne pozycje wyniku finansowego

2.5.6.1. Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze zawierają: wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenia społeczne i ujmowane są jako koszty w momencie ich poniesienia. Grupa rozpoznaje zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych. Zobowiązanie to prezentowane jest w pozycji Rezerwy.

2.5.6.2. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania, tzn. w dniu zatwierdzenia przez spółkę dokonującą wypłaty dywidendy.

2.6. Prezentacja i wycena aktywów i zobowiązań finansowych

Ujmowanie transakcji w księgach dla każdej grupy instrumentów finansowych jest dokonywane w dniu rozliczenia transakcji.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Kompensowanie składników aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane w przypadku, gdy Grupa posiada ważny i niezależący od przyszłych zdarzeń tytuł prawny do rozliczenia transakcji na bazie kwoty netto. Dodatkowo, jeżeli Grupa oraz jej kontrahenci mają intencję do przeprowadzenia kompensaty lub do jednoczesnej realizacji aktywów i zobowiązań finansowych, przy całkowitej eliminacji lub istotnym zmniejszeniu ryzyka kredytowego oraz ryzyka utraty płynności (patrz nota 40 skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Do długoterminowych aktywów i zobowiązań finansowych Grupa zalicza odpowiednio aktywa i zobowiązania finansowe o terminie zapadalności lub wymagalności powyżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

2.7. Aktywa finansowe

Grupa klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywa dostępne do sprzedaży, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności oraz kredyty, pożyczki i inne należności.

2.7.1. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje trzy podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, instrumenty finansowe wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu oraz pochodne instrumenty finansowe.

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu obejmują aktywa finansowe nabyte w celu odsprzedaży w bliskim terminie, aktywa finansowe będące częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków oraz aktywa będące instrumentami pochodnymi niestanowiącymi kontraktów gwarancji finansowych ani instrumentów zabezpieczających.

Instrumenty finansowe są wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu tylko w przypadku, gdy:

- zastosowanie takiej klasyfikacji eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność co do sposobu wyceny lub co do sposobu ujmowania związanych z nimi zysków lub strat (tzw. niedopasowanie księgowe);
- grupa aktywów finansowych jest zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Grupy i zgodnie z przyjętym wewnętrznym systemem raportowania sytuacji tego portfela;
- składnik aktywów finansowych, który jest ujęty łącznie, zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, przy czym wbudowany w ten składnik aktywów finansowych instrument

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

pochodny nie zmienia znacząco wynikających z podstawowej umowy przepływów pieniężnych, a jego wydzielenie nie jest zabronione.

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w momencie początkowego ujęcia jak również po początkowym ujęciu wycenia się w wartości godziwej. Skutki wyceny i różnice kursowe dotyczące tej wyceny odnoszone są do rachunku zysków i strat, i prezentowane w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”.

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Grupa przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych z tego składnika i dokonuje przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

2.7.2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie będące:

- pożyczkami i należnościami,
- aktywami finansowymi utrzymywanymi do terminu zapadalności,
- aktywami finansowymi wycenianymi do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Aktywa finansowe klasyfikowane jako dostępne do sprzedaży wyceniane są do wartości godziwej, z wyjątkiem tych aktywów, gdzie wartości nie można wiarygodnie ustalić, które ujmuje się w cenie nabycia. Skutki zmiany wartości godziwej, z wyłączeniem odpisów z tytułu utraty wartości, rozpoznawane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów aż do momentu wyłączenia składnika aktywów ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany wynik ujmowany jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

2.7.3. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Grupa zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności oraz które nie spełniają definicji pożyczek i należności.

Ze względu na przyjętą politykę Grupy i wymogi MSSF UE, która nie zezwala na sprzedaż instrumentów finansowych klasyfikowanych jako utrzymywane do terminu zapadalności, w Grupie nie występuje możliwość „zarażenia” portfela aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności w wyniku sprzedaży istotnej części aktywów zakwalifikowanych do tego portfela. Gdyby jednak Grupa dokonała takiej sprzedaży, wówczas wszystkie aktywa z tej kategorii są przeklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

dostępnych do sprzedaży oraz w okresie następnych dwóch lat obrotowych Grupa nie może kwalifikować żadnych aktywów finansowych jako utrzymywanych do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności ujmują się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozliczenia transakcji kupna danego składnika aktywów. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, która jest powiększana lub pomniejszana o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia te aktywa finansowe według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej i z uwzględnieniem utraty wartości, a skutki wyceny odnoszone są do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (do wyniku odsetkowego).

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Grupa przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych z tego składnika i dokonuje przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

2.7.4. Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, które nie są notowane na aktywnym rynku, inne niż:

- aktywa finansowe, które Grupa zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie (finansowanie udzielone przez Grupę klientowi w celu wygenerowania krótkoterminowych zysków; klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu) i te, które Grupa zaklasyfikowała jako instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu,
- aktywa finansowe wyznaczone przez Grupę przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży, lub
- aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty początkowej inwestycji z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu (klasyfikowane są jako dostępne do sprzedaży).

Do kategorii „Pożyczek i należności” zaliczane są kredyty, pożyczki udzielone bankom oraz klientom włączając skupione wierzytelności oraz inwestycje w nienotowane na aktywnym rynku instrumenty dłużne.

Kredyty i pożyczki są rozpoznawane w momencie wypłaty środków kredytobiorcy.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia te aktywa finansowe według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej i z uwzględnieniem utraty wartości, a skutki wyceny odnoszone są do rachunku zysków i strat (do wyniku odsetkowego).

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Grupa przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych z tego składnika i dokonuje przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności a także, gdy Grupa nie oczekuje dalszych przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów finansowych.

2.8. Reklasyfikacja aktywów finansowych

Składnik aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Grupa może przekwalifikować do kategorii pożyczek i należności, jeżeli składnik ten spełnia definicję pożyczek i należności oraz gdy Grupa ma zamiar i możliwość utrzymać dany składnik aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do terminu jego wymagalności, lub do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, jeżeli nastąpiła zmiana intencji lub możliwości albo minęły „dwa kolejne lata obrotowe”, o których mowa w nocie 2.7.3 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży z określonym terminem wymagalności, uprzednie zyski i straty związane z takim składnikiem, które zostały ujęte w innych całkowitych dochodach amortyzuje się i ujmuje w rachunku zysków i strat przez okres pozostały do terminu wymagalności, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Wszelkie różnice pomiędzy nowym zamortyzowanym kosztem i kwotą umorzeniową amortyzuje się przez pozostały okres do terminu wymagalności składnika aktywów przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, podobnie do amortyzacji premii lub dyskonta.

Grupa może przeklasyfikować aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy w przypadku wystąpienia wyjątkowych okoliczności.

Składnik aktywów finansowych jest reklasyfikowany według jego wartości godziwej w dniu reklasyfikacji. Zyski lub straty, które zostały ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat do momentu reklasyfikacji, nie podlegają odwróceniu. Wartość godziwą składnika aktywów finansowych w dniu reklasyfikacji uznaje się odpowiednio za jego nowy koszt lub nowy zamortyzowany koszt.

2.9. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek zajścia wydarzenia lub zdarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu w księgach Grupy danego składnika aktywów (tzw. zdarzenie powodujące stratę) oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) mają wpływ na dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych przyszłe przepływy pieniężne, które można wiarygodnie oszacować.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Zidentyfikowanie pojedynczego zdarzenia powodującego utratę wartości może nie być możliwe –wówczas utratę wartości będzie determinować łączny efekt kilku zdarzeń. Potencjalne straty oczekiwane w wyniku przyszłych zdarzeń, bez względu na prawdopodobieństwo ich wystąpienia, nie są rozpoznawane.

W oparciu o wymogi MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena oraz zalecenia zawarte w Rekomendacji R Komisji Nadzoru Finansowego, Grupa zdefiniowała katalog przesłanek utraty wartości dostosowany do profilu działalności Grupy.

W zakresie portfela ekspozycji detalicznych Grupa zdefiniowała następujące przesłanki utraty wartości:

- opóźnienie w spłacie przekraczające 90 dni,
- stwierdzenie wyłudzenia kredytu przez klienta,
- otrzymanie informacji o śmierci kredytobiorcy,
- wypowiedzenie umowy przez Grupę,
- kwestionowanie przez kontrahenta istnienia ekspozycji kredytowej na drodze sądowej,
- wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec pożyczkobiorcy,
- pogorszenie wyników analizy scoringowej,
- restrukturyzacja ekspozycji po 90 dniu przeterminowania,
- uzyskanie informacji o problemach finansowych kredytobiorcy,
- blokada limitu dla produktów odnawialnych.

W zakresie portfela ekspozycji korporacyjnych Grupa identyfikuje przesłanki utraty wartości przede wszystkim w oparciu o następujące kryteria:

- znaczące trudności finansowe kontrahenta na podstawie negatywnej oceny sytuacji finansowej kontrahenta,
- niedotrzymanie warunków umowy,
- przyznanie kontrahentowi ustępstwa przez bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku bank by nie udzielił. Poprzez ustępstwo rozumie się każdą zmianę warunków umowy wobec Klienta doświadczającego problemów finansowych,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej kontrahenta,
- zanik aktywnego rynku na daną bilansową ekspozycję kredytową ze względu na problemy finansowe emitenta,
- uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego lub bankructwie klienta,

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

- wypowiedzenie umowy,
- znaczące pogorszenie wyników analizy ratingowej,
- kwestionowanie bilansowej ekspozycji kredytowej przez kontrahenta na drodze postępowania sądowego,
- wniosek banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec kontrahenta,
- nieznane miejsca pobytu i nieujawniony majątek kontrahenta,
- obniżenie przez uznaną i powszechnie akceptowaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej (agencję ratingową) ratingu kontrahenta,
- w makrootoczeniu wystąpiły sygnały mogące mieć negatywny wpływ na ryzyko działalności klienta,
- wystąpiły negatywne wiadomości medialne na temat klienta, inne sygnały, zmiany mogące mieć negatywny wpływ na ryzyko działalności klienta,
- istotna zmiana wartości lub jakości kluczowych zabezpieczeń,
- spadek obrotów przechodzących przez rachunki w Grupie,
- dla klientów, którzy zaliczani są do klasy aktywów Instytucje Finansowej - utrata licencji,
- dla klientów, którzy zaliczani są do klasy aktywów rządu i banki centralne – moratorium płatnicze.

Uszczegółowienie przesłanek utraty wartości zostało zawarte w instrukcjach wewnętrznych Grupy.

Proces identyfikacji przesłanek utraty wartości dla portfela korporacyjnego wspierany jest przez funkcjonujący w Grupie system wczesnego ostrzegania.

Ocena utraty wartości aktywów finansowych odbywa się w ramach procesu analizy indywidualnej oraz analizy grupowej. Analizie indywidualnej podlegają aktywa indywidualnie znaczące określone według kryteriów segmentacji klientów przyjętych przez Grupę oraz wielkości zaangażowania wobec klienta.

Analiza grupowa obejmuje natomiast poniższe dwa typy ekspozycji:

- ekspozycje bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości – ekspozycje poddawane są analizie grupowej pod kątem oszacowania odpisu na poniesione, lecz jeszcze niezidentyfikowane straty (model IBNR).
- ekspozycje ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości indywidualnie nieistotne.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

2.9.1. Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości pożyczek i należności lub aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, kwota odpisu aktualizującego jest równa różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów, a wartością bieżącą szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem nieponiesionych przyszłych strat kredytowych). Do dyskontowania oczekiwanych przepływów pieniężnych wykorzystywana jest co do zasady pierwotna efektywna stopa procentowa kontraktu.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przyjętego zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy zajęcie jest prawdopodobne czy nie.

Po przeprowadzeniu kalkulacji i ustaleniu wysokości odpisu wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez odpis aktualizujący, a kwota odpisu obciąża rachunek zysków i strat.

Odpisy z tytułu utraty wartości ewidencjonowane są na odrębnych kontach księgowych. Dla celów bilansowych i ustalenia bieżącej wartości księgowej danego składnika aktywów finansowych są one prezentowane łącznie ze składnikami aktywów finansowych, w przypadku których nastąpiła utrata wartości.

Jeżeli w następnym okresie wysokość odpisu z tytułu utraty wartości zmniejszy się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości (np. z poprawą oceny zdolności kredytowej dłużnika), to uprzednio ujęty odpis jest odwracany, a skutki odwrócenia rozpoznawane są w rachunku zysków i strat. Wartość bilansowa składnika aktywów ustalona w wyniku odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości nie może być wyższa niż wartość, która zostałaby określona według zamortyzowanego kosztu w przypadku, gdyby odpis z tytułu utraty wartości nie został rozpoznany.

Należności nieściągalne, przedawnione lub te, w przypadku których Bank podjął decyzję o zaniechaniu windykacji są spisywane w ciężar odpisów na utratę wartości. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, jej wysokość jest wykazywana w rachunku zysków i strat w pozostałych przychodach operacyjnych.

2.9.1.1. Ekspozycje podlegające analizie indywidualnej

Przesłanki utraty wartości ekspozycji indywidualnie istotnych identyfikowane są w ramach standardowego procesu monitorowania portfela kredytowego w zakresie sytuacji finansowej klienta oraz w ramach procesów restrukturyzacji ekspozycji kredytowych wynikających z trudności finansowych klienta.

W przypadku identyfikacji przesłanek utraty wartości kalkulacja odpisów aktualizujących metodą indywidualną polega na porównaniu wartości bilansowej analizowanego zaangażowania kredytowego z wartością oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych do wartości bieżącej pierwotną efektywną stopą procentową kontraktu.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Metoda szacowania przyszłych przepływów pieniężnych oparta jest na określeniu wielkości oczekiwanych przepływów środków pieniężnych wynikających z:

- dobrowolnej spłaty kredytobiorcy,
- realizacji zabezpieczeń.

Odzysk wyznaczany jest w sposób ekspercki w ramach zdefiniowanych przez Grupę scenariuszy procesu windykacji oraz założeń związanych z wynikami oceny sytuacji finansowej kredytobiorcy.

W przypadku, gdy łączna zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z dobrowolnych spłat klienta oraz odzysków z zabezpieczeń jest niższa niż wartość bilansowa ekspozycji kredytowej, wówczas zostaje rozpoznana utrata wartości i zaksięgowany odpis aktualizujący.

Jeżeli w wyniku analizy indywidualnej Grupa stwierdzi, że nie wystąpiły obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych lub przesłanki te wystąpiły, jednak w wyniku analizy indywidualnej nie stwierdzono utraty wartości, to włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych ocenianych grupowo pod kątem utraty wartości. Aktywa oceniane indywidualnie pod kątem utraty wartości, dla których utrata wartości została rozpoznana nie są włączane do oceny grupowej.

2.9.1.2. Ekspozycje podlegające analizie grupowej

W podejściu grupowym identyfikowane są grupy aktywów finansowych o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, które następnie zbiorczo oceniane są pod kątem utraty wartości.

Podział aktywów finansowych na grupy o podobnych cechach ryzyka kredytowego jest przeprowadzany według stosowanego przez Grupę systemu segmentacji uwzględniającego: rodzaj produktu, typ klienta, przeterminowanie należności i inne istotne czynniki. Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Grupa stosuje odrębne modele grupowe dla oceny utraty wartości grup ekspozycji bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości oraz z zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości:

- a) ekspozycje bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości (IBNR)

W przypadku podejścia grupowego stosowanego do ekspozycji bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości kwota utraty wartości jest wyznaczona z wykorzystaniem parametrów: PD (prawdopodobieństwa niewywiązania się dłużnika ze spłaty zobowiązań) oraz LGD (współczynnika straty z tytułu niewywiązania się ze zobowiązań). W przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw zamiast parametru PD stosuje się HDR (historyczne wskaźniki odzwierciedlające odsetek zdarzeń niewywiązania się z zobowiązań w danym okresie czasu).

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Parametr PD/HDR estymowany jest metodami statystycznymi w oparciu o obserwowany historycznie (z uwzględnieniem najnowszych obserwacji) odsetek kredytów z utratą wartości dla grup o podobnych cechach ryzyka kredytowego. Dla poszczególnych grup parametr PD jest kalkulowany w horyzoncie czasowym odpowiadającym właściwemu dla danej grupy okresowi ujawnienia strat (LIP).

W celu odzwierciedlenia wysokości straty w momencie zidentyfikowania utraty wartości, Grupa wyznacza dla poszczególnych grup ekspozycji parametr LGD.

Poniżej przedstawione są najważniejsze informacje na temat kluczowych założeń i sposobu wyznaczania przez Grupę parametrów PD, LIP oraz LGD:

- parametr PD oraz LIP – ekspozycje detaliczne:

Do estymacji parametru PD wykorzystywana jest najnowsza, dostępna na moment estymacji historia. PD szacowane jest jako średnia z 6-ciu wskaźników wyrażających odsetek ekspozycji, dla których w ciągu okresu odpowiadającemu LIP od daty obserwacji pojawia się przesłanka utraty wartości (średnia ta jest ważona liczbą ekspozycji z daty obserwacji). Parametry PD aktualizowane są z częstotliwością miesięczną.

Parametr LIP dla kredytów detalicznych został wyznaczony w oparciu o przeprowadzone analizy ukierunkowane na określenie momentu wystąpienia zdarzenia, w następstwie którego stwierdzono wejście dłużnika w stan utraty wartości. Na 31 grudnia 2014 roku przyjęty LIP wynosił odpowiednio 9 miesięcy dla portfela kredytów mieszkaniowych oraz 6 miesięcy dla pozostałych kredytów detalicznych.

- parametr PD/HDR oraz LIP – ekspozycje niedetaliczne:

Parametr HDR/PD wykorzystywany w procesie kalkulacji odpisów przypisywany jest na podstawie oceny wiarygodności kredytowej nadanej klientowi w procesie kredytowym. Ocena wiarygodności kredytowej wynika ze skali ratingowej zdefiniowanej w ramach danego systemu/modelu ratingowego, aktualizacja oceny ratingowej odbywa się co kwartał. Parametry HDR/PD przypisane do poszczególnych klas ratingowych aktualizowane są z częstotliwością roczną. Przyjęta wartość parametru LIP wynosi 6 miesięcy i uwzględnia funkcjonujące procesy związane z monitorowaniem ekspozycji kredytowych klientów niedetalicznych (częstotliwość weryfikacji i raportowania).

Dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw oraz instytucji finansowych Bank wyznacza parametr HDR w oparciu o wyniki estymacji statystycznej.

Dla pozostałych ekspozycji niedetalicznych, w tym wobec projektów inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, jednostek sektora publicznego, z uwagi na to, że brak jest reprezentatywnej próby klientów z rozpoznaną utratą wartości identyfikowanych historycznie, parametr PD wyznaczany jest w oparciu o założenia wewnętrznych systemów ratingowych oraz oczekiwań ekspertów dotyczące poziomu oczekiwanej szkodowości.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

- parametr LGD – ekspozycje detaliczne:

Podejście do przypisywania parametru LGD różni się w podziale na ekspozycje zabezpieczone i niezabezpieczone. Parametr LGD dla ekspozycji zabezpieczonych ma na celu odzwierciedlić stratę na skutek nie odzyskania pełnej wartości zabezpieczenia. Dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie parametr LGD wyznaczany jest w oparciu o historycznie obserwowane stopy odzysków (RR; recovery rate) na podstawie danych z procesu sprzedaży zabezpieczeń (bezpośrednio od komorników lub od zewnętrznych agencji pośrednictwa w obrocie nieruchomościami) odnoszonych do ostatniej wykorzystywanej przez Bank (przed datą sprzedaży) wyceny zabezpieczenia.

W przypadku ekspozycji niezabezpieczonych LGD kalkulowane jest na podstawie historycznie obserwowanych odzysków pomniejszonych o koszty jakie ponosi Bank w celu odzyskania swoich należności, uwzględniając odsetek klientów którzy w okresie 12 miesięcy od rozpoznania utraty wartości uregulowali zaległość wobec Banku. Estymacja przeprowadzona jest na portfelu rachunków, dla których Bank rozpoznał utratę wartości, przy czym kryterium wyodrębniania jednorodnych grup klientów jest ustanowione na poziomie portfela produktowego oraz liczby miesięcy od momentu zidentyfikowania utraty wartości danego rachunku. Zatem dla danego segmentu produktowego parametr LGD przyjmuje formę krzywej, która rośnie wraz z upływem czasu od momentu zidentyfikowania utraty wartości. Dla portfela ekspozycji bez utraty wartości przypisywany jest parametr agregujący informację o odzyskach występujących na całej przestrzeni założonego okresu odzysku. Ponadto, odzyski są korygowane o historycznie obserwowane wyniki transakcji sprzedaży portfeli należności z utratą wartości oraz cen uzyskanych przez Bank z tych sprzedaży.

- Parametr LGD – ekspozycje niedetaliczne:

Parametr LGD przypisywany jest na poziomie pojedynczej ekspozycji kredytowej w oparciu o informacje dotyczące wartości i kategorii zabezpieczenia dostarczonego przez klienta. Na podstawie informacji o kategorii zabezpieczenia przypisywany jest parametr odzwierciedlający oczekiwane przepływy z realizacji zabezpieczenia oraz średni czas w jakim oczekiwane są odzyski. Wspomniane wyżej parametry wyznaczane są ekspercko. W zależności od poziomu zabezpieczenia indywidualnej ekspozycji, Grupa jako źródło odzysku identyfikuje w części zabezpieczonej przepływy z tytułu zabezpieczeń oraz dobrowolne spłaty klienta. W przypadku spłat ze źródeł innych niż realizacja zabezpieczeń, założenia dotyczące oczekiwanego poziomu odzysku oraz czasu, w którym zostanie zrealizowany wyznaczane są w sposób ekspercki. Efektywna wartość parametru LGD przypisana do kontraktu uwzględnia zarówno odzyski z zabezpieczeń, jak i przepływy z innych źródeł, jak również koszt pieniądza w czasie.

b) Ekspozycje ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości

W odniesieniu do ekspozycji, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, kwota utraty wartości jest wyznaczana metodą grupową w oparciu o oczekiwaną zdyskontowaną kwotę przyszłych przepływów pieniężnych wyznaczaną na podstawie historycznych parametrów strat lub odzysków.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Podejście do wyliczania odpisu z tytułu utraty wartości różni się w podziale na ekspozycje zabezpieczone i niezabezpieczone. W przypadku ekspozycji zabezpieczonych odpis wyznaczany jest jako różnica pomiędzy wartością bilansową ekspozycji i zdyskontowaną wartością oczekiwanych odzysków z zabezpieczeń (uwzględniając średni czas oraz stopę odzysku charakterystyczną dla danego typu zabezpieczenia, wyznaczone w sposób ekspercki). Dodatkowo brane jest pod uwagę prawdopodobieństwo powrotu do regularnej obsługi zadłużenia oraz prawdopodobieństwo ponownego przejścia do kategorii z utratą wartości po odnotowaniu „uzdrowienia”.

W przypadku ekspozycji niezabezpieczonych, założenia dotyczące kalkulacji parametru LGD określone zostały w części dedykowanej opisowi modelu IBNR, przy czym dla ekspozycji z utratą wartości estymowana wartość parametru LGD przypisywana jest z tej części krzywej LGD, która odpowiada indywidualnej dla danego rachunku informacji o liczbie miesięcy od zidentyfikowania utraty wartości.

Kalkulacja odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości weryfikowana jest w ramach procesu zarządzania ryzykiem modeli w związku z tym, że stosowane przez Grupę modele kalkulacji odpisów oraz estymacji parametrów ryzyka są obarczone ryzykiem jakości danych i założeń a także ryzykiem metodologicznym oraz administrowania. W ramach procesu zarządzania ryzykiem modeli przeprowadzana jest ocena jakości procesu administrowania modelami oraz weryfikacja historyczna przyjętych parametrów, która ma na celu zminimalizowanie ryzyka przyjęcia błędnych parametrów. Proces zarządzania ryzykiem modeli nadzorowany jest przez Komitet Walidacji Modeli.

2.9.2. Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

Jeśli zmniejszenie wartości godziwej aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży ujmowane było w kapitale własnym i występują obiektywne przesłanki utraty wartości tego składnika aktywów, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym są przenoszone z kapitału i ujmowane w rachunku zysków i strat, nawet jeśli składnik aktywów finansowych nie został wyłączony ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy.

Kwota skumulowanych strat, która zostaje przeniesiona z kapitału własnego do skonsolidowanego rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą (pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat).

W przypadku wystąpienia utraty wartości aktywa finansowego klasyfikowanego jako dostępne do sprzedaży, dla którego wcześniej ujęto w kapitałach własnych zwyżki z przeszacowania do wartości godziwej, wartość odpisu z tytułu utraty wartości najpierw pomniejsza kapitał własny, a następnie – jeżeli kwota uprzednio ujętych zwyżek jest niewystarczająca na pokrycie utraty wartości – różnicę odnosi się do skonsolidowanego rachunku zysków i strat w pozycji „Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe”.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Odniesionych do skonsolidowanego rachunku zysków i strat odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych zaliczanych do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży nie odwraca się.

W przypadku instrumentów dłużnych, jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, to odpis z tytułu utraty wartości należy odwrócić, a kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

2.10. Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu

Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie.

Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (sell buy back, repo) na moment zawarcia ujmuje się w „Zobowiązaniach wobec bankówi pozostałych monetarnych instytucji finansowych” lub „Zobowiązaniach wobec klientów”, w zależności od kontrahenta transakcji.

Transakcje zakupu papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odsprzedaży (buy sell back, reverse repo) prezentowane są w aktywach: jako Należności od banków lub Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w zależności od kontrahenta transakcji.

Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu wyceniane są analogicznie do pozostałych pozycji prezentowanych w danej grupie aktywów lub pasywów. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszt/przychód odsetkowy i rozliczana w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Grupa dokonuje oceny, w jakim stopniu ryzyko i korzyści związane z aktywem pozostają w Grupie. Papiery wartościowe będące składnikiem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej i podlegają wycenie według zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych.

2.11. Pochodne instrumenty finansowe

2.11.1. Ujęcie i wycena

Instrumenty pochodne klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i prezentowane w odrębnej pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, po stronie aktywów bądź pasywów. Instrumenty pochodne wyceniane są w wartości godziwej, bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży. Instrument pochodny jest aktywem, jeśli jego wartość godziwa jest dodatnia, a zobowiązaniem – gdy jego wartość godziwa jest ujemna.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Najlepszą podstawą do wyznaczenia wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty). W pozostałych przypadkach jest to wartość godziwa określona na podstawie modelu wyceny, bazującego na danych pozyskanych z aktywnego rynku. Wykorzystywane przez Grupę techniki bazują między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych, krzywych dochodowości oraz uznanych modelach wyceny opcji.

Zmiany wartości godziwej ujmowane są w rachunku zysków i strat – wartość tę zalicza się do wyniku z tytułu instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej (za wyjątkiem odmiennego sposobu ujęcia w przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń – por. nota 2.11.3.skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są jako pozycje pozabilansowe od dnia zawarcia transakcji przez cały okres ich trwania.

2.11.2. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są składnikiem instrumentu złożonego zawierającego również umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym, która sprawia, iż część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego, np. w oparciu o stopę procentową, kurs walutowy, indeks kredytowy lub indeks cen, cenę instrumentu finansowego, rating kredytowy lub inną zmienną – pod warunkiem, że zmienna ta nie jest specyficzna dla żadnej ze stron kontraktu.

Oceny czy dana umowa zawiera wbudowany instrument pochodny dokonuje się na moment przystąpienia do umowy. Ponowna ocena jest dokonywana jedynie wtedy, gdy nastąpią zmiany w umowie istotnie wpływające na wynikające z niej przepływy pieniężne.

Przepisy MSSF UE wymagają wydzielenia z umów bazowych instrumentów wbudowanych, które spełniają określone warunki.

Instrument pochodny wykazywany jest odrębnie, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- złożony instrument nie jest wyceniany w wartości godziwej, ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat,
- charakter ekonomiczny wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem ekonomicznym umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,
- odrębny instrument, którego charakterystyka odpowiadałaby cechom wbudowanego instrumentu pochodnego, spełniałby definicję instrumentu pochodnego.

Wydzielone instrumenty wbudowane są wyceniane na zasadach obowiązujących dla instrumentów pochodnych, natomiast umowa zasadnicza – na podstawie odpowiedniego standardu MSSF UE.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Wycena prezentowana jest w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Zmiany w wycenie do wartości godziwej wydzielonych wbudowanych instrumentów pochodnych odnoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik z tytułu instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”.

Grupa zalicza do tej kategorii instrumenty wbudowane w lokaty strukturyzowane. Do instrumentów wbudowanych zaliczane są również posiadane przez Jednostkę Dominującą obligacje zamienne na akcje, które wyceniane są według kosztu zakupu z uwzględnieniem ewentualnej utraty wartości.

2.11.3. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa może wykorzystywać pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stóp procentowych wynikającymi z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej. W tym celu Grupa posługuje się relacjami zabezpieczającymi wartość godziwą (fair value hedge) i relacjami zabezpieczającymi przepływy pieniężne (cash flow hedge).

2.11.3.1. Kryteria

Rachunkowość zabezpieczeń stosowana jest przez Grupę, gdy spełnione są wszystkie poniższe warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również zdefiniowano cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanawiania zabezpieczeń. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, pozycji lub transakcji zabezpieczanej, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub zmian przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia jest wysoce prawdopodobna oraz będzie stanowić ekspozycję narażoną na zmiany przepływów pieniężnych, co w rezultacie będzie miało wpływ na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Grupa wyznacza pewne instrumenty pochodne jako zabezpieczające wartość godziwą lub zabezpieczające przepływy pieniężne. W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem w Grupie oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji oraz charakter zabezpieczanego ryzyka. Grupa dokumentuje również w momencie ustanowienia zabezpieczenia i na bieżąco ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej.

2.11.3.2. Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania bądź uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zyski lub straty wynikające z przeszacowania instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) lub komponent walutowy jego wartości bilansowej (dla instrumentów finansowych inne niż instrumenty pochodne) wykazuje się skonsolidowanym w rachunku zysków i strat.

W przypadku pozycji zabezpieczanej, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu, zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

W przypadku pozycji zabezpieczanej, którą są aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Różnica pomiędzy zmianą wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego a zmianą wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego, stanowiąca wynik nieefektywności relacji zabezpieczającej ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”.

2.11.3.3. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które mogłyby wpływać na skonsolidowany rachunek zysków i strat.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Zmiany wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywną część zabezpieczenia ujmowane są bezpośrednio w skonsolidowanych pozostałych dochodach całkowitych. Kwoty odniesione bezpośrednio na skonsolidowane pozostałe dochody całkowite przenoszone są do skonsolidowanego rachunku zysków i strat w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na skonsolidowany rachunek zysków i strat. Część nieefektywną zabezpieczenia ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”.

2.11.3.4. Zaprzestanie stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji (w przypadku zabezpieczenia przepływów pieniężnych) – w takim przypadku wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające – w takim przypadku wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat (chyba że zabezpieczenie przepływów pieniężnych dotyczyło realizacji planowanej transakcji – wtedy skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji lub do momentu gdy zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, kiedy to reklasyfikuje się je do rachunku zysków i strat).

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Za wygaśnięcie lub rozwiązanie instrumentu zabezpieczającego nie uważa się zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę.

2.12. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane do kategorii: zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

Grupa decyduje o klasyfikacji zobowiązania finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

Do kategorii zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu zaliczane są pochodne instrumenty finansowe. Pochodne instrumenty finansowe wyceniane są do wartości godziwej poprzez wynik finansowy (chyba że są wyznaczonymi i efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi; por. nota 2.11.3. skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Do kategorii pozostałych zobowiązań finansowych klasyfikowane są zobowiązania inne niż wycenianie do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do wyniku finansowego, obejmujące głównie zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych, klientów oraz zobowiązania podporządkowane. W momencie początkowego ujęcia taki składnik zobowiązań finansowych wycenia się w wartości godziwej, która jest powiększana lub pomniejszana o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do emisji składnika zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

2.13. Zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Grupa zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy, lub
- obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Główne zobowiązania pozabilansowe Grupy to przyznane linie kredytowe, a także udzielone gwarancje finansowe, które wymagają od wystawcy dokonania wyspecyfikowanych wypłat pokrywających stratę poniesioną przez posiadacza z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnym z warunkami instrumentu dłużnego. Tego rodzaju gwarancji finansowych Grupa udziela innym bankom, instytucjom finansowym i innym organizacjom w imieniu klientów w celu zabezpieczenia kredytów, linii kredytowych i innych bankowych narzędzi finansowania.

W momencie początkowego ujęcia, gwarancje finansowe wycenia się w wartości godziwej na dzień udzielenia gwarancji. Po początkowym ujęciu zobowiązania Grupy wynikające z takich gwarancji wycenia się według wartości wyższej z: wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 *Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe* oraz początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach o skumulowane odpisy amortyzacyjne.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy. Rezerwa z tytułu zobowiązań pozabilansowych wyliczana jest w oparciu o ustanowiony limit i możliwą do odzyskania kwotę należności rozumianą jako bieżącą wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dyskontowanych za pomocą rynkowych stóp procentowych. Przyszłe przepływy dotyczące zobowiązań pozabilansowych oblicza się na podstawie dostępnego limitu oraz terminu odpowiadającego końcowej dacie tego zobowiązania i prawdopodobieństwa wypływu środków z Grupy.

W zobowiązaniach pozabilansowych Grupa prezentuje również gwarancje niefinansowe, np. gwarancje właściwego wykonania kontraktu, gwarancje przetargowe, rękojmie i akredytywy typu „standby” dotyczące poszczególnych transakcji.

2.14. Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu

Grupa decyduje o klasyfikacji aktywa finansowego w momencie jego początkowego ujęcia. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się co do zasady w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu Grupa wycenia do wartości godziwej aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Do wyceny instrumentów finansowych w wartości godziwej, dla których istnieje aktywny rynek, wykorzystuje się ceny rynkowe publikowane przez rzetelne i wiarygodne źródła, np. serwis Reuters, Bloomberg, GPW, itp. Instrumenty finansowe wyceniane są względem cen ogłaszanych w wymienionych wyżej serwisach, przyjmując dla aktywów stronę BID. Do wyceny instrumentów finansowych stosowane są:

- ceny zamknięcia rynku dla rynków regulowanych,
- ceny fixingowe dla rynku OTC,
- ceny podawane przez pośredników (Brokerów) dla rynku OTC w przypadku braku cen fixingowych.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

W przypadku, gdy nie jest dostępna wiarygodna cena rynkowa instrumentu finansowego, wycena przeprowadzana jest w oparciu o cenę teoretyczną zbudowaną na podstawie modelu krzywej dochodowości. Model krzywej dochodowości oparty jest na notowaniach rynkowych z rynku pieniężnego oraz kontraktów swap dla poszczególnych walut. Model wyceny zawiera elementy korekty o ryzyko kredytowe.

W odniesieniu do kapitałowych instrumentów finansowych, które nie są notowane na aktywnym rynku, Grupa nie dokonuje ich wyceny do wartości godziwej, ponieważ ich wiarygodna wycena nie jest możliwa. Instrumenty te wyceniane są według kosztu nabycia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia według zamortyzowanego kosztu aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz pożyczki i należności.

Metoda zamortyzowanego kosztu jest metodą ustalenia wartości instrumentu finansowego, poprzez ujęcie wartości, w jakiej instrument finansowy został wyceniony w momencie początkowego ujęcia, pomniejszenie jej o spłaty kwoty kapitału, powiększenie lub pomniejszenie o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszenie jej o odpisy z tytułu utraty wartości.

2.15. Wyłączenie instrumentów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub gdy Grupa przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Grupa przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub gdy Grupa zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów poza Grupę.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, i jednocześnie odrębnie rozpoznaje jako aktywa lub zobowiązania wszelkie prawa i obowiązki zachowane przez Grupę lub powstałe podczas tego transferu,
- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy do

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

wysokości wynikającej z kontynuowanego zaangażowania, a w przypadku braku kontroli składnik aktywów finansowych jest wyłączany i jednocześnie odrębnie rozpoznawane są jako aktywa lub zobowiązania wszelkie prawa i obowiązki zachowane przez Grupę lub powstałe podczas tego transferu.

Grupa wyłącza ze swojego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

2.16. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są niemającymi formy fizycznej, ale możliwymi do zidentyfikowania niepieniężnymi składnikami majątkowymi kontrolowanymi przez Grupę, powodującymi w przyszłości wpływ do Grupy korzyści ekonomicznych powiązanych bezpośrednio z tymi aktywami.

Do wartości niematerialnych zalicza się głównie:

- licencje na oprogramowanie komputerowe,
- koszty zakończonych prac rozwojowych,
- markę,
- bazę relacji z klientami,
- wartość firmy.

Wartości niematerialne Grupy początkowo wykazuje się według kosztu historycznego – w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia programu komputerowego obejmuje:

- cenę zakupu, należną dostawcy, pomniejszoną o udzielone rabaty i upusty, a powiększoną o cło i podatek akcyzowy od importu oraz podatek od towarów i usług nie podlegający odliczeniu,
- wszystkie inne dające się bezpośrednio przyporządkować nakłady lub koszty związane z dostosowaniem nabytego oprogramowania do używania lub z jego wytworzeniem we własnym zakresie, zgodnie z przeznaczeniem planowanym przez Grupę, naliczone od dnia nabycia lub od dnia rozpoczęcia wytwarzania do dnia przekazania oprogramowania do używania.

Do bezpośrednich nakładów lub kosztów zalicza się w szczególności:

- koszty konsultacji zewnętrznych,
- koszty uruchomienia i testów sprawdzających działanie programów komputerowych,
- koszty świadczeń pracowniczych pracowników Grupy, w odniesieniu do nabytego lub wytworzonego oprogramowania wskazanego w ramach danego projektu IT, poniesione wyłącznie w związku z jego dostosowaniem do wymogów Grupy lub wytworzeniem we własnym zakresie. Do kosztów tych zalicza się krótkoterminowe świadczenia pracownicze (koszty osobowe) pracowników obejmujące: wynagrodzenia zasadnicze, godziny nadliczbowe, premie, które można odnieść do danego

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

oprogramowania, wszystkie pochodne związane z wyżej wymienionymi świadczeniami pracowniczymi.

Późniejsza wycena obejmuje pomniejszenie tej wartości o umorzenie, którego dokonuje się przez szacowany okres użyteczności danego składnika aktywów i zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, wynikające z przeprowadzanych testów na utratę wartości (w przypadku zidentyfikowania istotnych przesłanek utraty wartości podczas okresowych przeglądów wartości niematerialnych). Nie dokonuje się odpisów amortyzacyjnych składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Przełądu czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości dokonuje się na każdy dzień sprawozdawczy. Jeśli wystąpiły takie przesłanki, ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne” w okresie którego dotyczy, jeżeli wartość księgowa wartości niematerialnej przekracza jej wartość odzyskiwalną. Odpis ten może ulec odwróceniu, ale tylko do takiego poziomu, aby wartość księgowa składnika aktywów nie przekroczyła wartości księgowej, którą miałby ten składnik aktywów (po pomniejszeniu o kwotę amortyzacji), jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty ze sprzedaży wartości niematerialnych prezentowane są odpowiednio jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

2.16.1. Koszty zakończonych prac rozwojowych

Koszty związane z etapem prac badawczych prowadzonego przedsięwzięcia lub koszty związane z bieżącym utrzymaniem wartości niematerialnych odnoszone są w koszty z chwilą poniesienia.

Koszty związane z etapem prac rozwojowych, jeżeli spełniają warunki kwalifikacji, ujmuje się jako wartości niematerialne. W szczególności koszty wytworzenia przez Grupę we własnym zakresie dających się zidentyfikować unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Grupę, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmuje się jako wartości niematerialne.

Okres amortyzacji równy jest okresowi ekonomicznej użyteczności aktywowanych prac rozwojowych.

2.16.2. Inne wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych, poza aktywowanymi kosztami zakończonych prac rozwojowych, zalicza się przede wszystkim zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe, które aktywuje się w wysokości ceny nabycia, tj. kosztów poniesionych na zakup i dostosowanie nabytego konkretnego oprogramowania komputerowego do używania zgodnie z wymogami Grupy.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Amortyzację oprogramowania nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia jego wartości początkowej przez okres użytkowania, który wynosi co do zasady 5 do 10 lat.

2.17. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego (ceny nabycia lub kosztu wytworzenia) pomniejszonego o umorzenie i zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem i przystosowaniem do używania lub wytworzeniem danych aktywów.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych ponoszone są głównie na dostosowanie do potrzeb Grupy wynajmowanych lokali z przeznaczeniem na placówki obsługi klientów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub ujmuje jako odrębny składnik tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi dodatkowy wpływ korzyści ekonomicznych dla Grupy, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych, zaś cenę nabycia lub koszt wytworzenia danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć.

Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Amortyzację składników rzeczowych aktywów trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, jeżeli jest istotna, na przestrzeni szacunkowego okresu ich użytkowania.

Okresy amortyzacji co do zasady stosowane dla podstawowych kategorii rzeczowych aktywów trwałych wynoszą:

Ulepszenia w obcych środkach trwałych (w budynkach lub lokalach)	12 lat lub w okresie trwania umowy najmu, w zależności który okres jest dłuższy
Urządzenia techniczne i maszyny	3 - 5 lat
Komputery	3 - 5 lat
Środki transportu	5 lat
Inne środki trwałe	5 - 8 lat

Przyjęte okresy użytkowania weryfikowane są co najmniej raz w roku.

Przeglądu czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości środków trwałych dokonuje się na każdy dzień sprawozdawczy. Jeśli wystąpiły takie przesłanki, ustalana jest wartość odzyskiwalna tych aktywów. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczy, jeżeli wartość księgowa składnika aktywów przekracza jego wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony, ale tylko do takiego poziomu, aby wartość księgowa aktywów nie przekroczyła wartości księgowej, którą miałyby ten składnik aktywów (po pomniejszeniu o kwotę amortyzacji), jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Zyski lub straty ze sprzedaży środków trwałych prezentowane są odpowiednio jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne.

2.18. Leasing

2.18.1. Grupa jako leasingobiorca

Grupa jest stroną umów leasingowych, na podstawie których przyjmuje do odpłatnego użytkowania środki trwałe na uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Umowy leasingowe, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę, klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego.

Przedmiot leasingu finansowego jest ujmowany w aktywach Grupy jako środek trwały w kwocie równej mniejszej z: wartości godziwej przedmiotu leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Jednocześnie Grupa rozpoznaje zobowiązanie w tej wartości.

Opłaty leasingowe są dzielone między zmniejszenie salda zobowiązania (w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek leasingowych od pozostałego do spłaty zobowiązania) i koszty opłat leasingowych. Koszty z tytułu leasingu finansowego ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Aktywa trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jeżeli brak jest uzasadnionej pewności, iż po zakończeniu umowy leasingu finansowego, nastąpi przeniesienie własności przedmiotu leasingu, aktywa amortyzuje się przez okres krótszy z dwóch: okres wynikający z umowy leasingowej lub szacowany okres użyteczności ekonomicznej aktywa.

Umowy leasingowe, na mocy których nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania przedmiotu leasingu, klasyfikowane są jako umowy leasingu operacyjnego.

Całość opłat z tytułu leasingu operacyjnego (w tym raty leasingowe) jest ujmowana jako koszty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

2.18.2. Grupa jako leasingodawca

Grupa jest stroną umów leasingowych, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania i pobierania pożytków środki trwałe przez uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Umowy leasingowe, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę, klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego.

W przypadku leasingu finansowego przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, natomiast w pozycji aktywów należności z tytułu leasingu oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom ujmowana jest wartość należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto. Inwestycja leasingowa netto to inwestycja leasingowa brutto zdyskontowana stopą procentową leasingu.

Stopa procentowa leasingu zdefiniowana zostaje w postaci początkowego uwzględnienia kosztów bezpośrednich w należnościach z tytułu leasingu finansowego.

Przychody leasingowe ujmuje się przez okres trwania leasingu finansowego metodą inwestycji netto (przed opodatkowaniem). Są one wykazane jako przychody z tytułu odsetek.

Początkowe koszty bezpośrednie, poniesione w związku z negocjacjami i działaniami służącymi doprowadzeniu do zawarcia umowy leasingu finansowego, ujmowane są w wartości początkowej należności z tytułu leasingu finansowego i następnie rozpoznawane w rachunku zysków i strat w okresie trwania leasingu.

Umowy leasingowe, na mocy których nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania przedmiotu leasingu, klasyfikowane są jako umowy leasingu operacyjnego.

W przypadku umów leasingu operacyjnego zawartych przez Grupę jako leasingodawcę, przedmiot leasingu jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy, ponieważ nie nastąpiło przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę. Aktywa oddane w leasing operacyjny są prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej zgodnie z charakterem tych aktywów.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego rozpoznawane są jako przychód metodą liniową przez okres trwania umowy leasingu. Koszty, łącznie z amortyzacją, poniesione w celu uzyskania przychodów z tytułu leasingu, ujmowane są jako koszty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Początkowe koszty bezpośrednie poniesione w związku z negocjacjami i działaniami służącymi doprowadzeniu do zawarcia umowy leasingu operacyjnego zwiększają wartość bilansową przedmiotu leasingu i są ujmowane jako koszty w okresie leasingu na tej samej podstawie co przychody z tytułu leasingu.

Grupa amortyzuje oddane w leasing operacyjny składniki aktywów zgodnie z zasadami amortyzacji przyjętymi przez Grupę w odniesieniu do zbliżonych aktywów, z uwzględnieniem okresu trwania umowy leasingu operacyjnego.

2.19. Środki pieniężne

Do środków pieniężnych oraz ich ekwiwalentów na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych zaliczane są płynne aktywa krótkoterminowe (do 3 miesięcy), które nie są narażone na ryzyko istotnej zmiany wartości, takie jak:

- kasa i środki w Banku Centralnym,
- środki na rachunkach nostro oraz lokaty międzybankowe o terminach zapadalności do 3 miesięcy,

Ekwiwalenty środków pieniężnych służą realizacji krótkoterminowych obciążeń pieniężnych i nie mają na celu działalności inwestycyjnej lub innej.

2.20. Rezerwy

Rezerwy tworzone są, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek świadczenia (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wykorzystania już posiadanych lub przyszłych aktywów Grupy oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej, która odzwierciedla koszt pieniądza dla Grupy (może to być stopa wolna od ryzyka) oraz przy uwzględnieniu ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Grupa tworzy w szczególności rezerwy:

- na bieżące zobowiązania wobec pracowników wynikające ze stosunku pracy, jak również rezerwy związane z długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi wyceniane metodą aktuarialną,
- na skutki toczącego się postępowania sądowego,
- na koszty restrukturyzacji.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Rezerwy na bieżące zobowiązania tworzone są w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych lub ogólnych kosztów administracyjnych. Na dzień, w którym nastąpiło zmniejszenie lub ustanie ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, niewykorzystane rezerwy są co do zasady odnoszone w pozostałe przychody operacyjne Grupy.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są następujące warunki:

- Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji (który określa co najmniej działalność lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony) oraz
- Grupa rozpoczęła wdrażanie planu lub ogłosiła główne elementy planu zainteresowanym stronom (czym wzbudziła oczekiwania stron, których plan dotyczy, co do planowanych działań restrukturyzacyjnych).

Grupa ustala wysokość rezerwy na koszty restrukturyzacji na podstawie najlepszych dostępnych oszacowań bezpośrednich nakładów wynikających z restrukturyzacji, a niezwiązanych z bieżącą działalnością Grupy.

2.21. Kapitały

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutami jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

Kapitał podstawowy obejmuje zarejestrowany kapitał akcyjny. Wartość kapitału zaprezentowana w sprawozdaniu finansowym odpowiada wartości kapitału akcyjnego Jednostki Dominującej i wykazana jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

Do kapitałów własnych zaliczane są również: niepodzielony wynik finansowy, który składa się z niepodzielonego wyniku roku bieżącego oraz wyniku lat poprzednich, a także następujące pozycje:

- kapitał zapasowy, powstały ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej oraz tworzony z odpisów z zysku. Na kapitał zapasowy przekazuje się przynajmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej wysokości kapitału zakładowego,
- kapitał rezerwowy, w tym fundusz ogólnego ryzyka bankowego, tworzony z odpisów z zysku, przeznaczony, zgodnie ze statutem Jednostki Dominującej, na pokrycie strat bilansowych,
- kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- część efektywną relacji zabezpieczających przepływy pieniężne.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

2.22. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący i odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat.

Podatek bieżący obliczany jest w oparciu o wynik księgowy brutto skorygowany o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty nieuznawane przez przepisy podatkowe za koszty uzyskania przychodu oraz o koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi. Ponadto dla celów podatkowych wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu.

Przy ustalaniu odroczonego podatku dochodowego uwzględnia się wartość aktywów i rezerwy na odroczony podatek na dzień sprawozdawczy rozpoczynający i kończący okres sprawozdawczy.

Wartość odroczonego podatku dochodowego na dzień sprawozdawczy ustala się z zastosowaniem metody bilansowej jako zmianę stanu pozycji bilansowych - aktywów i rezerw na odroczony podatek dochodowy.

Z uwagi na odmiennność momentu uznania przychodu za osiągnięty lub kosztu za poniesiony w rozumieniu przepisów prawa bilansowego i podatkowego Grupa tworzy rezerwę oraz aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego, przeliczoną odpowiednią stawką podatkową.

Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub (w przypadku skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na inne dochody całkowite) w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Pozostałe dochody całkowite”. Grupa tworzy rezerwę na podatek odroczony w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych.

Kwoty podatku odroczonego oblicza się w wysokości stawki podatkowej, która według przewidywań będzie stosowana wówczas, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub zobowiązanie rozliczone, przyjmując za podstawę stawki podatkowe i przepisy podatkowe, obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego. Aktywa z tytułu podatku odroczonego i rezerwy na podatek odroczony nie podlegają dyskontowaniu.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

2.23. Pozostałe pozycje

Pozycja „Inne aktywa” obejmuje przede wszystkim:

- koszty zapłacone z góry, a dotyczące późniejszych okresów sprawozdawczych,
- przychody do otrzymania,
- aktywa przejęte za długi.

Koszty zapłacone z góry ujmują się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty kontrahentowi i rozlicza w czasie do rachunku zysków i strat metodą liniową, przez okres którego dotyczy zapłacona kwota kosztów.

Pozycja przychodów do otrzymania obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody dotyczące bieżącego okresu, a które zostaną otrzymane w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Aktywa przejęte za długi wykazuje się według ich wartości godziwej. Pozycja „Pozostałe zobowiązania” obejmuje przede wszystkim:

- rozrachunki międzybankowe,
- rozliczenia międzyokresowe kosztów,
- przychody przyszłych okresów.

Pozycja rozrachunków międzybankowych składa się z nierozliczonego na dzień sprawozdawczy salda zobowiązań wobec banków. Rozliczenia te przeprowadzane są za pośrednictwem Krajowej Izby Rozliczeniowej (KIR).

Rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią koszty do zapłacenia głównie z tytułu gospodarki własnej, nieudokumentowane fakturą zakupu. Koszty te dotyczą bieżącego okresu sprawozdawczego i ujmowane są w księgach rachunkowych w momencie wykonania usługi lub dostawy, tj. powstania zobowiązania. Są płatne w późniejszym okresie w momencie otrzymania faktur od dostawców.

Pozycja przychody przyszłych okresów obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

2.24. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

2.24.1. Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane i zastosowane przez Grupę od 1 stycznia 2014 w zakresie, który dotyczył działalności Grupy

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1 stycznia 2014)	Tak	<p>Nowy standard zastępuje wytyczne w sprawie kontroli i konsolidacji zawarte w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” oraz w interpretacji SKI-12 „Konsolidacja – jednostki specjalnego przeznaczenia”. MSSF 10 zmienia definicję kontroli w taki sposób, by dla wszystkich jednostek obowiązywały te same kryteria określania kontroli. Zmienionej definicji towarzyszą obszernie wytyczne dotyczące zastosowania.</p> <p>Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.</p>
MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1 stycznia 2014)	Tak	<p>Nowy standard zastępuje MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” oraz interpretację SKI-13 „Wspólnie kontrolowane jednostki – niepieniężny wkład wspólników”. Zmiany w definicjach ograniczyły liczbę rodzajów wspólnych przedsięwzięć do dwóch: wspólne operacje i wspólne przedsięwzięcia. Jednocześnie wyeliminowano dotychczasową możliwość wyboru konsolidacji proporcjonalnej w odniesieniu do jednostek pod wspólną kontrolą. Wszyscy uczestnicy wspólnych przedsięwzięć mają obecnie obowiązek ich ujęcia metodą praw własności.</p> <p>Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.</p>

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
MSSF 12 „Ujawnianie udziałów w innych jednostkach”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1 stycznia 2014)	Tak	<p>Nowy standard dotyczy jednostek posiadających udziały w jednostce zależnej, wspólnym przedsięwzięciu, jednostce stowarzyszonej lub w niekonsolidowanej jednostce zarządzanej umową. Standard zastępuje wymogi w zakresie ujawniania informacji zawartych obecnie w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”, MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” oraz MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach”. MSSF 12 wymaga, by jednostki ujawniały informacje, które pomogą użytkownikom sprawozdań finansowych ocenić charakter, ryzyko i skutki finansowe inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięciach i niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową. W tym celu nowy standard nakłada wymóg ujawniania informacji dotyczących wielu obszarów, w tym znaczących osądów i założeń przyjmowanych przy ustalaniu, czy jednostka kontroluje, współkontroluje czy posiada znaczący wpływ na inne jednostki; obszernych informacji o znaczeniu udziałów niekontrolujących w działalności i przepływach pieniężnych grupy; sumarycznych informacji finansowych o spółkach zależnych ze znaczącymi udziałami niekontrolującymi, a także szczegółowych informacji o udziałach w niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową.</p> <p>Powyższe zmiany mają charakter prezentacyjny, dodatkowy zakres ujawnień w przypadku Grupy nie był znaczący.</p>
Zmieniony MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od	Tak	<p>MSR 27 został zmieniony w związku z opublikowaniem MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”. Celem zmienionego MSR 27 jest określenie wymogów ujmowania i prezentacji inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone w sytuacji gdy jednostka sporządza jednostkowe sprawozdanie finansowe. Wytyczne na temat kontroli oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych zostały zastąpione przez MSSF 10. Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na skonsolidowane</p>

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
		1 stycznia 2014)		sprawozdanie finansowe Grupy.
Zmieniony MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstwach”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później (w Unii Europejskiej obowiązkowe zastosowanie od 1 stycznia 2014)	Tak	Zmiany do MSR 28 wynikały z projektu RMSR na temat wspólnych przedsięwzięć. Rada zdecydowała o włączeniu zasad dotyczących ujmowania wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności do MSR 28, ponieważ metoda ta ma zastosowanie zarówno do wspólnych przedsięwzięć jak też jednostek stowarzyszonych. Poza tym wyjątkiem, pozostałe wytyczne nie uległy zmianie. Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.
Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych – zmiany do MSR 32	Grudzień 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014 lub później	Tak	Zmiany wprowadzają dodatkowe objaśnienia stosowania do MSR 32, aby wyjaśnić niespójności napotymane przy stosowaniu niektórych kryteriów dotyczących kompensowania. Obejmują one m.in. wyjaśnienie, co oznacza sformułowanie „posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty” oraz że niektóre mechanizmy rozliczania brutto mogą być traktowane jako rozliczane netto w przypadku spełnienia odpowiednich warunków. Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.
Zmiany w przepisach przejściowych do MSSF 10, MSSF 11, MSSF 12	Czerwiec 2012	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014 lub wcześniej – jeżeli standardy które są ich	Tak	Zmiany precyzują przepisy przejściowe dla MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”. Podmioty przyjmujące MSSF 10 powinny ocenić, czy posiadają kontrolę w pierwszym dniu rocznego okresu dla którego po raz pierwszy zastosowano MSSF 10, a jeżeli wnioski z tej oceny różnią się od wniosków z MSR 27 i SKI 12, wtedy dane porównawcze powinny zostać przekształcone, chyba że byłoby to niepraktyczne. Zmiany wprowadzają również dodatkowe przejściowe

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
		podstawą (MSSF 10, 11 lub 12) zostały zastosowane z datą wcześniejszą		<p>ułatwienia przy stosowaniu MSSF 10, MSSF 11, i MSSF 12, poprzez ograniczenie obowiązku prezentacji skorygowanych danych porównawczych tylko do danych za bezpośrednio poprzedzający okres sprawozdawczy. Ponadto zmiany te znoszą wymóg prezentowania danych porównawczych dla ujawnień dotyczących niekonsolidowanych jednostek zarządzanych umową dla okresów poprzedzających okres zastosowania MSSF 12 po raz pierwszy.</p> <p>Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.</p>
Podmioty inwestycyjne – zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27	Październik 2012	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014 lub później	Tak	<p>Zmiany wprowadzają do MSSF 10 definicję podmiotu inwestycyjnego. Podmioty takie będą zobowiązane wykazywać swoje jednostki zależne w wartości godziwej przez wynik finansowy i konsolidować jedynie te jednostki zależne, które świadczą na jej rzecz usługi związane z działalnością inwestycyjną spółki. Zmieniono również MSSF 12, wprowadzając nowe ujawnienia na temat podmiotów inwestycyjnych.</p> <p>Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.</p>
Nowacja instrumentów pochodnych, a dalsze stosowanie rachunkowości zabezpieczeń (Zmiany do MSR 39 Instrumenty Finansowe: Ujmowanie i Wycena)	Listopad 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014	Tak	<p>Zmiany pozwalają na dalsze stosowanie rachunkowości zabezpieczeń w przypadku gdy instrument pochodny, wyznaczony jako instrument zabezpieczający, podlega nowacji (czyli odnowieniu) wynikającej z przepisów prawa w celu rozliczenia z izbą rozliczeniową (kontrahentem centralnym), kiedy spełnione są następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nowacja wymagana jest przepisami prawa, • izba rozliczeniowa zostaje nową stroną transakcji dla każdej z pierwotnych stron kontraktu dotyczącego instrumentu pochodnego oraz • zmiany warunków instrumentu pochodnego ograniczają się do tych, które są konieczne do zmiany strony umowy. <p>Zmiany nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy, ponieważ instrumenty pochodne wyznaczone jako</p>

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis zmian
Ujawnienia wartości odzyskiwalnej dotyczące aktywów niefinansowych (Zmiany do MSR 36 Utrata wartości aktywów)	Maj 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014	Tak	<p>instrumenty zabezpieczające nie podlegały nowacji w celu rozliczenia z izbą rozliczeniową w związku z przepisami prawa.</p> <p>Zmiany wyjaśniają, że wartość odzyskiwalna powinna być ujawniona jedynie dla poszczególnych aktywów (w tym wartości firmy) lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne, dla których rozpoznano lub odwrócono w danym okresie straty z tytułu utraty wartości.</p> <p>Zmiany wprowadzają również wymóg ujęcia następujących dodatkowych ujawnień w przypadku gdy strata z tytułu utraty wartości składnika aktywów (w tym wartości firmy) lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne została rozpoznana lub odwrócona w danym okresie a wartość odzyskiwalna została ustalona w oparciu o wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poziomu hierarchii ustalania wartości godziwej zgodnie z MSSF 13 <i>Ustalanie wartości godziwej</i>, do którego przypisano dany szacunek wartości godziwej; • dla wycen w wartości godziwej zaklasyfikowanych do poziomu 2 oraz poziomu 3 hierarchii wartości godziwej, opis zastosowanych technik wyceny oraz ewentualnych zmian w tych technikach wraz z podaniem ich przyczyn; • dla wycen w wartości godziwej zaklasyfikowanych do poziomu 2 oraz poziomu 3 hierarchii wartości godziwej, opis kluczowych założeń (tzn. założeń, na które wartość odzyskiwalna jest najbardziej wrażliwa) wykorzystanych przy ustalaniu wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży. Jeśli wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży została określona w oparciu o szacunek wartości bieżącej, należy również ujawnić stopy dyskonta wykorzystane w bieżącym oraz poprzednim okresie. <p>Powyższe zmiany nie wpłynęły istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.</p>

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

2.24.2. Opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę.

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
MSSF 9 Instrumenty finansowe (2014)	Lipiec 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2018 lub później	Nie	<p>Nowy standard zastępuje zawarte w MSR 39 Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena wytyczne na temat klasyfikacji oraz wyceny aktywów finansowych, w tym wytyczne dotyczące utraty wartości. MSSF 9 eliminuje też istniejące obecnie w MSR 39 kategorie aktywów finansowych: utrzymywane do terminu wymagalności, dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności.</p> <p>Zgodnie z wymogami nowego standardu, w momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe winny być klasyfikowane do jednej z trzech kategorii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu; • aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy; lub • aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. <p>Składnik aktywów finansowych jest klasyfikowany do kategorii wycenianych po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu, jeżeli spełnione są następujące dwa warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywa utrzymywane są w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu; oraz • jego warunki umowne powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
				<p>W sytuacji, gdy powyższe warunki nie są spełnione (jak to ma miejsce na przykład w przypadku instrumentów kapitałowych innych jednostek), składnik aktywów finansowych jest wyceniany w wartości godziwej.</p> <p>Zyski i straty z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej ujmowane są w wyniku bieżącego okresu, za wyjątkiem aktywów utrzymywanych w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów zarówno w celu uzyskania przepływów pieniężnych z kontraktów jak i ich sprzedaż – dla tych aktywów zyski i straty z wyceny ujmowane są w innych całkowitych dochodach.</p> <p>Ponadto w przypadku, gdy inwestycja w instrument kapitałowy nie jest przeznaczona do obrotu, MSSF 9 daje możliwość dokonania nieodwracalnej decyzji o wycenie takiego instrumentu finansowego, w momencie początkowego ujęcia, w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Wyboru takiego można dokonać dla każdego instrumentu osobno. Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach w związku z powyższą wyceną nie mogą w późniejszych okresach zostać przekwalifikowane do wyniku bieżącego okresu.</p> <p>Nowy standard zachowuje niemal wszystkie dotychczasowe wymogi MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych oraz wyłączenia aktywów finansowych i zobowiązań finansowych. MSSF 9 wymaga jednak, aby zmiana wartości godziwej dotycząca zmiany ryzyka kredytowego zobowiązania finansowego wyznaczonego w momencie początkowego ujęcia jako wycenianego w wartości godziwej przez wynik finansowy były prezentowane w innych całkowitych dochodach. Jedynie pozostała część zysku lub straty z wyceny do wartości godziwej ma być ujmowana w wyniku bieżącego okresu. W przypadku jednak, gdyby zastosowanie tego wymogu powodowało brak współmierności przychodów i kosztów lub gdyby zobowiązanie finansowe wynikało z zobowiązań do udzielenia pożyczki lub umów gwarancji finansowych, cała zmiana wartości godziwej byłaby ujmowana w zysku lub stracie bieżącego okresu.</p> <p>W zakresie szacunku utraty wartości aktywów finansowych MSSF 9 zastępuje</p>

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
				<p>model „straty poniesionej” zawarty w MSR 39 modelem „straty oczekiwanej”, co oznacza, że zdarzenie powodujące powstanie straty nie musiałoby poprzedzać jej rozpoznania i utworzenia odpisu. Nowe zasady mają na celu zapobieganie sytuacjom, w których odpisy na straty kredytowe są tworzone zbyt późno i w niewystarczającej wysokości.</p> <p>W skrócie, model oczekiwanej straty wykorzystuje dwa podejścia do szacowania straty, zgodnie z którymi strata jest ustalana na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none">• straty kredytowej oczekiwanej w okresie 12 miesięcy, albo• straty kredytowej oczekiwanej do zapadalności (ang. life-time expected loss). <p>To, które podejście zostanie zastosowane zależy od tego, czy w przypadku danego składnika aktywów od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego. W przypadku, jeśli ryzyko kredytowe związane z aktywami finansowymi nie wzrosło istotnie w porównaniu do jego poziomu z momentu początkowego ujęcia, odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów finansowych będzie równy oczekiwanej stracie w okresie 12 miesięcy. W przypadku natomiast, jeśli nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów finansowych będzie równy oczekiwanej stracie przez cały okres życia instrumentu, zwiększając tym samym wysokość ujętego odpisu. Standard przyjmuje przy tym założenie, zgodnie z którym - w przypadku braku przeciwnych argumentów – wystarczającym kryterium dla rozpoznania straty kredytowej oczekiwanej do zapadalności jest wystąpienie zaległości w spłacie wynoszącej 30 dni.</p> <p>Na moment sporządzania niniejszego sprawozdania finansowego wiarygodne oszacowanie wpływu zmian będących skutkiem zastosowania danego standardu po raz pierwszy nie zostało wykonane przez Grupę.</p>

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Interpretacja KIMSF 21 Opłaty publiczne	Listopad 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 17 czerwca 2014 lub później	Tak	<p>Interpretacja zawiera wytyczne w zakresie identyfikacji zdarzeń obligujących, powodujących powstanie zobowiązania z tytułu opłat publicznych oraz momentu ujęcia takiego zobowiązania.</p> <p>Zgodnie z Interpretacją, zdarzenie obligujące to zdarzenie wynikające z odpowiednich przepisów prawa, które skutkuje powstaniem zobowiązania do uiszczenia danej opłaty publicznej i koniecznością jego ujęcia w sprawozdaniu finansowym.</p> <p>Zobowiązanie z tytułu opłaty publicznej jest ujmowane w sposób stopniowy w przypadku jeśli zdarzenie obligujące następuje w ciągu pewnego okresu.</p> <p>W przypadku, jeśli zdarzeniem obligującym jest osiągnięcie określonego minimalnego progu działalności, zobowiązanie ujmowane jest w momencie osiągnięcia tego progu.</p> <p>Interpretacja wyjaśnia, że fakt, iż jednostka jest ekonomicznie zobowiązana do kontynuowania działalności w kolejnym okresie nie powoduje zwyczajowo oczekiwanego obowiązku uiszczenia opłaty publicznej, która wynika z prowadzenia działalności w przyszłości. Oczekuje się, że w momencie początkowego zastosowania, nowa Interpretacja nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy.</p>
Zmiana do MSR 19 Świadczenia pracownicze z tytułu Programy określonych świadczeń: składki pracowników	Grudzień 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lutego 2015 lub później	Tak	<p>Zmiana dotyczy składek wnoszonych do programów określonych świadczeń przez pracowników lub strony trzecie. Celem zmian jest uproszczenie ujęcia składek, które nie zależą od okresu zatrudnienia, na przykład składki pracownicze ustalone jako stały procent wynagrodzenia.</p> <p>Oczekuje się, że w momencie początkowego zastosowania, Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy. Grupa nie ma programów określonych świadczeń z zastosowaniem tego typu składek.</p>

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2010-2012	Grudzień 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lutego 2015 lub później	Tak	Doroczne ulepszenia MSSF 2010-2012 zawierają 8 zmian do 7 standardów, z odpowiednimi zmianami do pozostałych standardów i interpretacji. Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy.
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2011-2013	Grudzień 2013	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2015 lub później	Tak	Doroczne ulepszenia MSSF 2011-2013 zawierają 4 zmiany standardów, z odpowiednimi zmianami do pozostałych standardów i interpretacji. Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy.
MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe	Styczeń 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	Ten przejściowy standard: - zezwala jednostkom stosującym MSSF po raz pierwszy na kontynuowanie dotychczasowych zasad ujmowania aktywów i zobowiązań regulacyjnych zarówno przy pierwszym zastosowaniu MSSF jak i w sprawozdaniach finansowych za późniejsze okresy; - wymaga aby jednostki prezentowały aktywa i zobowiązania regulacyjne oraz ich zmiany w odrębnych pozycjach w sprawozdaniach finansowych; oraz - wymaga szczegółowych ujawnień umożliwiających określenie rodzaju oraz ryzyk związanych z regulowanymi stawkami w związku z którymi rozpoznano aktywa i zobowiązania regulacyjne zgodnie z tym przejściowym standardem. Z uwagi na zakres działalności Grupy MSSF 14 nie ma zastosowania.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Ujmowanie nabycia udziałów we wspólnych działaniach (Zmiany do MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne)	Maj 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	Zmiany zawierają wytyczne w zakresie ujmowania nabycia udziału we wspólnych działaniach które stanowią przedsięwzięcie. Nabywający udział we wspólnych działaniach które stanowią przedsięwzięcia w rozumieniu MSSF 3 Połączenia jednostek jest zobowiązany do stosowania wszystkich zasad ujmowania połączenia jednostek zawartych w MSSF 3 oraz innych MSSF za wyjątkiem tych zasad, które są sprzeczne z wytycznymi zawartymi w MSSF 11. Ponadto nabywający jest zobowiązany do ujawnienia informacji wymaganych przez MSSF 3 oraz inne MSSF w związku z połączeniami jednostek. Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.
Wyjaśnienia w zakresie akceptowalnych metod umorzenia i amortyzacji (Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 38 Wartości niematerialne)	Maj 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	Zmiany wyjaśniają, że wykorzystanie metod umorzenia rzeczowych aktywów trwałych opartych na przychodach nie jest właściwe, ponieważ przychody generowane z działalności, w której dany składnik aktywów jest wykorzystywany, zazwyczaj odzwierciedlają inne czynniki niż konsumowanie korzyści ekonomicznych z danego składnika aktywów. Zmiany wyjaśniają również, że przychody są z założenia niewłaściwym miernikiem konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z wartości niematerialnych. Jednak w pewnych szczególnych przypadkach założenie to może zostać odrzucone. Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.
MSSF 15 Przychody z umów z klientami	Maj 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2017 lub później	Nie	Standard ten zawiera zasady, które zastąpią większość szczegółowych wytycznych w zakresie ujmowania przychodów istniejących obecnie w MSSF. W szczególności, w wyniku przyjęcia nowego standardu przestaną obowiązywać MSR 18 Przychody, MSR 11 Umowy o usługę budowlaną oraz związane z nimi interpretacje. Zgodnie z nowym standardem jednostki będą stosować pięciostopniowy

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Rolnictwo – Rośliny produkcyjne (Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe i MSR 41 Rolnictwo)	Czerwiec 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	<p>model, aby określić moment ujęcia przychodów oraz ich wysokość. Model ten zakłada, że przychody powinny być ujęte wówczas, gdy (lub w stopniu, w jakim) jednostka przekazuje klientowi kontrolę nad towarami lub usługami, oraz w kwocie, do jakiej jednostka oczekuje być uprawniona. Zależnie od spełnienia określonych kryteriów, przychody są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozkładane w czasie, w sposób obrazujący wykonanie umowy przez jednostkę, lub - ujmowane jednorazowo, w momencie, gdy kontrola nad towarami lub usługami jest przeniesiona na klienta. <p>Standard zawiera nowe wymagania dotyczące ujawnień, zarówno ilościowych jak i jakościowych, mających na celu umożliwienie użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie charakteru, kwoty, momentu ujęcia i niepewności odnośnie przychodów i przepływów pieniężnych wynikających z umów z klientami.</p> <p>Na moment sporządzania niniejszego sprawozdania finansowego wiarygodne oszacowanie wpływu zmian będących skutkiem zastosowania danego standardu po raz pierwszy nie zostało wykonane przez Grupę.</p>
				<p>Zmiany modyfikują ujęcie księgowe roślin produkcyjnych, takich jak krzewy winorośli, drzewa kauczukowe czy palmy olejowe. MSR 41 Rolnictwo wymaga obecnie by wszystkie aktywa biologiczne związane z działalnością rolniczą były wyceniane w wartości godziwej pomniejszonej o koszty związane z ich sprzedażą. Zgodnie z nowymi wymogami rośliny produkcyjne mają być ujmowane w taki sam sposób jak rzeczowe aktywa trwałe w zakresie MSR 16, ponieważ ich sposób funkcjonowania jest zbliżony do obserwowanego w przypadku działalności produkcyjnej. W związku z powyższym, Zmiany spowodują umieszczenie ich w zakresie MSR 16, zamiast MSR 41. Produkty rolne wytwarzane przez rośliny produkcyjne będą nadal objęte zakresem MSR 41. Z uwagi na zakres działalności Grupy MSSF 41 nie ma zastosowania.</p>

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym (Zmiany do MSR 27 Jednostkowe Sprawozdania Finansowe)	Sierpień 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	<p>Zmiany wprowadzają możliwość ujmowania inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone w jednostkowych sprawozdaniach finansowych według metody praw własności, obok obecnie występujących modeli wyceny w cenie nabycia lub w wartości godziwej.</p> <p>Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.</p>
Sprzedaż lub Przekazanie Aktywów Pomiędzy Inwestorem a Spółką Stowarzyszoną lub Wspólnym Przedsięwzięciem (Zmiany do MSSF 10 Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe oraz do MSR 28 Jednostki Stowarzyszone)	Wrzesień 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	<p>Zmiany usuwają istniejącą niespójność między wymaganiami MSSF 10 oraz MSR 28 w kwestii ujmowania utraty kontroli nad spółką zależną, która wnoszona jest do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Podczas gdy MSR 28 ogranicza zysk lub stratę wynikającą z wniesienia aktywów niepieniężnych do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia do wysokości zaangażowania kapitałowego innych podmiotów w tej jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, MSSF 10 nakazuje rozpoznanie całego zysku lub straty na utracie kontroli nad jednostką zależną.</p> <p>Zmiany wymagają ujęcia całości zysku lub straty w przypadku, gdy przeniesione aktywa spełniają definicję przedsięwzięcia w rozumieniu MSSF 3 Połączenia Jednostek Gospodarczych (niezależnie czy przedsięwzięcie ma formę jednostki zależnej czy też nie). Częściowe rozpoznanie zysku lub straty (do wysokości zaangażowania kapitałowego innych podmiotów) nastąpi w przypadku gdy transakcja dotyczy aktywów nie stanowiących przedsięwzięcia, nawet jeśli te aktywa znajdowały się w jednostce zależnej.</p> <p>Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.</p>

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2012-2014	Wrzesień 2014	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później	Nie	<p>Doroczne ulepszenia MSSF 2012-2014 zawierają 4 zmiany standardów, z odpowiednimi zmianami do pozostałych standardów i interpretacji. Główne zmiany:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśniają, iż paragrafy 27-29 MSSF 5 Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana (opisujące sposób ujęcia aktywów, które przestają być klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży) będą miały zastosowanie również przy zaprzestaniu klasyfikacji aktywów jako przeznaczonych do przekazania. Nie będą one jednak miały zastosowania, gdy zmiana klasyfikacji polega na przeniesieniu składnika aktywów (lub grupy do zbycia) z kategorii przeznaczonych do sprzedaży bezpośrednio do przeznaczonych do przekazania lub odwrotnie. W takim przypadku zmiana ta nie stanowi zmiany planu sprzedaży lub przekazania; - wyjaśniają w jaki sposób jednostka powinna stosować wytyczne w paragrafie 42C MSSF 7 Instrumenty finansowe: Ujawnienia w stosunku do umów o obsługę (servicing contracts) aby ocenić czy występuje utrzymanie zaangażowania w składniku aktywów dla celów zastosowania wymogów ujawnień wynikających z paragrafów 42E-42H MSSF 7; - objaśniają, iż dodatkowe ujawnienia wymagane przez Ujawnienia - Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych (Zmiany do MSSF 7) nie są specyficznie wymagane do ujęcia w skróconych śródrocznych sprawozdaniach finansowych dla wszystkich okresów śródrocznych. Jednakże są one wymagane, jeśli ich ujęcie wynika z wymogów samego MSR 34 Śródroczna sprawozdawczość finansowa; - wprowadzają zmiany do MSR 19 Świadczenia pracownicze, w celu wyjaśnienia, że wysokiej jakości obligacje przedsiębiorstw lub obligacje rządowe, wykorzystane do ustalenia stopy dyskontowej dla zobowiązań z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia, powinny być wyemitowane w tej samej walucie, w jakiej będą wypłacone świadczenia. Ocena, czy występuje rozwinięty rynek takich obligacji powinna być więc dokonana w odniesieniu do

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
<p>Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku od konsolidacji (Zmiany do MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe, MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstwach)</p>	<p>Grudzień 2014</p>	<p>Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później</p>	<p>Nie</p>	<p>konkretnej waluty, nie zaś całego kraju;</p> <p>- w stosunku do zawartego w MSR 34 odwołania do informacji ujawnionych w innym miejscu śródrocznego raportu finansowego, wyjaśniają znaczenie terminu „inne miejsce śródrocznego raportu finansowego” oraz dodają do MSR 34 wymóg zastosowania w śródrocznym sprawozdaniu finansowym odnośników do konkretnej lokalizacji wymaganej informacji.</p> <p>Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.</p> <p>Zmiany dotyczące sprawozdawczości finansowej jednostek inwestycyjnych odnoszą się do trzech zagadnień:</p> <p>- Konsolidacji jednostek inwestycyjnych pośredniego szczebla.</p> <p>Standardy obowiązujące przed zmianą nie precyzowały, jak jednostka inwestycyjna powinna ujmować jednostkę zależną świadczącą usługi powiązane z jej działalnością inwestycyjną, która sama spełnia definicję jednostki inwestycyjnej. W następstwie opisywanych poprawek, jednostki inwestycyjne pośredniego szczebla nie będą mogły być konsolidowane.</p> <p>RMSR wyjaśniła również, że jednostki świadczące “usługi powiązane z działalnością inwestycyjną” to takie jednostki, których podstawowym celem działalności jest świadczenie usług odnoszących się do działalności jednostki dominującej będącej jednostką inwestycyjną.</p> <p>- Zwolnienia z obowiązku sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego dla jednostki dominującej pośredniego szczebla będącej spółką zależną jednostki inwestycyjnej.</p> <p>Jednostki dominujące pośredniego szczebla od dawna korzystają ze zwolnienia z obowiązku sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych, jeśli same podlegają konsolidacji przez jednostkę dominującą wyższego szczebla (przy spełnieniu innych właściwych kryteriów).</p>

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
				<p>Zmiany do standardów wprowadzają modyfikację, zgodnie z którą zwolnienie to będzie dostępne również dla jednostki dominującej pośredniego szczebla będącej spółką zależną jednostki inwestycyjnej, pomimo faktu, iż jednostka inwestycyjna nie obejmuje konsolidacją danej jednostki dominującej pośredniego szczebla.</p> <p>- Wyboru polityki rachunkowości odnośnie jednostek inwestycyjnych ujmowanych według metody praw własności</p> <p>Zmiany umożliwiają wybór polityki rachunkowości jednostce niebędącej jednostką inwestycyjną w odniesieniu do jej udziałów w jednostkach inwestycyjnej wycenianej według metody praw własności. W powyższym przypadku dokonując wyceny według metody praw własności jednostki niebędące jednostkami inwestycyjnymi mogą wybrać wycenę w wartości godziwej udziałów w jednostkach zależnych jednostki inwestycyjnej lub, alternatywnie, oprzeć wycenę na wartościach, jakie byłyby ujęte, gdyby jednostka inwestycyjna skonsolidowała wszystkie swoje jednostki zależne. Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.</p>
<p>Inicjatywa dotycząca ujawnień (Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych)</p>	<p>Grudzień 2014</p>	<p>Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2016 lub później</p>	<p>Nie</p>	<p>Główne wytyczne ujęte w Zmianach to:</p> <p>- Podkreślenie kwestii istotności. Określone pojedyncze ujawnienia, które nie są istotne nie muszą być prezentowane – nawet, gdy stanowią część minimalnych wymogów standardu.</p> <p>- Nie jest wymagane przedstawienie not do sprawozdania finansowego w określonej kolejności - jednostki mogą więc zastosować własną kolejność lub na przykład połączyć opis zasad rachunkowości z notami objaśniającymi dotyczącymi powiązanych z nimi obszarów.</p> <p>- Określenie wprost, że jednostki:</p> <ul style="list-style-type: none"> o powinny dokonać dezagregacji pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Standard/ interpretacja	Data wydania/ publikacji	Data wejścia w życie	Zatwierdzony/a przez Unię Europejską	Opis potencjalnych zmian
				<p>dochodów, jeśli taka prezentacja dostarcza użytecznych informacji użytkownikom sprawozdania finansowego; oraz</p> <ul style="list-style-type: none">o mogą połączyć pozycje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jeśli pozycje określone przez MSR 1 nie są indywidualnie istotne. <p>- Dodanie szczegółowych kryteriów odnośnie prezentacji sum częściowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, wraz z dodatkowymi wymogami dotyczącymi uzgodnienia pozycji sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.</p> <p>Prezentacja w sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów pozycji całkowitych dochodów wynikających z ujęcia wspólnych przedsięwzięć i jednostek stowarzyszonych zgodnie z metodą praw własności winna następować w oparciu o podejście wymagane przez MSR 1, zgodnie z którym pozycje te winny być grupowane w zależności od tego, czy będą one w przyszłości podlegać przeniesieniu do zysku lub straty, czy też nie.</p> <p>Nie oczekuje się, aby powyższe zmiany miały znaczący wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.</p>

Podsumowując, Zarząd Jednostki Dominującej nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9 i MSSF 15 (wpływ MSSF 9 i MSSF 15 na stosowane przez Grupę zasady rachunkowości nie został jeszcze oceniony). Grupa planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania), pod warunkiem zatwierdzenia przez UE.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

3. Zmiana zasad prezentacji sprawozdań finansowych

W 2014 roku wprowadzono zmiany w prezentacji następujących pozycji rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z sytuacji finansowej dokonując jednocześnie przekształcenia danych porównawczych za 2013 rok, w celu zachowania porównywalności danych:

- Przychody ze sprzedaży wierzytelności kredytowych Grupy – w 2013 roku prezentowane w Pozostałych przychodach operacyjnych, od 2014 roku zaprezentowane w „Odpisach netto z tytułu utraty wartości oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe”.

	31 grudnia 2014 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2014 po zmianie prezentacji
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-368 267	261 712	-106 555
Pozostałe przychody operacyjne	329 130	-261 712	67 418

	31 grudnia 2013 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2013 po zmianie prezentacji
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-398 778	37 074	-361 704
Pozostałe przychody operacyjne	180 816	-37 074	143 742

- Marża transakcyjna na transakcjach wymiany walut z klientami Grupy obejmująca głównie marżę na transakcjach kupna/sprzedaży walut z dostawą natychmiastową, dostawą na datę waluty spot i z dostawą na datę waluty forward – w 2013 roku prezentowane w „Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”, od 2014 roku prezentowane w „Przychodach z tytułu prowizji i opłat”.

	31 grudnia 2014 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2014 po zmianie prezentacji
Przychody z tytułu prowizji i opłat	423 689	282 542	706 231
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	341 020	-282 542	58 478

	31 grudnia 2013 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2013 po zmianie prezentacji
Przychody z tytułu prowizji i opłat	463 598	293 304	756 902
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	432 898	-293 304	139 594

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

- Łączna prezentacja Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej oraz Wyniku z pozycji wymiany w linii „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany”, uprzednio pozycje te były prezentowane oddzielnie – w 2013 roku prezentowane w dwóch odrębnych liniach Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i Wynik z pozycji wymiany, od 2014 roku prezentowane w jednej linii Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany.

	31 grudnia 2014 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2014 po zmianie prezentacji
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	0	58 478	58 478
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-33 148	33 148	0
Wynik z pozycji wymiany	91 625	-91 625	0

	31 grudnia 2013 przed zmianą prezentacji	Zmiana	31 grudnia 2013 po zmianie prezentacji
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	0	139 594	139 594
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-50 092	50 092	0
Wynik z pozycji wymiany	189 686	-189 686	0

- Prezentacja rezerw na świadczenia pracownicze, w tym na niewykorzystane urlopy i bonusy – w 2013 roku prezentowane w Pozostałych zobowiązaniach, od 2014 roku w Rezerwach.

	31 grudnia 2014 przed zmianą zasad rachunkowości	Zmiana	31 grudnia 2014 po zmianie zasad rachunkowości
Pozostałe zobowiązania	464 412	-83 438	380 974
Rezerwy	136 658	83 438	220 096

	31 grudnia 2013 przed zmianą zasad rachunkowości	Zmiana	31 grudnia 2013 po zmianie zasad rachunkowości
Pozostałe zobowiązania	549 629	-112 595	437 034
Rezerwy	107 112	112 595	219 707

	1 stycznia 2013 przed zmianą zasad rachunkowości	Zmiana	1 stycznia 2013 po zmianie zasad rachunkowości
Pozostałe zobowiązania	520 338	-81 073	439 265
Rezerwy	135 722	81 073	216 795

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

- Prezentacja pożyczek udzielonych klientom na sfinansowanie składek ubezpieczeniowych – w 2013 roku prezentowane w Innych aktywach, od 2014 roku prezentowane w Kredytach i pożyczkach udzielonych klientom.

	31 grudnia 2014 przed zmianą zasad rachunkowości	Zmiana	31 grudnia 2014 po zmianie zasad rachunkowości
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	39 740 836	78 462	39 819 298
Inne aktywa	369 187	-78 462	290 725

	31 grudnia 2013 przed zmianą zasad rachunkowości	Zmiana	31 grudnia 2013 po zmianie zasad rachunkowości
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	37 576 928	77 062	37 653 990
Inne aktywa	414 526	-77 062	337 464

	1 stycznia 2013 przed zmianą zasad rachunkowości	Zmiana	1 stycznia 2013 po zmianie zasad rachunkowości
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	39 504 667	82 461	39 587 128
Inne aktywa	449 787	-82 461	367 326

W ocenie Grupy powyżej przedstawione zmiany prezentacyjne lepiej odzwierciedlają charakter ekonomiczny powyższych pozycji i dzięki temu dostarczają odbiorcom skonsolidowanego sprawozdania finansowego bardziej przydatnych informacji.

4. Istotne szacunki

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF UE wymaga od Zarządu Jednostki Dominującej dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na kwoty prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym i w notach objaśniających, w szczególności kwoty, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Szacunki i założenia dokonywane są na datę sprawozdawczą w oparciu o dostępne dane historyczne, informacje o warunkach aktualnych w momencie dokonywania szacunków oraz wiele innych czynników, które są uważane za właściwe w danych okolicznościach, w tym o oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków i działań podejmowanych przez Grupę, wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych. Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub też w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku i w okresach przyszłych pod warunkiem, że korekta dotyczy tego okresu w którym dokonano zmiany i okresów przyszłych.

Główne subiektywne oceny, estymacje i założenia przyjęte przez Grupę opisano poniżej.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

4.1. Utrata wartości aktywów finansowych

Proces monitorowania ryzyka utraty wartości aktywów finansowych (w tym przede wszystkim należności z tytułu kredytów i pożyczek oraz ekspozycji pozabilansowych) nakierowany jest na identyfikację symptomów i zagrożeń pojawiających się u kontrahenta/klienta i podejmowanie działań zapobiegających pogarszaniu się jakości tych aktywów, przy jednoczesnym dążeniu do identyfikacji przesłanek utraty wartości i do właściwego jej odzwierciedlenia w księgach jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej (por. przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych wymienione w nocie 2.9 skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Monitorowanie ryzyka utraty wartości aktywów finansowych obejmuje między innymi: analizę sytuacji ekonomiczno-finansowej emitenta lub dłużnika, kontrolę dotrzymywania postanowień umownych przez emitenta lub dłużnika (w tym monitoring opóźnień w spłacie należności), analizę prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta lub dłużnika oraz identyfikację oszustwa lub defraudacji aktywów przez dłużnika.

Poziom odpisów na utratę wartości kredytów, pożyczek i innych należności uwzględnia oszacowania co do wartości zabezpieczeń.

Oszacowania te są przeprowadzane na dzień sprawozdawczy i uwzględniają przepływy pieniężne, które mogą pojawić się w związku z przejęciami, pomniejszone o koszty związane z przejęciem własności oraz sprzedażą zabezpieczeń. Na dzień sprawozdawczy Zarząd Jednostki Dominującej dokonał przeglądu modeli, aby być pewnym, iż odzwierciedlają one aktualną sytuację rynkową, włączając w to specyfikę płynności rynku oraz spready kredytowe.

4.2. Utrata wartości portfela kredytowego

Grupa przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał.

Monitoring klientów portfela korporacyjnego dokonywany jest w wyniku cyklicznej indywidualnej analizy ekspozycji należących do tego portfela, przy czym jako ekspozycję traktuje się pojedynczego kontrahenta/kredytobiorcę. Szacowanie odpisu odbywa się na bazie indywidualnej. W ramach wyliczania odpisu aktualizacyjnego stosowane są oceny determinujące rozpoznanie przesłanki utraty wartości, po czym szacowane są przyszłe przepływy pieniężne, dyskontowane z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, przy uwzględnieniu szacunkowej wartości zabezpieczeń. Podczas szacowania odpisów, przy uwzględnieniu wewnętrznych i zewnętrznych źródeł informacji, stosuje się, w zależności od segmentu klienta (korporacje, małe i średnie przedsiębiorstwa, instytucje finansowe, władze lokalne i regionalne, podmioty sektora publicznego, rządy i banki centralne): wewnętrzny system ratingowy Jednostki Dominującej lub jednostek zależnych albo wartości wyznaczane ekspercko przez Jednostę Dominującą lub jednostki zależne.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Informacje na temat analizy wrażliwości w odniesieniu do odpisów na należności z rozpoznaną utratą wartości prezentuje poniższe zestawienie. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek Jednostki Dominującej, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń. Wartość bazowa odpisów wyliczonych przy zastosowaniu modelu indywidualnego dla ekspozycji bilansowych i pozabilansowych wynosi 832 204 tys. zł, natomiast wartość bazowa zdyskontowanych odzysków z zabezpieczeń i spłat własnych wynosi 1 097 118 tys. zł.

Szacowane stany odpisu dla portfela kredytów i pożyczek analizowanych indywidualnie na bazie przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń	Brak zmian w spłatach klientowskich	Spłaty klientowskie wzrost o 10%	Spłaty klientowskie spadek o 10%
Według stanu na 31 grudnia 2014			
Brak zmian we wpływach z zabezpieczeń	832 204	815 699	854 797
Wpływy z zabezpieczeń wzrost o 10%	794 368	778 180	
Wpływy z zabezpieczeń spadek o 10%	880 386		906 369
Według stanu na 31 grudnia 2013			
Brak zmian we wpływach z zabezpieczeń	760 063	756 637	768 563
Wpływy z zabezpieczeń wzrost o 10%	721 084	717 810	
Wpływy z zabezpieczeń spadek o 10%	803 509		816 202

Szacowanie utraty wartości dla ekspozycji klientów detalicznych odbywa się metodą grupową. Ekspozycje objęte wyceną grupową klasyfikowane są do kategorii z rozpoznaną utratą wartości, w wyniku identyfikacji przesłanek utraty wartości dla określonej grupy aktywów (opisanych w nocie 2.9.1.2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego). Szacowanie odpisu dokonywane jest przy zastosowaniu podziału poszczególnych ekspozycji na jednorodne grupy ze względu na rodzaj klienta, rodzaj produktu (karty kredytowe, overdraft, kredyt konsumencki, kredyt samochodowy, kredyt hipoteczny, kredyt micro) i skalę ryzyka. Na bazie przypisania do poszczególnych grup wyliczany jest przy zastosowaniu modelu matematycznego odpis z tytułu utraty wartości.

W przypadku, gdy w odniesieniu do ekspozycji kredytowych nie została zidentyfikowana przesłanka utraty wartości, ekspozycje te są podstawą dla wyznaczenia odpisu na straty poniesione lecz nieujawnione (IBNR) w oparciu o modele statystyczne.

Stosowane metodologie, modele statystyczne i ich założenia bazują na obserwacjach historycznych i wartościach eksperckich, w ramach zbliżonych w zakresie ryzyka kredytowego grup ekspozycji. Modele te i ich założenia są poddawane okresowej walidacji w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

Dodatkowo w odniesieniu do należności leasingowych przeprowadzona jest ocena wpływu zmiany parametrów przyjętych do wyliczenia wartości odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu leasingu na wynik finansowy Grupy, gdzie PD oznacza prawdopodobieństwo niewywiązania się dłużnika ze spłaty

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

zobowiązań liczone dla okresu sześciomiesięcznego, LIP – okres ujawnienia strat, LGD – współczynnik straty z tytułu niewywiązania się ze zobowiązań.

Informację na temat analizy wrażliwości w odniesieniu do należności leasingowych prezentuje poniższe zestawienie.

Szacowana zmiana wartości odpisu dla portfela należności z tytułu leasingu w relacji do zmian PD i LGD, przy założeniu aktualnej na daną datę wartości portfela	Zwiększenie PD _{LIP} o 10%		Zwiększenie LGD o 10%		Zwiększenie LGD o 20%	
	szacowana zmiana odpisu		szacowana zmiana odpisu		szacowana zmiana odpisu	
	wartościowo	procentowo	wartościowo	procentowo	wartościowo	procentowo
31 grudnia 2014						
Model RIBNI (IBNI dla klientów Micro)	1 195	10%	1 195	10%	2 390	20%
Model MIBNI oraz MIBNI_RE (IBNI dla klientów korporacyjnych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz project finance)	868	10%	723	8%	1 446	17%
31 grudnia 2013						
Model RIBNI (IBNI dla klientów Micro)	1 400	10%	1 400	10%	2 800	20%
Model MIBNI oraz MIBNI_RE (IBNI dla klientów korporacyjnych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz project finance)	665	10%	435	7%	870	14%

4.3. Metody wyceny instrumentów finansowych

Do wyceny instrumentów finansowych w wartości godziwej, dla których istnieje aktywny rynek, wykorzystuje się ceny rynkowe. W przypadku, gdy nie jest bezpośrednio dostępna wycena danego instrumentu, dokonuje się wyceny teoretycznej w oparciu o istniejący, zaakceptowany w Grupie model. W przypadku instrumentów, w których czynnikiem ryzyka jest stopa procentowa, wycena uwzględnia krzywą dochodowości zbudowaną z rynkowych kwotowań depozytów międzybankowych, stawek FRA, kwotowań IRS oraz punktów swapowych wybieranych adekwatnie do wycenianego instrumentu.

Dla instrumentów, gdzie czynnikiem ryzyka jest kurs walutowy, uwzględnia się międzybankowy kurs Spot, natomiast instrumenty opcyjne wyceniane są z uwzględnieniem płaszczyzn zmienności. Wszystkie kwotowania uwzględniane w modelach wyceny pobierane są z scentralizowanego repozytorium danych rynkowych zasilanego najpłynniejszymi możliwymi do uzyskania kwotowaniami dla poszczególnych instrumentów.

Dodatkowo wycena instrumentów pochodnych uwzględnia czynnik ryzyka kontrahenta, którego oszacowanie oparte jest na wewnętrznym modelu ratingowym Grupy, w tym parametrach PD i LGD oraz okresie trwania ekspozycji.

Modele wyceny podlegają okresowej weryfikacji przez niezależnych pracowników, tj. takich którzy nie uczestniczą w operacyjnym zawieraniu transakcji. W procesie weryfikacji modeli uczestniczy również Komitet Walidacji Modeli.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

4.4. Kalkulacja rezerw

Rezerwy na bieżące zobowiązania wobec pracowników wynikające ze stosunku pracy, jak również rezerwy związane z długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, obejmują rezerwy na motywacyjne programy pracownicze. Kalkulacja została wykonana przez zewnętrznego, niezależnego aktuarium, przy zastosowaniu metody indywidualnej (dla każdego pracownika osobno). Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, według stanu zatrudnienia i płac na dzień kalkulacji, ale z uwzględnieniem założeń dotyczących m.in. rotacji zatrudnienia. Istotnym elementem wpływającym na wysokość rezerwy jest przyjęta stopa dyskonta, które bazuje na rentowności papierów wartościowych wolnych od ryzyka (obligacje skarbowe) i nominowanych w walucie, w której wypłacane są świadczenia pracownicze, a których termin wykupu jest zbieżny z szacunkowym terminem realizacji zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych, mobilność, stopa wzrostu wynagrodzeń oraz śmiertelność. Zmiana stopy dyskonta finansowego o +/- 0,5 p.p. wpłynęłaby na zmniejszenie / zwiększenie wartości rezerwy odpowiednio o około 1 775 tys. zł oraz 1 930 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2013 roku odpowiednio zmniejszenie / zwiększenie wartości rezerwy wyceny o 1 306 tys. zł oraz 1 410 tys. zł).

Poniższa tabela pokazuje, przeliczone zobowiązania w odpowiednich założeniach aktuarialnych o 0,5 p.p. na dzień 31 grudnia 2014 r.

	Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	Nagrody jubileuszowe
Wzrost stopy dyskontowej (+0,5%)	3 131	33 207
Spadek stopy dyskontowej (-0,5%)	3 730	36 314

Grupa tworzy również inne rezerwy, w tym w szczególności rezerwy na skutki toczącego się postępowania sądowego i rezerwy na koszty restrukturyzacji. Wysokość rezerwy szacowana jest z uwzględnieniem ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem w oparciu o wartości prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych, przy czym gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wtedy te przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej koszt pieniądza dla Grupy. Rezerwy na koszty restrukturyzacji są określane na podstawie najlepszych dostępnych oszacowań bezpośrednich nakładów wynikających z restrukturyzacji.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

4.5. Wartości niematerialne rozpoznane w wyniku połączenia z Polbank EFG–test na utratę wartości

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Jednostka Dominująca przeprowadziła test na utratę wartości rozpoznanych w wyniku połączenia wartości niematerialnych, tj. marka „Polbank”, relacje z klientami i wartość firmy.

Dla celów testu na utratę wartości ośrodek generujący środki pieniężne ustalony został na poziomie segmentu detalicznego Jednostki Dominującej.

Kluczowe założenia zastosowane do kalkulacji wartości godziwej

Oszacowanie wartości użytkowej wartości niematerialnych i prawnych opiera się w głównej mierze o następujące zmienne:

- stopa dyskonta oszacowana na podstawie modelu CAPM,
- prognoza budżetu zaakceptowana przez Zarząd Banku,
- stopa wzrostu zastosowana do oszacowania wartości rezydualnej poza okresem prognozy,
- poziom stóp procentowych.

Założenia dotyczące tempa wzrostu zależą od rozwoju polskiej oraz światowej gospodarki. Założenia dotyczące stopy dyskontowej zależą od rozwoju rynków finansowych, oraz od otoczenia regulacyjnego. Zmiana otoczenia regulacyjnego, oraz wzrost zmienności na rynkach finansowych mogą istotnie wpłynąć na poziom zastosowanych stóp dyskontowych.

Test na utratę wartości firmy

Wartość użytkowa segmentu na dzień 31 grudnia 2014 roku została ustalona jako wartość bieżąca przyszłych wolnych przepływów pieniężnych, których wystąpienia oczekuje się z tytułu dalszego użytkowania danego składnika aktywów w zakładanych przez kierownictwo planach finansowych. Oszacowanie wartości użytkowej przeprowadzono w oparciu o model zdyskontowanych dywidend (ang: Dividend Discount Model), który jest adekwatny dla banków i instytucji finansowych.

Okres prognozy przepływów pieniężnych obejmuje 5 lat i jest oparty na założeniach odzwierciedlających, zdaniem Zarządu, przyszłą działalność Banku.

Stopa dyskontowa została oszacowana na poziomie 8,91% nominalnie. Do jej wyliczenia użyty został model wyceny aktywów kapitałowych (Capital Asset Pricing Model) przy zastosowaniu wartości stopy wolnej od ryzyka, wskaźnika beta dla sektora bankowego oraz premii za ryzyko kapitałowe.

Długoterminowa stopa wzrostu przepływów pieniężnych po okresie prognozy została oszacowana na poziomie 5% nominalnie, bazując na prognozach długoterminowego nominalnego wzrostu PKB.

W wyniku porównania wartości użytkowej firmy do wartości bilansowej nie stwierdzono utraty wartości.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Test na utratę wartości marki „Polbank”

Wartość użytkowa marki została ustalona z zastosowaniem metody zwolnień z opłaty licencyjnej. Założeniem tej metody jest oszacowanie strumienia hipotetycznych opłat licencyjnych w sytuacji, gdyby Bank musiał płacić właścicielowi marki za jej wykorzystywanie. Gdy Bank jest właścicielem marki, wówczas nie ma konieczności uiszczania opłat licencyjnych, co stanowi hipotetyczną oszczędność dla Banku.

Przepływy pieniężne z tytułu opłat licencyjnych zostały oszacowane w oparciu o stawkę opłat licencyjnych, która zdaniem Zarządu jest adekwatna dla podmiotów działających w sektorze bankowym oraz o przychody netto ze sprzedaży depozytów i kredytów z uwzględnieniem ryzyka kredytowego oraz ryzyka wcześniejszej spłaty. Ze względu na nieokreślony okres generowania przychodów przez markę "Polbank", prognoza przepływów finansowych obejmuje 10 lat i jest oparty na założeniach odzwierciedlających, zdaniem Zarządu, przyszłą działalność Banku.

Do wyliczenia stopy dyskontowej użyty został model wyceny aktywów kapitałowych (Capital Asset Pricing Model) przy zastosowaniu wartości stopy wolnej od ryzyka, wskaźnika beta dla sektora bankowego oraz premii za ryzyko kapitałowe. Wymagana stopa zwrotu z kapitału została oszacowana na poziomie 8,79% nominalnie. Do wyliczonej wartości dodano marżę wysokości 1%, która odzwierciedla dodatkowe ryzyko przepływów pieniężnych generowanych przez markę. Stopa dyskontowa została oszacowana na poziomie 9,79% nominalnie.

Długoterminowa stopa wzrostu przepływów pieniężnych po okresie prognozy została oszacowana na poziomie 5% nominalnie, bazując na prognozach długoterminowego nominalnego wzrostu PKB.

W wyniku przeprowadzonego testu nie stwierdzono utraty wartości znaku marki „Polbank”.

Test na utratę wartości relacji z klientami

Począwszy od 2014 roku Grupa podzieliła bazę relacji z klientami na dwie odrębne wartości niematerialne: wartość relacji z klientami z tytułu udzielonych kredytów (amortyzowana degresywnie przez 10 lat) oraz wartość relacji z klientami z tytułu otrzymanych depozytów (amortyzowana degresywnie przez 5 lat). Wartość użytkowa obu aktywów została oszacowana odrębnie dla relacji z klientami z tytułu udzielonych kredytów i otrzymanych depozytów na podstawie prognozowanego strumienia dodatkowych przychodów odsetkowych netto generowanych przez bazę Klientów Polbank EFG S.A. na dzień przejęcia.

Do szacunków przyjęto przychody odsetkowe netto generowane przez aktualne produkty bazy klientów przejętego Polbank EFG S.A. i porównano je z hipotetycznymi przychodami odsetkowymi netto generowanymi przez produkty alternatywne. Zdyskontowana nadwyżka przychodów generowana przez bazę klientów przejętego Banku ponad hipotetyczne przychody netto z produktów alternatywnych stanowią wartość użytkową utrzymywanych relacji z klientami z tytułu udzielonych kredytów i otrzymanych depozytów.

Stopa dyskonta została określona na poziomie oprocentowania produktów porównywalnych użytych w analizie.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego (cd.)

Oszacowane dodatkowe przychody oraz dodatkowe oszczędności zostały porównane z wartością księgową aktywa. W wyniku przeprowadzonego testu nie stwierdzono utraty wartości relacji z klientami.

4.6. Okres użytkowania oraz utrata wartości aktywów trwałych i pozostałych wartości niematerialnych

Na potrzeby wyliczania kosztów amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych szacowany jest przewidywany okres ich użytkowania, który ma bezpośrednie przełożenie na wysokość stawki amortyzacji. Przyjęte okresy użytkowania są co najmniej raz w roku weryfikowane, przy czym podczas szacowania długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz jego weryfikacji uwzględniane są m.in. okres wynikający z tytułów umownych dotyczących okresu korzystania ze składnika aktywów, oczekiwane zużycie fizyczne i wykorzystanie składnika aktywów, utrata przydatności lub ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów z przyczyn technologicznych, rynkowych, prawnych lub innych.

W 2014 roku ze względu na ulepszenia wprowadzane do głównego systemu wykorzystywanego w Jednostce Dominującej wydłużono jego okres użytkowania z pierwotnych 8 lat o kolejne 5 lat (do 2024 roku).

W przypadku marki „Polbank” Grupa oczekuje, że ten składnik aktywów będzie generować dla Banku szeroki, pewny i wzrastający popyt na produkty lub usługi, co z kolei powinno zapewnić większe przychody i wydajność operacyjną w nieokreślonym okresie, z tego względu ten składnik aktywów ma nieokreślony okres użytkowania.

Dla aktywów trwałych i wartości niematerialnych wykonywane są systematyczne przeglądy mające na celu ustalenie, czy w badanym okresie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości tych aktywów. W przypadku gdy wystąpiły przesłanki utraty wartości, Grupa szacuje wysokość odpisu jako różnicę między wartością księgową a niższą od niej wartością odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna stanowi wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia i wartości użytkowej. Wartość godziwa pomniejszona o koszty zbycia szacowana jest na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców, które również opierają się co do zasady na szacunkach. Wartość użytkowa szacowana jest poprzez przyjęcie określonych założeń, m.in. co do kwot i terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych lub wartości niematerialnych, jak również co do ryzyka braku płynności danego składnika aktywów. Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych i wartości niematerialnych.

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat

5. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa podzieliła swoją działalność oraz zastosowała identyfikację przychodów i kosztów oraz aktywów i zobowiązań na następujące sprawozdawcze segmenty operacyjne: „Bankowość Detaliczna”, „Bankowość Korporacyjna”, „Instytucje Finansowe i Rynki Kapitałowe” oraz „Zarządzanie Aktywami i Pasywami oraz Pozostała Działalność”. Podział ten odzwierciedla opisane w regulacjach wewnętrznych zasady klasyfikacji klientów do poszczególnych segmentów zgodnie z obowiązującym w Grupie modelem biznesowym.

Bankowość Detaliczna – segment obejmuje produkty i usługi dedykowane dla klientów indywidualnych oraz mikro-przedsiębiorstw. W ramach segmentu wyróżnia się podsegmenty: klienta masowego, zamożnego, bankowości prywatnej i mikro-przedsiębiorstw.

Bankowość Korporacyjna – segment, w skład którego wchodzi podsegmenty dużych, średnich i małych przedsiębiorstw. Obejmuje sprzedaż produktów oraz usługi świadczone na rzecz przedsiębiorstw i innych podmiotów w tym: spółek i spółdzielni, instytucji niekomercyjnych, jednostek sektora budżetowego oraz przedsiębiorców indywidualnych, którzy ze względu na kryteria podziału segmentów nie zaliczają się do podsegmentu mikro-przedsiębiorstw.

Instytucje Finansowe i Rynki Kapitałowe – transakcje, produkty i usługi dedykowane dla bankowych i niebankowych podmiotów finansowych, usługi dla kantorów wymiany walut oraz działalność własną prowadzoną na rachunek własny Emitenta zaliczaną do księgi handlowej.

Zarządzanie Aktywami i Pasywami oraz Pozostała Działalność, do której zaliczane są aktywa, pasywa i wynik nieprzypisane do powyższych segmentów, a w szczególności:

- aktywa, pasywa oraz wynik z tytułu działalności Zarządzania Aktywami i Pasywami, tj. zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i walutowym Grupy oraz jej portfelem inwestycyjnym,
- wynik z tytułu refinansowania składników aktywów i pasywów nieprzypisanych do żadnego z powyższych segmentów,
- wyniki spółek konsolidowanych metodą pełną, które nie są przypisane innym segmentom,
- wyłączenia konsolidacyjne dotyczące spółek konsolidowanych metodą pełną w ramach Grupy.

Podział ten odzwierciedla zasady klasyfikacji klientów do poszczególnych segmentów zgodnie z modelem biznesowym Grupy, które opierają się na kryteriach podmiotowych i finansowych (takich jak obroty lub saldo aktywów). Powyższa klasyfikacja klientów zastosowana w raporcie segmentowym jest odmienna w stosunku do klasyfikacji klientów, która została użyta przy sporządzaniu pozostałych not do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego (w szczególności noty 20. Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz 25. Zobowiązania wobec klientów).

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd)

Działalność jednostek objętych konsolidacją metodą pełną została przypisana do wyżej wymienionych segmentów w następujący sposób:

- **Raiffeisen-Leasing Polska S.A.** oraz **Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o.** – Bankowość Detaliczna, Bankowość Korporacyjna lub Zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozostała działalność zgodnie z klasyfikacją klientów obsługiwanych przez te spółki,
- **Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o.** – Bankowość Detaliczna,
- **Raiffeisen Investment Polska Sp. z o.o.** oraz **Raiffeisen Solutions Sp. z o.o.** – Instytucje Finansowe i Rynki Kapitałowe,
- **Raiffeisen-Leasing Service Sp. z o.o.** oraz **Raiffeisen-Leasing Real Estate Sp. z o.o.** oraz spółki celowe **Compass Variety Funding LTD** i **ROOF Poland 2014 LTD** – Zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozostała działalność.

Zasady informacji zarządczej obowiązujące w Grupie przewidują raportowanie wyników segmentów do poziomu zysku brutto. Poszczególnym segmentom przypisane są zarówno dochody uzyskane w ramach działalności tego segmentu, jak również koszty operacyjne związane z tą działalnością, a także pozostałe składowe rachunku zysków i strat.

Alokacja kosztów operacyjnych do segmentów w Grupie odbywa się zgodnie z metodologią zatwierdzoną przez Zarząd. Jest to proces wieloetapowy, którego końcowym efektem jest przypisanie wszystkich ogólnych kosztów operacyjnych do segmentów.

Transakcje pomiędzy segmentami działalności odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach. Ceny transferowe pieniądza w rozliczeniach pomiędzy segmentami wyceniane są w oparciu o stawki rynkowe lub stawki zatwierdzone przez Komitet Aktywów i Pasywów (ALCO) z uwzględnieniem waluty, terminu wymagalności lub zapadalności transakcji oraz marż płynnościowych.

Kluczem alokacji aktywów i pasywów oraz związanych z nimi przychodów i kosztów do poszczególnych segmentów jest przypisanie do segmentów klientów Grupy.

Zgodnie z zasadami informacji zarządczej w Grupie do wyniku na poszczególnych segmentach alokuje się również wynik odsetkowy z tytułu refinansowania kapitału i pożyczek podporządkowanych oraz koszty amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Salda pozycji bilansowych, za wyjątkiem kapitałów, w oparciu o które policzone zostały powyższe składniki rachunku zysku i strat, w całości wykazywane są w segmencie Zarządzania aktywami i pasywami oraz pozostała działalność.

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd)

Na aktywa Bankowości Korporacyjnej składa się saldo alokowanych na ten segment kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz papierów korporacyjnych. Na pasywa Bankowości Korporacyjnej składa się saldo alokowanych na ten segment zobowiązań wobec klientów.

Na aktywa oraz pasywa Bankowości Detalicznej składa się saldo alokowanych na ten segment odpowiednio kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz zobowiązań wobec klientów.

Na aktywa segmentu Instytucji Finansowych i Rynków Kapitałowych składa się saldo alokowanych na ten segment kredytów i pożyczek udzielonych klientom, część aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu nie stanowiąca portfela płynnościowego, saldo rezerwy obowiązkowej, część salda gotówki utrzymywanej w oddziałach świadczących usługi wymiany walut, należności od banków oraz dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych.

Na zobowiązania segmentu Instytucji Finansowych i Rynków Kapitałowych składa się część alokowanych na ten segment zobowiązań wobec klientów, zobowiązania wobec banków z wyłączeniem finansowania długoterminowego zaklasyfikowanego do segmentu Zarządzanie Aktywami i Pasywami oraz Pozostała Działalność oraz ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych.

Na aktywa oraz zobowiązania segmentu Zarządzanie Aktywami i Pasywami oraz Pozostała Działalność składają się pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej nieprzypisane do pozostałych segmentów a w szczególności:

- aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz inwestycyjne papiery wartościowe stanowiące portfele klasyfikowane, jako portfele inwestycyjne i płynnościowe Grupy,
- zaklasyfikowane, jako związane z działalnością ALM: zobowiązania wobec banków i innych podmiotów z tytułu finansowania długoterminowego, w tym także zobowiązania podporządkowane,
- pozostałe saldo kasy i środków w Banku centralnym.

Do aktywów i pasywów niealokowanych zaliczane są:

- rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne,
- aktywa i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego,
- pozostałe aktywa i pasywa.

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd)

Za okres kończący się 31 grudnia 2014	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Instytucje Finansowe i Rynki Kapitałowe	Zarządzanie Aktywami i Pasywami oraz Pozostała	Razem
Przychody z tytułu odsetek	727 634	953 221	66 701	400 934	2 148 490
Koszty z tytułu odsetek	-213 107	-304 303	-130 552	-276 199	-924 161
Wynik zewnętrzny z tytułu odsetek	514 527	648 918	-63 851	124 735	1 224 329
Wynik odsetkowy wewnętrzny	-11 668	-25 319	99 145	-62 158	0
Wynik z tytułu odsetek	502 859	623 599	35 294	62 577	1 224 329
Przychody nieodsetkowe	318 782	262 070	108 861	-18 474	671 239
Wynik z działalności bankowej	821 641	885 669	144 155	44 102	1 895 567
Ogólne koszty administracyjne w tym:	-356 089	-899 950	-54 718	-38 606	-1 349 363
Amortyzacja	-53 195	-112 830	-4 920	-6 458	-177 403
Odpisy netto z tytułu utraty wartości	-154 568	49 633	121	-1 741	-106 555
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	38 996	28 409	9	-61 501	5 913
Zysk brutto	349 980	63 761	89 567	-57 746	445 562
Podatek dochodowy					-108 623
Zysk netto					336 939
Strata przypadająca akcjonariuszom niesprawnym kontrolom					-741
Zysk przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej					337 680
Aktywa alokowane	16 410 434	22 082 714	5 299 055	13 142 702	56 934 905
Aktywa niealokowane					1 713 460
Aktywa razem	16 410 434	22 082 714	5 299 055	13 142 702	58 648 365
Zobowiązania alokowane	14 589 454	15 442 358	7 620 153	14 196 702	51 848 666
Zobowiązania niealokowane					648 124
Zobowiązania razem	14 589 454	15 442 358	7 620 153	14 196 702	52 496 791

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd)

Za okres kończący się 31 grudnia 2013	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Instytucje Finansowe i Rynki Kapitałowe	Zarządzanie Aktywami i Pasywami oraz Pozostała Działalność	Razem
Przychody z tytułu odsetek	797 691	1 033 689	51 520	451 628	2 334 528
Koszty z tytułu odsetek	-249 140	-468 316	-136 002	-268 666	-1 122 124
Wynik zewnętrzny z tytułu odsetek	548 551	565 373	-84 482	182 962	1 212 404
Wynik odsetkowy wewnętrzny	-43 729	83 200	112 565	-152 036	0
Wynik z tytułu odsetek	504 822	648 573	28 083	30 926	1 212 404
Przychody nieodsetkowe	339 422	331 066	96 724	35 860	803 072
Wynik z działalności bankowej	844 244	979 639	124 807	66 786	2 015 476
Ogólne koszty administracyjne w tym:	-374 276	-972 197	-40 147	-108 737	-1 495 357
Amortyzacja	-48 207	-94 838	-4 093	-7 713	-154 851
Odpisy netto z tytułu utraty wartości	-176 602	-180 012	-48	-5 042	-361 704
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	71 072	19 915	0	-9 298	81 689
Zysk brutto	364 438	-152 655	84 612	-56 291	240 104
Podatek dochodowy					-56 628
Zysk netto					183 476
Zysk przypadający akcjonariuszom niesprawującym kontroli					36 064
Zysk przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej					147 412
Aktywa alokowane	15 365 995	22 566 830	2 862 417	10 755 881	51 551 123
Aktywa niealokowane					1 849 619
Aktywa razem	15 365 995	22 566 830	2 862 417	10 755 881	53 400 742
Zobowiązania alokowane	13 641 978	14 208 808	3 853 934	14 920 212	46 624 932
Zobowiązania niealokowane					657 158
Zobowiązania razem	13 641 978	14 208 808	3 853 934	14 920 212	47 282 090

„Przychody nieodsetkowe” ze sprawozdania według segmentów uzgadniają się do sumy „Wyniku z tytułu prowizji i opłat” oraz „Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

Grupa prowadzi działalność operacyjną wyłącznie na rynku krajowym.

Przychody z tytułu transakcji z żadnym pojedynczym zewnętrznym klientem nie stanowią 10 lub więcej procent łącznych przychodów Grupy.

Bank oferuje szeroki zakres usług bankowych i finansowych.

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd)

Podstawowe produkty dla klientów detalicznych:

- kredyty i pożyczki hipoteczne,
- kredyty konsumpcyjne w tym karty kredytowe i linie kredytowe w rachunku bieżącym,
- finansowanie dla mikro-przedsiębiorstw,
- usługi leasingowe,
- produkty depozytowe w tym lokaty terminowe i konta oszczędnościowe,
- usługi maklerskie, produkty inwestycyjne i ubezpieczeniowe,
- konta osobiste i usługi transakcyjne w tym wpłaty i wypłaty gotówkowe, przelewy, obsługa terminali płatniczych, transakcje wymiany walut.

Podstawowe produkty dla klientów korporacyjnych to:

- produkty kredytowe, w tym kredyty gospodarcze, karty kredytowe, finansowanie projektów, finansowanie transakcji handlowych, factoring,
- usługi leasingowe
- produkty depozytowe,
- rachunki i usługi transakcyjne, w tym wpłaty i wypłaty gotówkowe, przelewy, zarządzanie rachunkami, zarządzanie gotówką,
- produkty skarbowe, w tym transakcje wymiany walut, instrumenty pochodne, organizacja emisji papierów dłużnych.

Podstawowe produkty dla instytucji finansowych to:

- produkty kredytowe,
- produkty depozytowe, rachunki, usługi transakcyjne i powiernicze,
- produkty skarbowe w tym transakcje wymiany walut, instrumenty pochodne, organizacja emisji papierów dłużnych.

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd)

6. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych bankom	29 650	42 399
Z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	1 668 803	1 841 298
Z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych do wycofania do wartości godziwej	241 414	295 547
Z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających	116 075	113 130
Z tytułu instrumentów reverse repo	23 515	0
Z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych	69 034	42 154
Razem	2 148 490	2 334 528
Koszty z tytułu odsetek		
Z tytułu depozytów bankowych	-23 557	-29 078
Z tytułu depozytów klientów	-596 019	-795 084
Z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających	-6 715	-5 763
Z tytułu instrumentów repo	-6 670	-837
Z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek (w tym podporządkowanych)	-288 525	-291 362
Z tytułu emisji obligacji własnych	-2 675	0
Razem	-924 161	-1 122 124
Wynik z tytułu odsetek (w tym):		
Wynik z tytułu odsetek (w tym):	1 224 329	1 212 404
Całkowite przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	1 791 001	1 925 851
Całkowite koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	-917 446	-1 116 361

Przychody odsetkowe z aktywów finansowych, dla których rozpoznano utratę wartości, w 2014 roku wynosiły 36 775 tys. złotych (zaprezentowane w „Przychodach z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom”).

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd.)

7. Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Wartość odpisów aktualizujących i rezerw na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia				Wartość odpisów i rezerw na koniec okresu	Odzyski ze sprzedaży wierzycelności	Wpływ na wynik finansowy okresu
		Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Sprzedaż wierzycelności	Reklasyfikacja	Różnice kursowe			
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe tworzone indywidualnie											
Należności od klientów indywidualnych	10 489	21 622	279	-14 373	0	-207	0	0	17 810	49	-7 200
Należności od klientów mikro	102 342	71 654	0	-42 683	-2 221	-268	0	0	128 824	63	-28 908
Należności od dużych przedsiębiorstw	770 211	296 469	11 657	-181 328	-27 860	-24 992	79	0	844 236	428	-114 713
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	83 506	30 119	189	-14 505	-4 385	-12 222	-79	0	82 623	209	-15 405
Pozycje pozabilansowe	14 306	31 067	654	-19 396	0	0	0	0	26 631	0	-11 671
Razem	980 854	450 931	12 779	-272 285	-34 466	-37 689	0	0	1 100 124	749	-177 897
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe tworzone grupowo (w tym: IBNR)											
Należności od banków	205	295	2	-200	0	0	0	0	302	0	-95
Należności od klientów indywidualnych	1 299 779	392 660	0	-287 234	0	-773 617	278	-23 869	607 997	181 732	76 306
Należności od klientów mikro	603 485	223 703	30	-150 900	0	-337 267	-251	0	338 800	79 228	6 425
Należności od dużych przedsiębiorstw	55 013	36 499	700	-25 803	0	0	0	0	66 409	0	-10 696
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	7 516	4 764	9	-2 926	0	-149	-26	0	9 187	3	-1 835
Należności od sektora publicznego	133	19	0	-17	0	0	0	0	135	0	-2
Pozycje pozabilansowe	9 447	5 100	111	-6 339	0	0	0	0	8 319	0	1 239
Razem	1 975 578	663 039	852	-473 419	0	-1 111 033	0	-23 869	1 031 149	260 963	71 343
Odpisy i rezerwy razem	2 956 432	1 113 970	13 631	-745 703	-34 466	-1 148 722	0	-23 869	2 131 273	261 712	-106 555

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd.)

Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013	Wartość odpisów aktualizujących i rezerw na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia				Wartość odpisów aktualizujących i rezerw na koniec okresu	Odzyski ze sprzedaży wierzytelności	Wpływ na wynik finansowy okresu przekształcony*
		Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Sprzedaż wierzytelności	Reklasyfikacja	Różnice kursowe			
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe tworzone indywidualnie											
Należności od klientów indywidualnych	377 497	63 864	454	-43 781	0	-39 394	-348 150	-1	10 489	3 291	-16 792
Należności od klientów mikro	372 931	109 118	133	-122 798	-10 779	-30 575	-215 687	0	102 342	2 554	16 234
Należności od dużych przedsiębiorstw	598 401	466 378	1 242	-267 667	-18 008	0	-10 135	0	770 211	0	-198 711
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	74 488	29 871	79	-16 124	-3 462	-90	-1 256	0	83 506	8	-13 740
Pozytywnie pozabilansowe	22698	26 543	0	-34 902	0	0	0	-34	14 306	0	8 358
Razem	1 446 015	695 775	1 908	-485 272	-32 249	-70 059	-575 229	-35	980 854	5 852	-204 651
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe tworzone grupowo (w tym: IBNR)											
Należności od banków	170	130	0	-93	0	0	0	-1	205	0	-37
Należności od klientów indywidualnych	1 233 441	793 972	458	-686 452	-51 063	-330 267	339 695	-5	1 299 779	27 587	-79 933
Należności od klientów mikro	351 735	342 276	92	-250 439	-15 453	-43 517	218 790	0	603 485	3 635	-88 202
Należności od dużych przedsiębiorstw	45 204	29 084	170	-38 106	0	0	18 662	0	55 013	0	9 022
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	9 601	4 420	2	-2 807	0	0	-3 699	0	7 516	0	-1 613
Należności od sektora publicznego	-1 554	35	0	-130	0	0	1 781	0	133	0	94
Pozytywnie pozabilansowe	13 046	10 269	16	-13 883	0	0	0	0	9 447	0	3 614
Razem	1 651 643	1 180 186	737	-991 910	-66 515	-373 784	575 229	-6	1 975 578	31 222	-157 054
Odpisy i rezerwy razem	3 097 658	1 875 960	2 645	-1 477 182	-98 765	-443 842	0	-41	2 956 432	37 074	-361 704

* Patrz nota 3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd.)

8. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013 przekształcony*
Z tytułu marży transakcyjnej na klientowskich transakcjach walutowych	282 542	293 304
Z tytułu kart płatniczych	89 690	92 843
Z tytułu pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń	59 736	80 941
Z tytułu obsługi i prowadzenia rachunków bankowych	53 180	54 794
Z tytułu przelewów i innych transakcji płatniczych	52 510	56 211
Z tytułu działalności powierniczej	26 527	27 172
Z tytułu działalności kredytowej	25 293	31 078
Z tytułu obsługi środków pieniężnych	23 062	22 067
Z tytułu zobowiązań gwarancyjnych	20 700	21 401
Z tytułu przygotowywania dokumentacji bankowej na zlecenie klientów	18 044	24 824
Z tytułu wpłat gotówkowych	17 588	13 568
Z tytułu dystrybucji Otwartych Funduszy Inwestycyjnych	10 086	14 999
Z tytułu obsługi akredytów i inkasa dokumentowego	8 680	8 695
Pozostałe	18 593	15 006
Razem	706 231	756 902
Koszty z tytułu prowizji i opłat		
Z tytułu kart płatniczych	-23 529	-29 628
Z tytułu obsługi operacji banknotowych	-20 193	-21 695
Płacone instytucjom rozliczeniowym	-16 309	-11 718
Koszty wydruku i wysyłki wyciągów bankowych	-6 929	-12 242
Z tytułu uiszczonych opłat maklerskich (w tym z tytułu działalności powierniczej)	-4 407	-2 828
Koszty obsługi i utrzymania terminali płatniczych	-3 583	-4 789
Koszty korzystania z usług i systemów BIK	-3 543	-3 815
Opłaty i prowizje dotyczące kredytów otrzymanych	-370	-6 468
Pozostałe	-14 607	-241
Razem	-93 470	-93 424
Wynik z tytułu prowizji i opłat (w tym):	612 761	663 478
Całkowite przychody prowizyjne dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	397 161	436 426
Całkowite koszty prowizyjne dotyczące instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	-89 062	-90 596

* Patrz nota 3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd.)

9. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013 przekształcony*
Wynik zrealizowany i niezrealizowany (bez komponentu walutowego) na walutowych instrumentach pochodnych	-71 338	-83 394
Wynik zrealizowany i niezrealizowany (bez komponentu walutowego) na instrumentach pochodnych opartych o stopę procentową	37 421	31 102
Wynik zrealizowany i niezrealizowany na instrumentach dłużnych	-1 275	824
Wynik zrealizowany i niezrealizowany na instrumentach kapitałowych	0	28
Razem wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-35 192	-51 440
Wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających		
Zabezpieczenie wartości godziwej	257	569
Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego	7 897	-5 706
Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego	-7 640	6 275
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	1 787	780
Niefekty w części zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających zaprezentowana w rachunku zysków i strat	1 787	780
Razem wynik na instrumentach finansowych zabezpieczających	2 044	1 348
Wynik z pozycji wymiany		
Różnice kursowe zrealizowane oraz niezrealizowane wynikające z komponentu walutowego wyceny instrumentów pochodnych	-267 172	10 285
Różnice kursowe zrealizowane oraz niezrealizowane netto z wyceny pozostałych aktywów i pasywów	358 798	179 401
Razem wynik z pozycji wymiany	91 626	189 686
Razem wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej i z pozycji wymiany	58 478	139 595

* Patrz nota 3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Wynik zrealizowany i niezrealizowany (bez komponentu walutowego) na walutowych instrumentach pochodnych zawiera zyski i straty na kontraktach swap, forward i opcjach, z wyjątkiem wydzielonego komponentu walutowego, stanowiącego różnicę kursową. „Wynik zrealizowany i niezrealizowany (bez komponentu walutowego) na instrumentach pochodnych opartych o stopę procentową” zawiera zyski i straty na kontraktach IRS oraz CIRS, z wyjątkiem wydzielonego komponentu walutowego, stanowiącego różnicę kursową. Więcej informacji na temat instrumentów pochodnych zaprezentowano w nocie 16.

Zyski i straty na sprzedaży oraz wycena aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, niebędących instrumentami pochodnymi, prezentowane są w pozycji „Wynik zrealizowany i niezrealizowany na instrumentach dłużnych”.

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd.)

Dodatkowe informacje na temat instrumentów finansowych zabezpieczanych i zabezpieczających zaprezentowano w notcie 17.

Pozycja „Różnice kursowe zrealizowane oraz niezrealizowane netto z wyceny pozostałych aktywów i pasywów” zawiera zyski i straty z rewaluacji aktywów i pasywów nominowanych w walucie obcej.

10. Ogólne koszty administracyjne

10.1. Wynagrodzenia

Wynagrodzenia i inne świadczenia pracownicze	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Wynagrodzenia	-516 763	-557 335
Koszty ubezpieczeń społecznych, w tym:	-79 288	-88 682
ubezpieczenie emerytalne i rentowe	-77 925	-87 623
Koszty programów jubileuszowych	-6 302	-6 628
Pozostałe świadczenia pracownicze	-17 692	-21 313
Razem	-620 044	-673 958

10.2. Pozostałe ogólne koszty administracyjne

Pozostałe ogólne koszty administracyjne	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Koszty utrzymania i wynajmu budynków, w tym:	-155 690	-166 167
koszty rat leasingowych	-119 086	-127 337
Koszty informatyczne i telekomunikacyjne	-135 513	-160 470
Składka i wpłaty na rzecz BFG	-52 763	-44 651
Koszty marketingu	-43 847	-62 799
Koszty usług konsultingowych	-43 404	-77 617
Koszty szkoleń	-20 380	-26 637
Koszty pozostałych rat leasingowych	-3 309	-6 299
Pozostałe koszty rzeczowe	-97 009	-121 908
Amortyzacja, w tym:	-177 403	-154 851
amortyzacja wartości niematerialnych	-100 606	-79 298
amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	-76 797	-75 553
Razem	-729 319	-821 399

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd.)

11. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013 przekształcony*
Przychody ze sprzedaży na działalności niebankowej	38 364	38 876
Przychody z tytułu rozwiązania pozostałych rezerw	8 143	14 131
Przychody z tytułu niewykorzystanych rozliczeń międzyokresowych kosztów	0	5 745
Przychody z tytułu sprzedaży składników majątku trwałego	1 143	4 626
Przychody z tytułu odwrócenia trwałego odpisów aktualizujących wartość innych aktywów	3 652	46 460
Przychody z tytułu odyskowań na aktywach spisanych	1 165	874
Pozostałe przychody operacyjne – inne	14 950	33 030
Razem	67 418	143 742

Pozostałe koszty operacyjne	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Koszty z tytułu działalności niebankowej	-255	-489
Koszty z tytułu zawiązania pozostałych rezerw	-15 468	-9 095
Koszty z tytułu utraty wartości majątku trwałego	-4 507	-1 820
Koszty z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych i wartości niematerialnych	-12 634	-3 767
Koszty windykacji	-13 604	-25 049
Pozostałe koszty operacyjne – inne	-15 038	-21 833
Razem	-61 505	-62 053

* Patrz nota 3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd.)

12. Podatek dochodowy

ZMIANY RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH W CIĄGU ROKU OBROTOWEGO KOŃCZĄCEGO SIĘ 31 grudnia 2014	STAN NA POCZĄTEK OKRESU	ZMIANY			STAN NA KONIEC OKRESU
		Pozostałe związane z konsolidacją	Rachunek zysków i strat	Pozostałe dochody całkowite	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego					
Odsetki naliczone do zapłacenia (koszt), z tego:	40 443	0	29 366	0	69 809
Odsetki od depozytów	38 716	0	30 191	0	68 907
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	1 727	0	-825	0	902
Wartość godziwa instrumentów pochodnych (bez komponentu walutowego), papierów wartościowych	42 456	0	-10 245	8 777	40 988
Ujemne różnice kursowe	71	0	7 937	0	8 008
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	31 921	0	4 307	0	36 228
Odpisy aktualizujące wartość kredytów nie uznane za koszty uzyskania przychodów	346 425	300	-174 204	0	172 521
Różnice z tytułu wyliczenia bilansowej i podatkowej umów leasingowych	241 169	0	91 834	0	333 003
Pozostałe (w tym utrata wartości pozostałych aktywów)	833	312	234	0	1 379
Koszty do zapłacenia	58 288	102	-15 068	0	43 322
Inne	21 054	20	-854	0	20 220
Strata podatkowa do rozliczenia w okresach przyszłych	0	482	37 578	0	38 060
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	782 661	1 216	-29 115	8 777	763 539
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego					
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód), z tego:	83 557	0	21 098	0	104 655
Odsetki od kredytów	78 177	0	13 448	0	91 625
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	5 355	0	6 965	0	12 320
Dyskonto od papierów wartościowych	25	0	685	0	710
Wyliczenia obciążenia i finansowania	20 412	0	-10 250	0	10 162
Wartość godziwa instrumentów pochodnych (bez komponentu walutowego), papierów wartościowych	47 243	0	-16 465	37	30 815
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	52 439	0	-2 789	0	49 650
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	27 005	0	-1 598	0	25 407
Dodatnie różnice kursowe	0	0	798	0	798
Inne	51 292	0	2 959	0	54 251
Zobowiązanie brutto z tytułu podatku odroczonego	281 949	0	-6 247	37	275 739
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	500 713	1 216	-22 868	8 740	487 801
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	500 713	1 216	-22 868	8 740	487 801

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd.)

ZMIANY RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH W CIĄGU ROKU OBROTOWEGO KOŃCZĄCEGO SIĘ 31 grudnia 2013	STAN NA POCZĄTEK OKRESU	ZMIANY				STAN NA KONIEC OKRESU
		Pozostałe związane z konsolidacją	Rachunek zysków i strat	Pozostałe dochody całkowite	Pozostałe	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego						
Odsetki naliczone do zapłacenia (koszt), z tego:	30 959	0	9 484	0	0	40 443
Odsetki od depozytów	30 311	0	8 405	0	0	38 716
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	648	0	1 079	0	0	1 727
Wartość godziwa instrumentów pochodnych (bez komponentu walutowego), papierów wartościowych	30 385	0	9 934	2 137	0	42 456
Ujemne różnice kursowe	21 429	0	-21 358	0	0	71
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	33 762	0	-1 841	0	0	31 921
Odpisy aktualizujące wartość kredytów nie uznane za koszty uzyskania przychodów	400 050	0	-53 625	0	0	346 425
Różnice z tytułu wy ceny bilansowej i podatkowej umów leasingowych	207 188	0	33 981	0	0	241 169
Pozostałe (w tym utrata wartości pozostałych aktywów)	425	-328	736	0	0	833
Koszty do zapłacenia	63 428	-101	-5 039	0	0	58 288
Inne	20 047	0	695	0	312	21 054
Strata podatkowa do rozliczenia w okresach przyszłych	8 841	0	-8 841	0	0	0
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	816 514	-429	-35 873	2 137	312	782 661
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego						
Odsetki naliczone do otrzymania (przychód), z tego:	85 259	0	-1 702	0	0	83 557
Odsetki od kredytów	77 948	0	229	0	0	78 177
Odsetki od papierów wartościowych i instrumentów pochodnych	6 921	0	-1 566	0	0	5 355
Dyskonto od papierów wartościowych	390	0	-365	0	0	25
Wy cena obligacji i finansowania	29 654	0	-9 242	0	0	20 412
Wartość godziwa instrumentów pochodnych (bez komponentu walutowego), papierów wartościowych	41 772	0	5 593	-122	0	47 243
Prowizje rozliczane według efektywnej stopy procentowej	59 068	0	-6 629	0	0	52 439
Różnice pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	24 097	0	2 908	0	0	27 005
Dodatnie różnice kursowe	0	0	0	0	0	0
Inne	61 682	0	-10 390	0	0	51 292
Zobowiązanie brutto z tytułu podatku odroczonego	301 532	0	-19 461	-122	0	281 949
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	514 982	-429	-16 412	2 259	312	500 713
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	514 982	-429	-16 412	2 259	312	500 713

Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku zysków i strat (cd.)

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Zysk brutto	445 562	240 104
Podatek dochodowy bieżący według krajowej stawki podatku od zysku brutto (19%)	-84 657	-45 620
Wpływ na podatek kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	-19 222	-11 008
Wpływ na podatek przychodów niepodlegających opodatkowaniu	-4 744	0
Całkowite obciążenie wyniku podatkiem dochodowym	-108 623	-56 628

Uzgodnienie podatku odniesionego do rachunku zysków i strat	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Podatek dochodowy bieżący	-82 198	-39 809
Korekty podatku dochodowego bieżącego dotyczące lat ubiegłych	-3 556	-407
Podatek odroczony z tytułu powstania i odwrócenia się różnic	-22 868	-16 412
Całkowite obciążenie wyniku podatkiem dochodowym	-108 623	-56 628

13. Zysk netto przypadający na jedną akcję

13.1. Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję został policzony poprzez podzielenie zysku netto, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Grupy przez średnią ważoną liczby akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu sprawozdawczego.

	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Zysk netto przypadający akcjonariuszom Banku (w tys. złotych)	337 680	147 412
Średnia ważona ilość akcji zwykłych w okresie (w sztukach)	243 335	242 845
Zysk przypadający akcjonariuszom Banku na jedną akcję zwykłą (w zł)	1 388	607

13.2. Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

W 2014 roku, jak również 2013 nie wystąpiły czynniki rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję. W tym czasie Grupa nie emitowała obligacji zamiennych na akcje ani opcji na akcje, w następstwie czego rozwodniony zysk na jedną akcję jest równy podstawowemu zyskowi na jedną akcję.

	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Zysk netto przypadający akcjonariuszom Banku (w tys. złotych)	337 680	147 412
Średnia rozwodniona ważona ilość akcji zwykłych w okresie (w sztukach)	243 335	242 845
Rozwodniony Zysk przypadający akcjonariuszom Banku na jedną akcję zwykłą (w zł)	1 388	607

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej

14. Kasa i środki w Banku Centralnym

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Środki pieniężne w kasie	1 757 367	1 249 206
Środki w Banku Centralnym, w tym	926 508	1 172 845
Rezerwy obowiązkowe w Banku Centralnym	926 508	1 040 763
Razem	2 683 875	2 422 051

Grupa może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego. Grupa musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej. Deklarowana rezerwa obowiązkowa do utrzymywania w grudniu 2014 roku wynosiła: 1 151 717 tys. zł, w grudniu 2013 roku wynosiła: 1 051 774 tys. zł. Środki te są oprocentowane w wysokości 0,9 stopy referencyjnej w NBP (na 31 grudnia 2013 roku 0,9 stopy redyskontowej weksli w NBP). Na dzień 31 grudnia 2014 roku oprocentowanie to wynosiło 1,8 % (na dzień 31 grudnia 2013 roku 2,475%).

15. Należności od banków

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Depozyty zabezpieczające	496 249	171 768
Środki na rachunkach bieżących	40 889	28 867
Kredyty i pożyczki udzielone bankom	28 832	42 185
Lokaty w innych bankach	89 223	125 022
Należności od banków brutto	655 193	367 842
Odpisy z tytułu utraty wartości	-302	-205
Należności od banków netto	654 891	367 637

Na dzień 31 grudnia 2014 oraz 31 grudnia 2013 roku całość salda pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone bankom” stanowiły należności o zmiennej stopie procentowej natomiast pozycji „Lokaty w innych bankach” stanowiły należności o stałej stopie procentowej. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom w 2014 roku wynosiło 2,89 % (3,1% na koniec 2013). Kwota należności długoterminowych od banków na koniec 2014 roku wynosiła 16 926 tys. zł (15 438 tys. zł na koniec 2013 roku)

Zasady ewidencji transakcji z przyrzeczeniem odkupu opisano w punkcie 2.10. Zarówno na koniec roku 2014 jak i na koniec 2013 roku nie wystąpiły transakcje typu „buy sell back” z bankami.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

16. Pochodne instrumenty finansowe i instrumenty wbudowane

16.1. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa zawiera następujące instrumenty pochodne w tym także wykorzystywane jako instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne i wartość godziwą:

- walutowe transakcje terminowe,
- opcje walutowe,
- instrumenty stóp procentowych.

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje spot.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych).

Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap w przypadku tych transakcji nie następuje zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Grupy stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Grupa ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za narażenie na ryzyko walutowe lub ryzyko zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Grupą a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Grupa jest narażona na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w bilansie, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Grupy na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2014			31 grudnia 2013		
	Wartość nominalna instrumentów bazowych	Wartości godziwe		Wartość nominalna instrumentów bazowych	Wartości godziwe	
Aktywa		Zobowiązania	Aktywa		Zobowiązania	
Pochodne instrumenty finansowe w portfelu handlowym						
Walutowe kontrakty (fx swap i fx forward)	34 958 540	668 717	591 600	23 163 852	299 208	257 502
Opcje zakupione i sprzedane w obrocie pozagieldowym	2 430 436	23 848	21 226	1 572 777	12 866	12 932
Walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	1 167 268	0	53 575	815 488	2 360	15 636
Razem walutowe instrumenty pochodne	38 556 244	692 565	666 400	25 552 117	314 434	286 069
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	8 902 128	193 723	136 464	6 977 089	101 676	90 931
Forward Rate Agreement (FRA)	13 300 000	13 104	20 857	5 250 000	1099	2 093
Razem instrumenty pochodne dla stóp procentowych	22 202 128	206 827	157 321	12 227 089	102 775	93 023
Razem	60 758 372	899 392	823 721	37 779 206	417 209	379 093
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne						
Walutowe kontrakty (fx swap)	4 278 758	1 320	50 325	2 563 493	83 654	46 632
Walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	5 642 898	0	225 680	2270850	33 365	11 302
Razem	9 921 656	1 320	276 005	4 834 343	117 019	57 934
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą						
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	130 585	0	24 576	133 617	1	16 918
Razem	130 585	0	24 576	133 617	1	16 918

Okolo 60% transakcji dokonywanych przez Grupę to transakcje walutowe zawierane z innymi instytucjami finansowymi. Kierownictwo ustaliło limity dla poszczególnych instytucji finansowych, które określają wartość transakcji, jaka może być zawarta z jednym kontrahentem.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

16.2. Instrumenty wbudowane

Do instrumentów wbudowanych Grupa zalicza instrumenty pochodne wbudowane w produkty strukturyzowane. Instrumenty te oddzielane są od umowy zasadniczej i prezentowane w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Do instrumentów takich zaliczane są również obligacje zamienne na akcje (nota 2.11.2).

17. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń w zakresie zabezpieczenia wartości godziwej udzielonego kredytu o stałej stopie procentowej. Instrumentem zabezpieczającym jest swap na stopę procentową, gdzie Grupa płaci kupon oparty o stałą stopę procentową a otrzymuje kupon oparty o stopę zmienną.

Pod koniec grudnia 2005 roku Jednostka Dominująca udzieliła na okres 15 lat kredytu o stałej stopie procentowej w wartości nominalnej 45 mln EUR, zabezpieczając go transakcją swap na stopę procentową w wartości nominalnej 44,9 mln EUR. Wartość zmiany wyceny kredytu i transakcji zabezpieczającej według stanu na dzień 31 grudnia 2014 i 2013 roku zaprezentowano w poniższych tabelach. Informacje na temat części nieefektywnej zabezpieczenia odniesionej do wyniku finansowego prezentuje nota 8.

	2014	2013
Wynik z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego	-7 640	6 275
Wynik z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego	7 897	-5 706
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	257	569
Wynik odsetkowy na instrumencie pochodnym zabezpieczającym	-4 905	-5 196
Wartość nominalna instrumentu zabezpieczającego	130 585	133 617
Wartość nominalna instrumentu zabezpieczanego	130 603	133 635

Grupa stosuje także rachunkowość zabezpieczeń w zakresie zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat opartych o zmienną stopę WIBOR, wynikającej z ryzyka zmiany stóp procentowych oraz ryzyka kursowego. Instrumentami zabezpieczającymi są walutowy swap na stopę procentową, gdzie Grupa płaci kupon oparty o stopę CHF LIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz złotych polskich oraz transakcja forward, w której Grupa sprzedaje CHF. Wartości nominalne i godziwe instrumentów pochodnych zabezpieczających zostały zaprezentowane w nocie 16.

Kwoty rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat i w kapitale z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) prezentuje poniższe zestawienie.

	2014	2013
Kapitał z aktualizacji wyceny (odroczenie zmian wartości godziwej zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za skuteczne zabezpieczenie - brutto)	-52 419	-5 670
Wynik odsetkowy na instrumentach pochodnych zabezpieczających	114 263	112 563
Nieefektywa część zmiany wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających zaprezentowana w rachunku wyników.	1 787	780

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Poniższe tabele prezentują okresy, w których oczekuje się, że relacja zabezpieczająca będzie generować przepływy pieniężne:

31 grudnia 2014	Umowy termin zapadalności					Razem
	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne						
Walutowe kontrakty (fx swap)	2 731 151	1 547 607	0	0	0	4 278 758
Walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	0	0	0	3 605 330	2 037 568	5 642 898
Razem	2 731 151	1 547 607	0	3 605 330	2 037 568	9 921 656
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą						
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	0	0	0	0	130 585	130 585
Razem	0	0	0	0	130 585	130 585
31 grudnia 2013						
31 grudnia 2013	Umowy termin zapadalności					Razem
	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne						
Walutowe kontrakty (fx swap)	569 171	155 470	1 838 852	0	0	2 563 493
Walutowe swapy stopy procentowej (CIRS)	0	0	0	1 531 595	739 255	2 270 850
Razem	0	0	0	1 531 595	739 255	4 834 343
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą						
Kontrakty swap dla stóp procentowych (IRS)	0	0	0	0	133 617	133 617
Razem	0	0	0	0	133 617	133 617

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge) prezentuje poniższe zestawienie.

	2014	2013
Kapitał z aktualizacji wyceny (odroczenie zmian wartości godziwej zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za skuteczne zabezpieczenie) na 1 stycznia	-5 025	645
Kapitał z aktualizacji wyceny (wy cena wraz z odsetkami zrealizowanymi w roku)	-210 891	91 056
Wynik odsetkowy na instrumentach pochodnych zabezpieczających	-114 253	-112 563
Wynik z tytułu rewaluacji na instrumentach pochodnych zabezpieczających	274 514	16 616
Kapitał z aktualizacji wyceny (wartość godziwa zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za nieskuteczne zabezpieczenie)	-1 787	-780
Kapitał z aktualizacji wyceny (odroczenie zmian wartości godziwej zabezpieczających instrumentów finansowych w części uznanej za skuteczne zabezpieczenie) na 31 grudnia	-57 443	-5 025

18. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Obligacje i bony wyemitowane przez Skarb Państwa	196 511	243 986
Obligacje zamienne na akcje	63 808	67 995
Inne aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej	78 962	8 458 825
Listy zastawne	22 343	0
Razem	361 623	8 770 806

Aktywa finansowe przeznaczony do obrotu są oprocentowane w oparciu o zmienne rynkowe stopy procentowe. Dodatkowe informacje na temat pochodnych instrumentów finansowych prezentuje nota 16.

W pozycji „Inne aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej” zaprezentowano głównie obligacje korporacyjne (na 31 grudnia 2013 bony pieniężne NBP). W ramach tych pozycji następuje realizacja krótkoterminowych zysków ze sprzedaży tych instrumentów.

Obligacje zamienne na akcje stanowią złożony instrument finansowy, instrument pochodny wbudowany w obligację oparty jest na nienotowanym instrumencie kapitałowym, którego wartość godziwa nie jest możliwa do rzetelnego ustalenia. W związku z powyższym, cały instrument jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu i wyceniany według zamortyzowanego kosztu pomniejszonego o utratę wartości. Jednostka Dominująca nie przewiduje wykorzystania opcji zamiany na akcje.

Kwota należności długoterminowych z tytułu instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej na koniec 2014 roku wynosiła 345 780 tys. zł (299 135 tys. zł na koniec 2013 roku).

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

19. Inwestycyjne papiery wartościowe

2014	Stan na 1 stycznia	Zwiększenia	Zmniejszenia (sprzedaż, wykup, inne)	Zmiana naliczonych odsetek, dyskonta i wyceny	Różnice kursowe	Utrata wartości	Stan na 31 grudnia
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności							
Obligacje skarbowe	1 248 498	495 876	0	7 179	0	0	1 751 553
Bony pieniężne NBP	0	9 699 462	0	0	0	0	9 699 462
Razem utrzymywane do terminu zapadalności	1 248 498	10 195 337	0	7 179	0	0	11 451 014
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży							
Udziały kapitałowe	69 768	2 724	-28 047	0	6	-2 348	42 104
Papiery wartościowe zablokowane pod BFG	189 975	1 352 813	-1 370 000	7 978	0	0	180 766
Obligacje korporacyjne	294 169	109 404	-59 174	6 954	0	0	351 353
Obligacje skarbowe	0	497 750	0	6 122	0	0	503 872
Razem dostępne do sprzedaży	553 912	1 962 691	-1 457 221	21 054	6	-2 348	1 078 095
Razem	1 802 410	12 158 028	-1 457 221	28 233	6	-2 348	12 529 109

2013	Stan na 1 stycznia	Zwiększenia	Zmniejszenia (sprzedaż i wykup)	Zmiana naliczonych odsetek, dyskonta i wyceny	Różnice kursowe	Utrata wartości	Stan na 31 grudnia
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności							
Obligacje skarbowe	541 209	749 227	-41 022	-916	0	0	1 248 498
Razem utrzymywane do terminu zapadalności	541 209	749 227	-41 022	-916	0	0	1 248 498
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży							
Udziały kapitałowe	44 766	25 500	-500	0	2	0	69 768
Papiery wartościowe zablokowane pod BFG	0	189 908	0	67	0	0	189 975
Obligacje korporacyjne	0	297 450	0	-3 281	0	0	294 169
Razem dostępne do sprzedaży	44 766	512 858	-500	-3 214	2	0	553 912
Razem	585 975	1 262 085	-41 522	-4 130	2	0	1 802 410

Informacje na temat wartości godziwej inwestycyjnych papierów wartościowych prezentuje nota 39. Na dzień 31 grudnia 2014 utworzono dodatkowy odpis z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych w kwocie 2 348 tys. zł. Na dzień sprawozdawczy łączny odpis z tytułu utraty wartości inwestycyjnych papierów wartościowych wynosił 14 548 tys. zł (na 31 grudnia 2013 12 200 tys. zł).

Kwota należności długoterminowych z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych na koniec 2014 roku wynosiła 2 274 245 tys. zł (1 540 894 tys. zł na koniec 2013 roku).

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

20. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Segmentacja klientów zastosowana w poniższych notach opiera się na klasach ryzyka przypisanych do poszczególnych klientów zgodnie z wewnętrznymi zasadami Grupy i jest odmienna w stosunku do klasyfikacji klientów zaprezentowanej w nocie 5 Informacje dotyczące segmentów działalności, opierającej się na modelu biznesowym Grupy.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według struktury podmiotowej	31 grudnia 2014			31 grudnia 2013		
	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto
Klienci indywidualni	18 758 999	625 807	18 133 192	19 910 907	1 310 268	18 600 639
Klienci mikro	5 428 491	467 624	4 960 867	5 544 966	705 827	4 839 139
Duże przedsiębiorstwa	15 919 169	910 645	15 008 524	13 659 606	825 224	12 834 382
Małe i średnie przedsiębiorstwa	1 778 881	91 810	1 687 071	1 431 330	91 022	1 340 308
Sektor publiczny	29 779	135	29 644	39 655	133	39 522
Razem	41 915 319	2 096 021	39 819 298	40 586 464	2 932 474	37 653 990

W saldzie kredytów i pożyczek udzielonych klientom uwzględnione zostały należności z tytułu leasingu finansowego.

Kwota należności długoterminowych z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom na koniec 2014 roku wynosiła 28 672 534 tys. zł (27 391 760 tys. zł na koniec 2013 roku).

Informacje na temat wartości odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, prezentuje nota 7.

Wartość transakcji z przyrzeczeniem odkupu (buy sell back) zawartych z klientami na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 1 651 297 tys. złotych, wartość godziwa papierów wartościowych nabytych w ramach tych transakcji na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 1 631 976 tys. złotych (na 31 grudnia 2013 r. takie transakcje nie występowały).

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według struktury jakościowej

31 grudnia 2014

	Kredyty i pożyczki udzielone klientom bez przesłanki utraty wartości i bez rozpoznanej utraty wartości	Odpis tworzony grupowo IBNR	Kredyty i pożyczki udzielone klientom z przesłanką utraty wartości i bez rozpoznanej utraty wartości	Odpis tworzony grupowo IBNR	Kredyty i pożyczki z utratą wartości analizowane indywidualnie	Odpis tworzony indywidualnie	Kredyty i pożyczki z utratą wartości analizowane grupowo	Odpis tworzony grupowo	Wartość netto
Należności od klientów indywidualnych	17 866 825	84 570	0	0	36 398	17 806	855 776	523 431	18 133 192
Należności od klientów mikro	4 602 437	52 847	0	0	197 413	128 825	628 641	285 952	4 960 867
Należności od dużych przedsiębiorstw	13 880 739	45 730	496 215	20 679	1 542 215	844 236	0	0	15 008 524
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	1 647 328	7 887	19 890	1 297	111 663	82 626	0	0	1 687 071
Należności od sektora publicznego	29 779	135	0	0	0	0	0	0	29 644
Razem	38 027 108	191 169	516 105	21 976	1 887 689	1 073 493	1 484 417	809 383	39 819 298

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według struktury jakościowej

31 grudnia 2013

	Kredyty i pożyczki udzielone klientom bez przesłanki utraty wartości i bez rozpoznanej utraty wartości	Odpis tworzony grupowo IBNR	Kredyty i pożyczki udzielone klientom z przesłanką utraty wartości i bez rozpoznanej utraty wartości	Odpis tworzony grupowo IBNR	Kredyty i pożyczki z utratą wartości analizowane indywidualnie	Odpis tworzony indywidualnie	Kredyty i pożyczki z utratą wartości analizowane grupowo	Odpis tworzony grupowo	Wartość netto
Należności od klientów indywidualnych	18 368 061	87 072	0	0	17 532	10 486	1 525 314	1 212 710	18 600 639
Należności od klientów mikro	4 553 753	59 199	0	0	147 553	102 341	843 660	544 287	4 839 139
Należności od dużych przedsiębiorstw	11 799 743	46 120	473 150	8 893	1 386 713	770 211	0	0	12 834 382
Należności od małych i średnich przedsiębiorstw	1 293 139	4 744	33 535	630	100 193	83 510	4 463	2 138	1 340 308
Należności od sektora publicznego	39 655	133	0	0	0	0	0	0	39 522
Razem	36 054 351	197 268	506 685	9 523	1 651 991	966 548	2 373 437	1 759 135	37 653 990

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Należności z tytułu leasingu finansowego

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Należności brutto z tytułu leasingu finansowego o terminie zapadalności:	5 049 692	4 294 279
Nie dłuższy m niż 1 rok	1 928 916	1 655 829
Od roku do 5 lat	2 800 879	2 415 055
Powyżej 5 lat	319 897	223 395
Niezrealizowane przyszłe przychody finansowe z tytułu leasingu finansowego:	443 306	181 538
Nie dłuższy m niż 1 rok	184 810	68 454
Od roku do 5 lat	221 474	104 330
Powyżej 5 lat	37 022	8 754
Bieżąca wartość przyszłych rat leasingu finansowego	4 606 386	4 112 741
Bieżąca wartość przyszłych rat leasingu finansowego o terminie zapadalności:	4 606 386	4 112 741
Nie dłuższy m niż rok	1 744 106	1 587 375
Od roku do 5 lat	2 579 405	2 310 725
Powyżej 5 lat	282 875	214 641

Charakterystyka portfela

Struktura portfela leasingowego (według wartości netto) z podziałem na rodzaje środków:

	31 grudnia 2014	%	31 grudnia 2013	%
Leasing środków transportu	3 482 559	80%	2 868 984	74%
Leasing nieruchomości	410 002	9%	521 634	13%
Leasing maszyn i urządzeń	474 668	11%	499 103	13%
Razem	4 367 229	100%	3 889 721	100%

W transakcjach leasingu finansowego nie występuje niegwarantowana wartość rezydualna przedmiotów leasingu. Korzystający nabywają przedmiot leasingu po zakończeniu umowy w cenie ustalonej na poziomie niższym niż wartość rynkowa. Sporadycznie występuje gwarancja nabycia przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy leasingu przez podmioty trzecie.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Charakterystyka portfela leasingowego dla umów zawartych w roku:

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Maszyny i urządzenia		
Cena zakupu	456 693	295 251
Wartość finansowana	395 750	256 650
Średnia długość kontraktu (w miesiącach)	50	47
Liczba kontraktów	4 339	2 435
Środki transportu		
Cena zakupu	2 163 056	1 825 663
Wartość finansowana	1 782 530	1 514 531
Średnia długość kontraktu (w miesiącach)	44	43
Liczba kontraktów	16 857	14 757
Nieruchomości		
Cena zakupu	141 790	133 220
Wartość finansowana	105 829	103 813
Średnia długość kontraktu (w miesiącach)	240	118
Liczba kontraktów	11	39
Razem		
Cena zakupu	2 761 539	2 254 134
Wartość finansowana	2 284 109	1 874 994
Średnia długość kontraktu (w miesiącach)	168	48
Liczba kontraktów	21 207	17 231

	Umowy zawarte w 2014 roku – stan na 31 grudnia 2014	Umowy zawarte w 2014 roku – stan na 31 grudnia 2013
Niezrealizowane przychody odsetkowe		
1-3 miesiące	25 063	21 173
3 miesiące - 1 rok	64 785	54 498
1 rok - 5 lat	120 101	96 153
Powyżej 5 lat	10 283	11 949
Razem	220 232	183 773

	Umowy zawarte w 2014 roku – stan na 31 grudnia 2014	Umowy zawarte w 2014 roku – stan na 31 grudnia 2013
Suma minimalnych opłat leasingowych		
1-3 miesiące	132 400	128 851
3 miesiące - 1 rok	402 782	380 661
1 rok - 5 lat	1 396 026	1 206 520
Powyżej 5 lat	72 242	93 795
Razem	2 003 450	1 809 827

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

21. Wartości niematerialne

2014	Wartość firmy	Marka „Polbank”	Relacje z klientami	Oprogramowanie komputerowe	Oprogramowanie komputerowe w budowie	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na początek okresu	32 966	200 000	70 400	624 852	81 769	14 853	1 024 840
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	0	0	120 064	-43 638	0	76 425
Zwiększenia bezpośrednie w ciągu roku	0	0	0	9 898	66 528	0	76 426
Przejęcie do użytkowania z nakładów	0	0	0	110 166	-110 166	0	0
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	0	0	-67 579	-2 246	-3 876	-73 701
Stan na koniec okresu	32 966	200 000	70 400	677 336	35 885	10 977	1 027 564
UMORZENIE							
Stan na początek okresu	0	0	11 745	380 753	0	0	392 498
Amortyzacja okresu	0	0	18 139	82 469	0	0	100 607
Zmniejszenia w ciągu roku	0	0	0	-55 598	0	0	-55 598
Stan na koniec okresu	0	0	29 884	407 623	0	0	437 507
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na początek okresu	0	0	0	2 051	1 550	0	3 601
Zwiększenia	0	0	0	40	0	0	40
Zmniejszenia	0	0	0	-2 082	-901	0	-2 983
Stan na koniec okresu	0	0	0	9	649	0	658
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na początek okresu	32 966	200 000	58 655	242 048	80 219	14 853	628 741
Stan na koniec okresu	32 966	200 000	40 516	269 704	35 236	10 977	589 399

W 2014 roku i 2013 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Zobowiązania do nabycia wartości niematerialnych i prawnych na 31 grudnia 2014 r., wynikające z podpisanych umów z kontrahentami, wynosiły 2 869 tys. zł. Zobowiązania te zostaną zrealizowane w ciągu jednego roku.

Grupa zalicza do wartości niematerialnych wartość firmy, markę „Polbank” i relacje z klientami, które zostały rozpoznane w wyniku transakcji połączenia z Polbank EFG S.A.

Wartość firmy oraz marka „Polbank”, posiadają nieokreślony okres użytkowania, w związku z tym nie są amortyzowane, natomiast podlegają corocznym testom na utratę wartości. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Jednostka Dominująca przeprowadziła testy na utratę wartości wartości firmy i marki „Polbank” – nie stwierdzono konieczności utworzenia odpisu aktualizującego z tego tytułu.

Relacje z klientami są amortyzowane przy zastosowaniu metody degresywnej w okresie 5 lat (depozyty) oraz 10 lat (kredyty). W przypadku wystąpienia przesłanek podlegają testom na utratę wartości (por. nota 2.16.2. skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Testy na utratę wartości powyższych wartości niematerialnych zostały opisane w nocie 4.5 skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na 31 grudnia 2014 roku utworzony odpis z tytułu utraty wartości dotyczył oprogramowania komputerowego w budowie, w przypadku którego Grupa podjęła decyzję o zaniechaniu kontynuacji danych projektów.

2013	Wartość firmy	Marka „Polbank”	Relacje z klientami	Oprogramowanie komputerowe	Oprogramowanie komputerowe w budowie	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na początek okresu	33 279	200 000	70 400	555 592	46 654	29 220	935 145
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	0	0	86 712	42 902	0	129 614
Zwiększenie bezpośrednie w ciągu roku	0	0	0	16 332	114 837	0	131 169
Przejęcie do użytkowania z nakładów lub zmiana klasyfikacji	0	0	0	70 380	-71 935	0	-1 555
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	-313	0	0	-17 452	-7 787	-14 367	-39 919
Stan na koniec okresu	32 966	200 000	70 400	624 852	81 769	14 853	1 024 840
UMORZENIE							
Stan na początek okresu	0	0	4 723	319 501	0	0	324 224
Amortyzacja okresu	0	0	7 022	72 276	0	0	79 298
Zmniejszenia w ciągu roku	0	0	0	-11 024	0	0	-11 024
Stan na koniec okresu	0	0	11 745	380 753	0	0	392 498
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na początek okresu	0	0	0	6 310	0	0	6310
Zwiększenia	0	0	0	270	1 550	0	1 820
Zmniejszenia	0	0	0	-4 529	0	0	-4 529
Stan na koniec okresu	0	0	0	2 051	1 550	0	3 601
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na początek okresu	33 279	200 000	65 677	229 781	46 654	29 220	604 611
Stan na koniec okresu	32 966	200 000	58 655	242 048	80 219	14 853	628 741

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

22. Rzeczowe aktywa trwałe

2014	Budynki, lokale i ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na początek okresu	235 943	337 800	157 622	45 393	6 732	3 624	787 114
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	13 312	10 699	84 639	896	3 309	0	112 856
Zwiększenia bezpośrednie w ciągu roku	11 341	5 073	84 639	450	11 352	0	112 856
Przyjęcie do użytkowania z nakładów	1 971	5 626	0	446	-8 043	0	0
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	-8 665	-12 071	-54 332	-3 363	-601	-1 255	-80 287
Stan na koniec okresu	240 590	336 428	187 929	42 926	9 441	2 369	819 683
UMORZENIE							
Stan na początek okresu	154 889	225 138	55 069	34 248	0	0	469 345
Amortyzacja okresu	15 181	33 793	24 778	3 024	0	0	76 776
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-9 964	-28 721	-2 697	0	0	-41 383
Zmiana klasyfikacji	1 779	-8	0	4	0	0	1 775
Stan na koniec okresu	171 849	248 958	51 126	34 579	0	0	506 513
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na początek okresu	8 123	1 483	3 299	471	2 284	0	15 660
Zwiększenia	736	4 205	710	30	0	0	5 681
Zmniejszenia	-8 464	-1 426	-227	-470	-581	0	-11 168
Stan na koniec okresu	396	4 262	3 782	31	1 703	0	10 174
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na początek okresu	72 931	111 179	99 254	10 674	4 448	3 624	302 109
Stan na koniec okresu	68 346	83 208	133 021	8 316	7 738	2 369	302 996

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

2013	Budynki, lokale i ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe	Razem
WARTOŚĆ BRUTTO							
Stan na początek okresu	275 448	280 518	145 716	46 406	24 923	5 969	778 980
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	-12 326	74 847	30 616	2 754	-18 176	0	77 715
Zwiększenia bezpośrednio w ciągu roku	3 400	29 943	30 586	2 143	11 472	0	77 544
Przyjęcie do użytkowania z nakładów lub zmiana klasyfikacji	-15726	44 904	30	611	-29 648	0	171
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	-27 179	-17 565	-18 710	-3 767	-15	-2 345	-69 581
Stan na koniec okresu	235 943	337 800	157 622	45 393	6 732	3 624	787 114
UMORZENIE							
Stan na początek okresu	161 803	211 423	37 697	33 417	0	0	444 341
Amortyzacja okresu	15 322	30 739	25 350	4 142	0	0	75 553
Zmniejszenia w ciągu roku	-22 236	-17 024	-7 978	-3 311	0	0	-50 549
Zmiana klasyfikacji	-6 793	5 424	19	1 349	0	0	-1
Stan na koniec okresu	154 889	225 138	55 069	34 248	0	0	469 345
ODPISY AKTUALIZUJĄCE							
Stan na początek okresu	15 797	3 817	3 298	1 273	0	0	24 185
Zwiększenia	24	28	674	44	2 284	0	3 054
Zmniejszenia	-7 698	-2362	-673	-846	0	0	-11 579
Stan na koniec okresu	8 123	1 483	3 299	471	2 284	0	15 660
WARTOŚĆ NETTO							
Stan na początek okresu	97 848	65 278	104 721	11 716	24 923	5969	310 454
Stan na koniec okresu	72 931	111 179	99 254	10 674	4 448	3 624	302 109

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

W 2014 roku i 2013 roku nie występowały ograniczenia dotyczące tytułu prawnego do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Zobowiązania do nabycia środków trwałych na 31 grudnia 2014 r., wynikające z podpisanych umów z kontrahentami, wynosiły 47 tys. zł. Zobowiązania te zostaną zrealizowane w ciągu jednego roku.

Grupa według stanu na 31 grudnia 2014 roku i na 31 grudnia 2013 roku nie jest użytkownikiem obcych środków trwałych na podstawie umów leasingu finansowego.

Utworzony odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych wynikał z podjętych decyzji o zaniechaniu dalszej budowy tych środków trwałych lub decyzji o zaprzestaniu użytkowania tych środków trwałych.

23. Inne aktywa

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Aktywa finansowe brutto, w tym:		
Inkaso weksli i czeków	526	176
Dłużnicy różni	56 437	93 113
Rozrachunki z biurami maklerskimi – należności	4 414	2071
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych – należności	76 725	89 886
Aktywa finansowe brutto razem	138 101	185 246
Odpisy aktualizujące	-3 637	-7 916
Aktywa finansowe netto razem	134 464	177 330
Aktywa niefinansowe brutto, w tym:		
Koszty zapłacone z góry	45 200	59 119
Przychody do otrzymania	1 032	2 126
Aktywa przejęte za długi	21 706	9 001
Inne	13 517	10 865
Rozrachunki publiczno - prawne	78 335	88 812
Aktywa niefinansowe brutto razem	159 790	169 923
Odpisy aktualizujące	-3 529	-9 789
Aktywa niefinansowe netto razem	156 261	160 134
Razem	290 725	337 464

Kwota należności długoterminowych na 31 grudnia 2014 roku wynosiła 22 119 tys. zł (45 959 tys. zł w 2013 roku).

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Aktywa przejęte za długi obejmują głównie nieruchomości nabytą przez Jednostkę Dominującą w 2014 roku celem uniknięcia zagrożenia umorzenia postępowania upadłościowego jednego z kredytobiorców i dalszej odsprzedaży tej nieruchomości. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sfinalizowano przetarg i wyłoniono nabywcę.

Sprawa sporna w zakresie zobowiązań Jednostki Dominującej z tytułu podatku dochodowego

Rozrachunki publiczno-prawne zawierają przede wszystkim kwotę należności spornych z tytułu nadpłaconego podatku dochodowego. W 2009 roku miały miejsce w Jednostce Dominującej dwie kontrole podatkowe dotyczące prawidłowości rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych w latach 2004 i 2007. W 2012 roku odbyła się kolejna kontrola dotycząca prawidłowości rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych za rok 2006. W wyniku tych kontroli organy podatkowe wyraziły odmienną od Zarządu Jednostki Dominującej opinię co do podatkowego ujęcia wyniku na inwestycjach dokonywanych w latach 2004, 2006 i 2007. Postępowania podatkowe dotyczące rozliczeń podatku dochodowego zostały zakończone decyzjami Dyrektora Izby Skarbowej. Jednostka Dominująca wniosła skargi na w/w decyzje do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił wydane decyzje dla lat 2004, 2006 i 2007. Organ podatkowy wniosł skargi kasacyjne dla lat 2004, 2006 i 2007. Na moment sporządzenia sprawozdania finansowego terminy rozpraw przed NSA nie zostały wyznaczone.

Sprawa sporna w zakresie zobowiązań jednostki zależnej z tytułu podatku dochodowego

W 2008 roku miała miejsce w jednostce zależnej – Raiffeisen-Leasing Polska S.A. kontrola podatkowa dotycząca prawidłowości rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych w 2006 roku. W wyniku tej kontroli organy podatkowe wyraziły odmienną od Zarządu spółki opinię, co do podatkowego ujęcia wyniku na inwestycjach dokonywanych w 2006 roku. Spółka stojąc na stanowisku uznającym prawidłowości dokonanych przez siebie rozliczeń podatku, dokonał uiszczenia zobowiązania podatkowego wskazanego przez organy podatkowe oraz rozpoznał należność od Urzędu Skarbowego. Saldo należności na dzień 31 grudnia 2014 roku, w kwocie 14 176 tys. zł zostało ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w pozycji „Inne aktywa” (na dzień 31 grudnia 2013 roku również w kwocie 14 176 tys. zł).

W marcu 2013 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wydał wyrok uchylający decyzję Izby Skarbowej w Warszawie. W czerwcu 2013 roku Dyrektor Izby Skarbowej wniosł skargę kasacyjną od wyroku do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przez Zarząd Jednostki Dominującej, Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie nie ogłosił wyroku w sprawie (sprawa w toku).

Ocena ryzyka powyższych spraw przez Zarząd Jednostki Dominującej

Polskie przepisy podatkowe podlegają interpretacjom oraz zmianom, stąd jak zaprezentowano powyżej, istnieje teoretyczna możliwość, iż interpretacja tych przepisów przez władze skarbowe może być inna niż zastosowana przez Grupę, co może skutkować dążeniem organów podatkowych do ustalenia innego

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

wymiaru podatku od tego, który został zapłacony przez Grupę. Zgodnie z art. 70 § 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa, rok podatkowy może podlegać badaniu przez władze skarbowe w ciągu 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku.

Tym niemniej, na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego Zarząd Jednostki Dominującej podtrzymuje prawidłowość rozliczeń podatkowych dokonanych przez Bank i jednostkę zależną Raiffeisen-Leasing Polska S.A.. W ocenie Grupy ustalenia podstępowania kontrolnego organów skarbowych są bezzasadne i należy spodziewać się pozytywnego dla Jednostki Dominującej rozstrzygnięcia opisanej kwestii.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość innych należności	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Stan odpisów na dzień 1 stycznia	17 705	62 719
Objęcie konsolidacją po raz pierwszy	1 708	0
Reklasyfikacja	-3 502	0
Utworzenie odpisów na utratę wartości	4 434	3 656
Wykorzystanie odpisów na utratę wartości	-5 815	-1 890
Odwrócenie odpisów na utratę wartości	-7 363	-46 780
Stan odpisów na dzień 31 grudnia	7 166	17 705

24. Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Rachunki bieżące	958 183	479 700
Depozyty terminowe	858 558	404 122
Kredyty otrzymane	13 158 967	15 053 387
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 413 968	0
Razem	16 389 675	15 937 209

Kwota zobowiązań długoterminowych wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych na koniec 2014 roku wynosiła 8 617 744 tys. zł (10 259 910 tys. zł na koniec 2013 roku).

Wartość transakcji z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) zawartych z bankami na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 1 413 968 tys. zł, wartość godziwa papierów wartościowych sprzedanych w ramach tych transakcji na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 1 397 146 tys. zł. (zero na koniec 2013 roku).

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

25. Zobowiązania wobec klientów

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	14 011 513	12 666 855
Zobowiązania wobec klientów mikro	1 751 903	2 448 807
Zobowiązania wobec dużych przedsiębiorstw	14 284 659	12 430 712
Zobowiązania wobec małych i średnich przedsiębiorstw	2 830 216	2 577 115
Zobowiązania wobec sektora publicznego	0	6 286
Razem	32 878 290	30 129 775

Kwota zobowiązań długoterminowych wobec klientów na 31 grudnia 2014 roku wynosiła 318 385 tys. zł (130 919 tys. zł na 31 grudnia 2013 roku).

Wartość transakcji z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) zawartych z klientami na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 208 678 tys. zł, wartość godziwa papierów wartościowych sprzedanych w ramach tych transakcji na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 206 327 tys. zł. (zero na koniec 2013 roku).

26. Zobowiązania podporządkowane

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Pożyczka o wartości 25 milionów EUR z terminem zapadalności w 2017 roku	106 870	104 003
Pożyczka o wartości 50 milionów EUR z terminem zapadalności w 2024 roku	213 136	0
Razem	320 006	104 003

Pożyczki podporządkowane są płatne przez Jednostkę Dominującą w terminie zapadalności. W 2014 oraz w 2013 roku Jednostka Dominująca nie odnotowała żadnych opóźnień w płatnościach rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań. Pożyczki nie są dodatkowo zabezpieczone. Obie pożyczki zostały udzielone przez Raiffeisen Bank International.

Zgodnie z decyzjami Komisji Nadzoru Finansowego, Jednostka Dominująca może zaliczać zobowiązania podporządkowane do funduszy własnych. Na użytek wyliczenia funduszy własnych Grupy, kwoty stanowiące pożyczki podporządkowane zaliczane na poczet funduszy ulegają stopniowej amortyzacji zgodnie z regulacjami Komisji Nadzoru Finansowego.

Całość salda pożyczek podporządkowanych na 31 grudnia 2014 roku stanowią zobowiązania długoterminowe, analogicznie do 31 grudnia 2013 roku.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

27. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

31 grudnia 2014	Stan na początek okresu	Zwiększenia z emisji	Zmiana naliczonych odsetek	Stan na koniec okresu
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych Jednostki Dominującej	0	500 000	1 960	501 960
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych spółki sekurytyzacyjnej	0	633 719	715	634 434
Razem	0	1 133 719	2 675	1 136 394

19 listopada 2014 r. Jednostka Dominująca wyemitowała „Obligacje na okaziciela Serii A Raiffeisen Bank Polska S.A.” opiewające na kwotę 500 mln złotych. Obligacje te są niezabezpieczone, niepodporządkowane, denominowane w złotych z terminem wykupu w dniu 19 listopada 2017 roku. Oprocentowanie obligacji opiera się na stawce WIBOR 6M, powiększonej o marżę odsetkową w wysokości 1,3 proc. Odsetki będą wypłacane w okresach półrocznych. Emisja „Obligacji na okaziciela Serii A Raiffeisen Bank Polska S.A.” jest pierwszą częścią programu emisji obligacji korporacyjnych Jednostki Dominującej na łączną kwotę 2 mld złotych.

17 grudnia 2014 r. spółka celowa ROOF Poland 2014 LTD wyemitowała obligacje zabezpieczone na kwotę 636 mln złotych z maksymalnym terminem wykupu do 3 stycznia 2028 roku. Zabezpieczenie spłaty obligacji stanowią należności leasingowe będące przedmiotem sekurytyzacji. Oprocentowanie obligacji jest zmienne, odsetki będą wypłacane w okresach kwartalnych.

28. Pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 przekształcony *
Zobowiązania finansowe, w tym:		
Rozrachunki międzybankowe	87 558	106 406
Rozrachunki z biurami maklerskimi	1 878	1 073
Wierzy ciele różni i rozliczenia międzyokresowe kosztów	150 456	194 112
Zobowiązania z tytułu rozliczeń z tytułu kart płatniczych	20 764	36 759
Zobowiązania finansowe razem	260 656	338 350
Zobowiązania niefinansowe, w tym:		
Przychody pobierane z góry	66 716	41 010
Rozrachunki publiczno-prawne	19 192	24 694
Pozostałe	34 409	32 980
Zobowiązania niefinansowe razem	120 317	98 684
Razem	380 974	437 034

* Patrz nota 3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Kwota zobowiązań długoterminowych wyniosła na dzień 31 grudnia 2014 roku 26 874 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2013 roku 22 693 tys. zł.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

29. Grupa jako leasingobiorca

W przypadku leasingu operacyjnego, gdzie Grupa jest leasingobiorcą, minimalne przyszłe płatności z tytułu leasingu w ramach nieodwołalnych umów leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Poniżej 1 roku	183 932	150 241
Od 1 roku do 5 lat	300 902	233 881
Powyżej 5 lat	131 010	6 322
Razem	615 844	390 444

Wymienione w tabeli zobowiązania związane są z zawartymi umowami leasingu operacyjnego budynków lub lokali na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej, leasingu operacyjnego samochodów oraz z dzierżawą urządzeń informatycznych.

30. Grupa jako leasingodawca

Wartość środków trwałych oddanych w leasing operacyjny prezentują poniższe zestawienia:

	Budynki, lokale i ulepszenia w obcych obiektach	Środki transportu	Razem
2014			
WARTOŚĆ BRUTTO			
Stan na 1 stycznia	474	148 713	149 187
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	10 703	72 093	82 796
Zwiększenia bezpośrednie w ciągu roku	10 703	72 093	82 796
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	-46 900	-46 900
Stan na 31 grudnia	11 177	173 906	185 083
UMORZENIE			
Stan na 1 stycznia	111	51 805	51 916
Amortyzacja okresu	98	22 535	22 633
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-25 629	-25 629
Stan na 31 grudnia	209	48 711	48 920
ODPISY AKTUALIZUJĄCE			
Stan na 1 stycznia	0	2 887	2 887
Zwiększenia	0	710	710
Stan na 31 grudnia	0	3 597	3 597
WARTOŚĆ NETTO			
Stan na 1 stycznia	363	94 021	94 384
Stan na 31 grudnia	10 968	121 598	132 566

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

31 grudnia 2014			
Suma przyszłych minimalnych opłat z leasingu operacyjnego po dniu bilansowym	Przychody od podmiotów powiązanych z Jednostką Dominującą	Przychody od podmiotów pozostałych	Razem
Do 1 roku	4 639	22 570	27 209
Od 1 roku do 5 lat	6 658	26 659	33 317
Razem	11 297	49 229	60 526

	Budynki, lokale i ulepszenia w obcych obiektach	Środki transportu	Razem
2013			
WARTOŚĆ BRUTTO			
Stan na 1 stycznia	474	136 542	137 016
Zwiększenia stanu w ciągu roku, w tym:	0	26 812	26 812
Zwiększenia bezpośrednie w ciągu roku	0	26 812	26 812
Zmniejszenia stanu w ciągu roku	0	-14 641	-14 641
Stan na 31 grudnia	474	148 713	149 187
UMORZENIE			
Stan na 1 stycznia	99	34 046	34 145
Amortyzacja okresu	12	23 746	23 758
Zmniejszenia w ciągu roku	0	-5 987	-5 987
Stan na 31 grudnia	111	51 805	51 916
ODPISY AKTUALIZUJĄCE			
Stan na 1 stycznia	0	2340	2340
Zwiększenia	0	547	547
Stan na 31 grudnia	0	2 887	2 887
WARTOŚĆ NETTO			
Stan na 1 stycznia	375	100 156	100 531
Stan na 31 grudnia	363	94 021	94 384

31 grudnia 2013			
Suma przyszłych minimalnych opłat z leasingu operacyjnego po dniu bilansowym	Przychody od podmiotów powiązanych z Jednostką Dominującą	Przychody od podmiotów pozostałych	Razem
Do 1 roku	2 719	15 183	17 902
Od 1 roku do 5 lat	1 263	13 625	14 888
Razem	3 982	28 808	32 790

Należności z tytułu leasingu operacyjnego Grupy wyniosły na koniec 2014 roku 8 209 tys. zł (6 634 tys. zł na koniec 2013 roku) i zostały zaprezentowane w należnościach z tytułu leasingu oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Umowy leasingu operacyjnego zawierane są na okres krótszy niż 75% ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów finansowych. Bieżąca wartość minimalnych opłat leasingowych na moment zawarcia umowy jest niższa niż wartość godziwa przedmiotu leasingu. W umowach leasingu operacyjnego nie występują płatności warunkowe. Umowy nie gwarantują leasingobiorcy możliwości wydłużenia bądź skrócenia okresu leasingu.

31. Rezerwy

Zmiany w ciągu roku obrotowego kończącego się 31 grudnia 2014	Stan na początek okresu	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Odwrócenie rezerwy lub odpisu	Wykorzystanie rezerwy lub odpisu	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe oceniane indywidualnie	14 305	31 067	-19 396	0	654	26 630
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe oceniane grupowo (IBNR)	9 448	5 100	-6 339	0	111	8 320
Razem rezerwy	23 753	36 167	-25 734	0	765	34 951
Rezerwy na sprawy sporne	15 162	11 739	-4 630	-756	0	21 514
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	31 665	7 285	-6	-202	0	38 742
Rezerwa na bonusy	93 578	92 985	-50 611	-79 102	0	56 851
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	19 120	13 505	0	-6 011	0	26 613
Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i pośmiertne	2 004	1 609	-57	9	0	3 565
Rezerwa restrukturyzacyjna	34 004	29 206	0	-25 389	0	37 821
Inne rezerwy	525	64	-550	0	0	39
Razem rezerwy	196 058	156 393	-55 854	-111 451	0	185 146
Razem	219 707	192 559	-81 588	-111 451	765	220 096

Zmiany w ciągu roku obrotowego kończącego się 31 grudnia 2013	Stan na początek okresu	Utworzenie rezerwy lub odpisu	Odwrócenie rezerwy lub odpisu	Wykorzystanie rezerwy lub odpisu	Różnice kursowe	Stan na koniec okresu
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe oceniane indywidualnie	22 698	26 543	-34 902	0	-34	14 305
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe oceniane grupowo (IBNR)	13 046	10 269	-13 883	0	16	9 448
Razem rezerwy	35 744	36 812	-48 785	0	-18	23 753
Rezerwy na sprawy sporne	13 894	2 248	-541	-439	0	15 162
Rezerwa na nagrody jubileuszowe	25 181	6 483	0	0	0	31 664
Rezerwa na bonusy	61 530	141 749	-48 168	-61 603	0	93 507
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	19 543	2 589	-789	-2 255	0	19 088
Rezerwa na świadczenia emerytalne	2 119	196	0	-311	0	2 004
Rezerwa restrukturyzacyjna	56 953	10 564	-9 347	-24 166	0	34 004
Inne rezerwy	1 831	0	-279	-1 027	0	525
Razem rezerwy	181 051	163 829	-59 124	-89 801	0	195 954
Razem	216 795	200 641	-107 909	-89 801	-18	219 707

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

W odpisach na zobowiązania pozabilansowe uwzględnione zostały odpisy na gwarancje finansowe. Gwarancje finansowe oraz inne zobowiązania pozabilansowe zostały opisane w nocie 33.

Rezerwy na sprawy sporne składały się z:

- rezerwy utworzonej w związku z karą nałożoną na Jednostkę Dominującą przez UOKiK w październiku 2014 roku dotyczącą praktyk w zakresie zawierania z konsumentami umów dotyczących przystąpienia do umowy grupowego ubezpieczenia na życie i dożycie o nazwie „Program Pomnażania Oszczędności Kumulatus”. Kara nałożona przez UOKiK wynosiła 21 122 tys. zł. Decyzja jest nieprawomocna. Jednostka Dominująca złożyła odwołanie od tej decyzji. Grupa utworzyła rezerwę z tego tytułu w wysokości 10 561 tys. zł, ponieważ w ocenie Grupy prawdopodobny wpływ środków z tego tytułu nie przekroczy tej kwoty,
- rezerwy w kwocie 7 494 tys. zł dotyczącej spraw spornych z byłymi partnerami franczyzowymi Polbanku.

Kwota rezerw długoterminowych na 31 grudnia 2014 r. wynosiła 6 443 tys. zł i dotyczyła głównie rezerw na świadczenia emerytalne i nagrody jubileuszowe.

.Rezerwa restrukturyzacyjna według stanu na 31 grudnia 2014 roku w kwocie 37 822 tys. zł (na 31 grudnia 2013 roku 34 005 tys. zł) dotyczy przede wszystkim odpraw wynikających z obowiązującego programu restrukturyzacyjnego, a także kosztów związanych z likwidacją placówek Banku.

W ramach realizowanego w Grupie procesu optymalizacji zatrudnienia, co skutkowało spadkiem zatrudnienia w 2014 roku, Grupa podjęła decyzję o uruchomieniu kolejnego etapu redukcji zatrudnienia, który planowany jest na rok 2015. W związku z tym faktem Grupa utworzyła rezerwę na koszty restrukturyzacji zatrudnienia w kwocie 21 448 tys. zł.

32. Kapitały

Zarejestrowany kapitał akcyjny	Wartość nominalna akcji		Liczba akcji (w szt.)	
	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Stan na 1 stycznia	2 207 461	2 207 461	242 845	242 845
Emisja akcji	49 222	0	5 415	0
Stan na 31 grudnia	2 256 683	2 207 461	248 260	242 845

Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone. Wszystkie akcje mają takie same prawa głosu i prawo do dywidendy. Wartość nominalna jednej akcji wynosi 9 090 złotych. Udziałowcem, który posiada 100% kapitału zakładowego Jednostki Dominującej jest Raiffeisen Bank International AG (RBI).

Raiffeisen Bank International (RBI) powstał z obszarów wydzielonych z Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB) i Raiffeisen International Bank-Holding AG (RI). RBI jest podmiotem zależnym RZB objętym konsolidacją. RZB posiada 60,7% akcji RBI. Pozostała część kapitału akcyjnego jest w wolnym obrocie na wiedeńskiej giełdzie papierów wartościowych, na której RBI notowany jest od 2005 roku.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (cd.)

Pozostałe kapitały	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	950 019	910 019
Rozliczenie zakupu zorganizowanej części przedsiębiorstwa	-3 883	-3 883
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży netto	159	-5 038
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto	-46 529	-4 070
Fundusz na działalność maklerską	1 000	1 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	46 522	46 522
Stan na 31 grudnia	947 287	944 550

Wynik finansowy z roku bieżącego i z lat ubiegłych podlegał podziałowi zgodnie poniższą tabelą:

Wynik finansowy z lat ubiegłych	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Stan na 1 stycznia	302 855	113 188
Przeniesienie wyniku netto na wynik finansowy z lat ubiegłych	337 680	147 412
Przeniesienie zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka bankowego	-40 000	0
Przeniesienie wyniku netto na kapitał zapasowy tworzony ustawowo	-15 581	44 477
Pozostałe związane z konsolidacją	8 109	-2 222
Transakcje z udziałami niekontrolującymi	-2 924	0
Stan na 31 grudnia	590 139	302 855

Dywidendy

Zgodnie z rekomendacją Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostka Dominująca nie wypłaciła dywidendy z zysku za 2013 rok. Zarząd Jednostki Dominującej nie będzie rekomendował wypłaty z zysku za 2014 rok.

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

33. Zobowiązania warunkowe

Poniższa tabela przedstawia pozycje pozabilansowe udzielone i otrzymane:

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Udzielone zobowiązania gwarancyjne		
Gwarancje bankowe	1 768 148	1 491 293
Akredytywy i akcepty bankowe	253 759	285 205
Razem udzielone zobowiązania gwarancyjne	2 021 907	1 776 498
Udzielone zobowiązania finansowe		
Zobowiązania do udzielenia kredytu:	4 478 751	4 271 068
Z pierwotnym terminem zapadalności do 1 roku	1 994 061	2 094 070
Z pierwotnym terminem zapadalności powyżej 1 roku	2 484 690	2 176 998
Razem udzielone zobowiązania finansowe	4 478 751	4 271 068
Razem	6 500 658	6 047 566
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	6 953 110	6 507 892
Razem	6 953 110	6 507 892

Wszystkie zobowiązania Grupy do udzielenia kredytu mają charakter bezwarunkowy, z wyjątkiem udzielonych i niewykorzystanych transz kredytów hipotecznych i inwestycyjnych kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw. Szczegółowy opis ryzyk związanych z zobowiązaniami pozabilansowymi został przedstawiony w notach dotyczących zarządzania ryzykiem.

Sprawy sporne

Łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których Grupa występowała w roli pozwanej, wynosiła na 31 grudnia 2014 roku 68 053 tys. złotych (na 31 grudnia 2013 roku 59 359 tys. zł.). Grupa utworzyła rezerwy w przypadkach, gdzie według szacunków Grupy prawdopodobieństwo konieczności wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne jest większe niż 50%.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rezerwy na roszczenia prawne, w których Grupa występowała w roli pozwanej i pozostałe sprawy sporne wynosiły 21 514 tys. złotych (na 31 grudnia 2013 15 162 tys. zł.), patrz nota 31 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w notce 23 Inne aktywa.

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

34. Aktywa, na których ustanowiono zabezpieczenia i o ograniczonej możliwości dysponowania

W tabeli poniżej zaprezentowano informacje na temat aktywów finansowych zastawionych lub o ograniczonej możliwości dysponowania.

	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Kasa i środki w Banku Centralnym			
Rezerwy obowiązkowe w banku centralnym	14	926 508	1 040 763
Należności od banków			
Depozyty zabezpieczające i inne	15	520 623	171 768
Inwestycyjne papiery wartościowe			
Papiery wartościowe zablokowane pod BFG	19	180 766	189 975
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			
Należności stanowiące zabezpieczenie otrzymanych kredytów	20	106 558	103 680
Należności stanowiące przedmiot transakcji sekurytyzacji wierzycelności leasingowych		690 842	284 862
Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych			
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) - w wartości bilansowa zobowiązań	24	1 413 968	0
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) - w wartości godziwej sprzedanych papierów wartościowych		1 397 146	0
Zobowiązania wobec klientów			
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) - w wartości bilansowa zobowiązań	25	208 678	0
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) - w wartości godziwej sprzedanych papierów wartościowych		206 327	0

Jako zabezpieczenie programu sekurytyzacji wierzycelności leasingowych ustanowiono zastaw rejestrowy na części aktywów Grupy. Dotyczy to należności z sekurytyzowanych umów leasingu finansowego o wartości brutto 153 212 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 roku (366 420 tys. zł na dzień 31 grudnia 2013 roku).

Przedmiotem zastawu rejestrowego jest zbiór rzeczy ruchomych stanowiących całość gospodarczą, na który składają się samochody stanowiące obecnie przedmioty leasingu w umowach leasingu zawieranych przez Grupę, objętych programem sekurytyzacji.

Wszystkie papiery wartościowe sprzedane w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu (sell buy back) zaprezentowane w tabeli powyżej, zostały nabyte przez Grupę w ramach transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży (buy sell back).

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

35. Sekurytyzacja oraz sprzedaż należności Grupy

35.1. Syntetyczna sekurytyzacja portfela kredytów korporacyjnych w Jednostce Dominującej

W 2006 roku przeprowadzona została syntetyczna sekurytyzacja aktywów dotycząca portfela kredytów dla klientów korporacyjnych. Transakcja sekurytyzacyjna polegała na zawarciu umowy pozabilansowej transakcji kredytowej pomiędzy Jednostką Dominującą a KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau), w celu przeniesienia wszystkich ryzyk kredytowych związanych z kredytami w sekurytyzowanym portfelu. Pierwotna wartość aktywów i zobowiązań objętych sekurytyzacją wynosiła około 250 mln EUR. Okres odnawialny transakcji trwał pięć lat, w trakcie którego spłacone wierzytelności w ramach portfela objętego sekurytyzacją były zastępowane nowymi. W sierpniu 2013 roku umowa pozabilansowej transakcji kredytowej została rozwiązana, a ochroną sekurytyzacyjną pozostały objęte jedynie zgłoszone w ramach transakcji nierozliczone zdarzenia kredytowe będące w trakcie procesu windykacji. Wartość aktywów i zobowiązań objętych tą transakcją na koniec roku 2014 wynosiła 2,77 mln EUR (na koniec 2013 roku – 2,77 mln EUR). Główną korzyścią przedmiotowej transakcji był transfer ryzyka kredytowego (otrzymana gwarancja), którego miernikiem była redukcja regulacyjnego wymogu kapitałowego oraz brak rozpoznania utraty wartości na aktywach wchodzących w skład portfela.

Wartości aktywów objętych sekurytyzacją zaprezentowano w poniższej tabeli.

	Wartość transakcji	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wartość bilansowa aktywów	11 820	11 500
Pozycja netto	11 820	11 500

35.2. Sekurytyzacja wierzytelności leasingowych

W marcu 2012 roku rozpoczął się drugi program sekurytyzacji należności Grupy z tytułu leasingu finansowego. W czasie trwającego do grudnia 2012 okresu rewolwingowego Grupa mogła sprzedawać niewymagalne na dzień sprzedaży wierzytelności wynikające z umów leasingowych do łącznej wartości 575 mln zł. Nabywcą sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych jest Compass Variety Funding Ltd., spółka celowa z siedzibą w Irlandii. Głównymi korzyściami przedmiotowej transakcji było pozyskanie długoterminowych źródeł finansowania oraz ich dywersyfikacja. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość aktywów sekurytyzowanych w ramach tego programu wyniosła 153 212 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2013 270 850 tys. zł)

W grudniu 2014 roku rozpoczął się trzeci program sekurytyzacji należności Grupy z tytułu leasingu finansowego. W ciągu trzech lat od zawarcia transakcji Grupa może sprzedawać niewymagalne na dzień sprzedaży wierzytelności wynikające z umów leasingowych do łącznej wartości 950 mln zł. Nabywcą sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych jest ROOF Poland Leasing 2014 Ltd., spółka celowa z siedzibą w Irlandii. Głównymi korzyściami przedmiotowej transakcji było pozyskanie długoterminowych

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

źródeł finansowania oraz ich dywersyfikacja. Na dzień raportowy wartość aktywów sekurytyzowanych w ramach tego programu wyniosła 948 545 tys. zł.

Sekurytyzowane wierzytelności leasingowe prezentowane są w aktywach Grupy z uwagi na niespełnienie warunków wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej określonych w MSR 39 pkt. 19. W szczególności Grupa nie ma obowiązku wypłaty kwot ostatecznym odbiorcom, dopóki nie otrzyma odpowiadającym im kwot od leasingobiorców. Dodatkowo, nie jest spełniony warunek niezwłocznego przekazywania przepływów pieniężnych ze składnika sekurytyzowanych aktywów

Wartości bilansowe oraz wartości godziwe aktywów finansowych objętych sekurytyzacją zaprezentowano w poniższej tabeli:

	Wartość transakcji		Kwota ryzyka pozostająca w Grupie	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wartość bilansowa aktywów	1 101 757	366 420	1 101 757	366 420
Wartość bilansowa zobowiązań	688 766	284 862	688 766	284 862
Pozycja netto	412 991	81 558	412 991	81 558

35.3. Sprzedaż należności

W 2014 roku Jednostka Dominująca zbyła portfele wierzytelności kredytowych zaklasyfikowane do kategorii z rozponaną utratą wartości o łącznej wartości kapitału 1 255 777 tys. zł (w 2013 roku 443 837 tys. zł). Portfele składały się z wierzytelności wobec osób fizycznych i mikroprzedsiębiorców oraz klientów korporacyjnych. Wierzytelności objęte były w istotnej części odpisami z tytułu utraty wartości bądź w całości spisane z bilansu Jednostki Dominującej. Łączny wynik na transakcji zbycia wierzytelności wyniósł 261 712 tys. zł (w 2013 roku 37 074 tys. zł) i został zaprezentowany w linii „Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe”. Nabywcami zbytych portfeli były niepowiązane z Jednostką Dominującą niestandardyzowane sekurytyzacyjne fundusze zamknięte. Wszystkie ryzyka i korzyści związane ze sprzedanymi portfelami zostały przeniesione na nabywcę.

Powyższe transakcje mają charakter jednorazowy.

36. Działalność powiernicza

Grupa prowadzi działalność powierniczą polegającą na utrzymywaniu lub lokowaniu aktywów w imieniu osób prywatnych, funduszy, planów emerytalnych i innych instytucji. Aktywa te i związane z nimi przychody nie zostały wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie należą do Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Zespół Usług Powierniczych prowadził na rzecz klientów 564 rachunki papierów wartościowych (238 rachunki na dzień 31 grudnia 2013 roku). Wartość godziwa instrumentów finansowych klientów Zespołu Usług Powierniczych na ten dzień wynosiła 17 100 643 tys. zł (9 891 831 tys. zł na koniec 2013 roku).

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

W okresie sprawozdawczym przechowywano papiery wartościowe znajdujące się w publicznym obrocie i papiery w formie materialnej oraz papiery wartościowe znajdujące się w obrocie za granicą. W ramach świadczenia usług powierniczych na rzecz klientów Grupa współpracowała z kilkoma biurami maklerskimi. Grupa pełni funkcje depozytariusza dla klientów i dla portfela własnego oraz dla praw pochodnych jest reprezentantem podmiotu niebędącego uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych i uczestnikiem rozliczającym.

37. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Środki w kasach Banku	1 757 367	1 249 206
Środki na rachunku bieżącym w Banku Centralnym	926 508	1 172 845
Środki na rachunkach Nostro w innych bankach	40 889	28 867
Lokaty w innych bankach (z terminem wymagalności do 3 miesięcy)	88 794	120 206
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty prezentowane w rachunku przepływów pieniężnych	2 813 558	2 571 124

38. Wynik na instrumentach finansowych

Wynik dotyczący kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom

	2014	2013
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	1 698 453	1 883 697
z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych bankom	29 650	42 399
z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	1 668 803	1 841 298
Przychody z tytułu prowizji - opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	25 293	50 910
Koszty dotyczące pośrednictwa w sprzedaży produktów kredytowych	0	-1 951
Koszty dotyczące sekurytyzacji należności kredytowych	-535	-19 941
Razem	1 723 211	1 912 715

Wynik dotyczący inwestycyjnych papierów wartościowych

	2014	2013
Przychody z tytułu dyskonta	4 203	467
Przychody z tytułu odsetek	64 831	41 687
Razem	69 034	42 154

Powyższe przychody dotyczą inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności i aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

Wynik dotyczący zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	2014	2013
Koszty z tytułu odsetek - całkowite koszty odsetkowe dotyczące aktywów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	-917 446	-1 116 361
Koszty z tytułu prowizji - opłaty i prowizje dotyczące kredytów otrzymanych	-6 929	-6468
Razem	-924 375	-1 122 829

39. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Poniżej zaprezentowano główne założenia i metody wykorzystane przez Grupę podczas określania wartości godziwej instrumentów finansowych:

- wartość godziwa kredytów udzielonych bankom, zawieranych na rynku międzybankowym w celu zarządzania płynnością Grupy, została oszacowana jako bieżąca wartość przepływów pieniężnych zdyskontowanych stawkami rynkowymi obowiązującymi na rynku międzybankowym dla danej waluty.
- wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom indywidualnym i przedsiębiorcom została oszacowana przy zastosowaniu modelu opartego o wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych, zastosowanego przy użyciu bieżących stóp procentowych, uwzględniających marżę na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłat wynikające z umów kredytowych. Marże uwzględnione zostały przy zachowaniu podziału na waluty oraz główne grupy produktowe, tj. kredyty o stałym terminie zapadalności, kredyty konsumenckie i hipoteczne.
- papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności (obligacje skarbowe i bony pieniężne NBP) – wartość godziwą papierów, dla których istnieje aktywny rynek, ustalono w oparciu o publikowane notowania cen z aktywnego rynku (kwotowania rynkowe z dnia sprawozdawczego).
- wartość zobowiązań wobec klientów została oszacowana przy użyciu rynkowych stóp procentowych bez narzutu marżowego, co pokrywało się ze średnimi stawkami depozytów oferowanych klientom Jednostki Dominującej.
- wartość godziwa zobowiązań wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych, zawieranych na rynku międzybankowym w celu zarządzania płynnością Grupy, została oszacowana jako bieżąca wartość przepływów pieniężnych zdyskontowanych stawkami rynkowymi obowiązującymi na rynku międzybankowym dla danej waluty.

Metody ustalania wartości godziwej poszczególnych składników aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej wraz z przypisanymi do nich modelami wyceny można zaklasyfikować do trzech głównych kategorii:

- *Kategoria I* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny notowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie na informacjach rynkowych. Wycena mark-to-market stosowana głównie w odniesieniu do notowanych papierów wartościowych.

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

- *Kategoria II* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących obserwacje rynkowe lub informacje pochodzące z aktywnego rynku. Wycena mark-to-model z parametryzacją modeli wyłącznie na podstawie notowań z aktywnego rynku dla danego typu instrumentu. W oparciu o tego typu modele wyceniana jest większość instrumentów pochodnych, w tym transakcje terminowe na papiery wartościowe, niepłynne papiery skarbowe lub papiery emitowane przez bank centralny oraz nienotowane dłużne papiery korporacyjne i komunalne papiery wartościowe, dla których do wyceny pobierane są dane z aktywnego rynku.
- *Kategoria III* – aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku. Wycena mark-to-model z częściową parametryzacją modelu na podstawie estymowanych czynników ryzyka. Metoda ta dotyczy nieliniowych instrumentów pochodnych zawieranych na nieaktywnym rynku, nienotowanych dłużnych papierów korporacyjnych, które nie spełniają warunków pozwalających na zaliczenie ich do kategorii II, a także instrumentów pochodnych, dla których dokonano korekty wartości godziwej o odpisy z tytułu ryzyka kredytowego.

Przeniesienie pomiędzy kategoriami następuje, gdy zmiana modelu wyceny danego składnika aktywów lub zobowiązań finansowych powoduje klasyfikację tego składnika do innej kategorii. Grupa dokonuje przeglądu modeli wyceny na koniec okresu sprawozdawczego.

Dla składników aktywów zakwalifikowanych do Kategorii III parametrami estymowanymi są:

- spread kredytowy szacowany na dzień emisji papieru wartościowego. Spread kredytowy instrumentów finansowych zakwalifikowanych do Kategorii III zawierał się w przedziale od 30 do 778 punktów bazowych;
- prawdopodobieństwo niewywiązywania się dłużnika za spłaty zobowiązań (PD). Na dzień skonsolidowanego sprawozdania finansowego wskaźnik PD dla instrumentów finansowych zakwalifikowanych do Kategorii III zawierał się w przedziale od 1,8% do 100%, przy czym wartość 100% odnosiła się do kontraktów siedemnastu Klientów, dla których rozpoznano utratę wartości.
- współczynnik straty z tytułu niewywiązywania się ze zobowiązań (LGD), zawierał się w przedziale od 37% do 62%.
- parametr stopy odzysku (RR), który przyjmuje wartości w zakresie 38% - 62%.

Wpływ parametrów estymowanych na wycenę do wartości godziwej instrumentów finansowych, klasyfikowanych przez Grupę do Kategorii III na dzień 31 grudnia 2014 roku, jest nieznaczący. W przypadku instrumentów dłużnych narażonych na ryzyko spreadu kredytowego wrażliwość ekspozycji na zmianę spreadu o +/- 100 punktów bazowych wynosi +/- + 358/- 359 tys. złotych wpływu na Grupy oraz + 1 461/ - 1 358 tys. zł wpływu na kapitał własny. W przypadku instrumentów pochodnych narażonych na ryzyko

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

kredytowe wrażliwość ekspozycji na zmianę prawdopodobieństwa niewypłacalności o +/- 100 punktów bazowych wynosi +/- 2 tys. złotych wpływu na wynik Grupy. Brak wpływu na kapitał własny.

W tabeli poniżej zaprezentowano zmiany stanu wartości godziwej instrumentów finansowych, dla których Grupa stosuje wycenę do wartości godziwej według kategorii III, które w bilansie wyceniane są do wartości godziwej.

	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Pochodne instrumenty finansowe - aktywa	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - papiery dłużne	Pochodne instrumenty finansowe - zobowiązania
31 grudnia 2014				
Stan na początek okresu	67 995	14 979	48 300	37
Zwiększenia, w tym:	101 449	844	341 979	86
Zakup	101 449	0	107 927	0
Transakcje pochodne zawarte w okresie	0	631	0	86
Przychód z instrumentów finansowych, ujęty w pozycji:	0	30	14	0
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	0	30	14	0
Reklasyfikacja	0	183	234 038	0
Zmniejszenia, w tym:	-4 187	-15 009	-38 844	-10
Rozliczenie/wykup	0	-9 537	0	-22
Sprzedaż	0	0	-38 080	0
Strata z instrumentów finansowych, ujęta w pozycji:	-4 187	0	-764	27
Wynik z tytułu odsetek	0	0	-18	0
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-4 187	0	-746	27
Reklasyfikacja	0	-5 471	0	-15
Stan na koniec okresu	165 257	814	351 436	113
Niezrealizowany wynik na instrumentach finansowych utrzymywanych w portfelu na koniec okresu, ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, ujęty w pozycji:	-3 422	-13 501	2 729	59
Wynik z tytułu odsetek	765	1	3 461	0
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-4 187	-13 502	0	59
Kapitał z aktualizacji wyceny	0	0	-732	0
Zmiany w ciągu roku obrotowego kończącego się 31 grudnia 2013				
Stan na początek okresu	0	0	0	0
Reklasyfikacja	67 995	13 713	48 300	37
Stan na koniec okresu	67 995	13 713	48 300	37

Poniżej przedstawiono wartość księgową i godziwą aktywów i zobowiązań finansowych w podziale na powyżej opisane trzy kategorie:

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

Wyszczególnienie pozycji	31 grudnia 2014					31 grudnia 2013				
	Wartość księgową	Wartość godziwą	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Wartość księgową	Wartość godziwą	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III
Aktywa finansowe										
Kasa i środki w Banku Centralnym	2 683 875	2 683 875	0	0	2 683 875	2 422 051	2 422 051	0	0	2 422 051
Należności od banków	654 891	654 659	0	0	654 659	367 637	367 746	0	0	367 746
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	361 623	361 623	196 366	0	165 257	8 770 806	8 770 806	243 936	8 458 875	67 995
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	900 712	900 815	0	900 001	814	534 229	534 229	0	520 516	13 713
Pochodne instrumenty finansowe w portfelu handlowym	899 392	899 494	0	898 680	814	417 209	417 209	0	403 496	13 713
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	1 320	1 320	0	1 320	0	117 019	117 019	0	117 019	0
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0
Inwestycje papierów wartościowych, w tym:	12 529 109	12 528 627	2 435 627	9 699 462	393 539	1 802 410	1 799 859	1 491 816	189 975	118 068
Papiery wartościowe utrzymane do terminu zapadalności	11 451 014	11 450 532	1 751 071	9 699 462	0	1 248 498	1 245 947	1 245 947	0	0
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży, w	1 078 095	1 078 095	684 556	0	393 539	553 912	553 912	245 869	189 975	118 068
Udziały kapitałowe	42 104	42 104	0	0	42 104	69 768	69 768	0	0	69 768
Papiery dłużne	1 035 991	1 035 991	684 556	0	351 435	484 144	484 144	245 869	189 975	48 300
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	39 819 298	39 177 167	0	0	39 177 167	37 653 990	36 860 806	0	0	36 860 806
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	18 133 192	16 296 259	0	0	16 296 259	18 600 639	17 653 467	0	0	17 653 467
Kredyty i pożyczki udzielone klientom mikro	4 960 867	5 125 948	0	0	5 125 948	4 839 139	4 869 335	0	0	4 869 335
Kredyty i pożyczki udzielone dużym przedsiębiorstwom	15 008 524	15 978 605	0	0	15 978 605	12 834 382	12 948 620	0	0	12 948 620
Kredyty i pożyczki udzielone małym i średnim przedsiębiorstwom	1 687 071	1 746 682	0	0	1 746 682	1 340 308	1 349 481	0	0	1 349 481
Kredyty i pożyczki udzielone podmiotom sektora publicznego	29 644	29 673	0	0	29 673	39 522	39 903	0	0	39 903
Inne aktywa finansowe	134 464	134 464	0	0	134 464	177 330	177 330	0	0	177 330
Aktywa finansowe razem	57 083 972	56 441 230	2 631 993	10 599 462	43 209 776	51 728 452	50 932 826	1 735 752	9 169 365	40 027 709

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

Wyszczególnienie pozycji	31 grudnia 2014					31 grudnia 2013				
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III
Zobowiązania finansowe										
Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	16 389 675	16 164 323	0	0	16 164 323	15 937 209	15 989 690	0	0	15 989 690
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 124 302	1 124 405	0	1 124 292	113	453 945	453 945	0	453 908	37
Pochodne instrumenty finansowe w portfelu handlowym	823 721	823 824	0	823 711	113	379 093	379 093	0	379 056	37
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	276 005	276 005	0	276 005	0	57 934	57 934	0	57 934	0
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	24 576	24 576	0	24 576	0	16 918	16 918	0	16 918	0
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	32 878 290	33 608 303	0	0	33 608 303	30 129 775	30 319 357	0	0	30 319 357
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	14 011 513	13 942 773	0	0	13 942 773	12 666 855	13 810 883	0	0	13 810 883
Zobowiązania wobec klientów mikro	1 751 903	1 748 248	0	0	1 748 248	2 448 807	1 180 628	0	0	1 180 628
Zobowiązania wobec dużych przedsiębiorstw	14 284 659	15 096 530	0	0	15 096 530	12 430 712	12 320 482	0	0	12 320 482
Zobowiązania wobec małych i średnich przedsiębiorstw	2 830 216	2 820 752	0	0	2 820 752	2 577 115	2 999 122	0	0	2 999 122
Zobowiązania wobec sektora publicznego	0	0	0	0	0	6 286	8 242	0	0	8 242
Zobowiązania podporządkowane	320 006	308 651	0	0	308 651	104 003	104 481	0	0	104 481
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 136 394	1 136 394	0	0	1 136 394	0	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	260 656	260 656	0	0	260 656	338 350	338 350	0	0	338 350
Zobowiązania finansowe razem	52 109 324	52 602 732	0	1 124 292	51 478 440	46 963 282	47 205 822	0	453 908	46 751 914

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

40. Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

W 2014 i 2013 roku kryteria kompensowania zostały spełnione jedynie w jednostce zależnej Raiffeisen-Leasing Polska S.A., w związku z czym wystąpiły odpowiednie przypadki kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych na dzień sprawozdawczy.

Dodatkowo, w celu ograniczenia ryzyka strat kredytowych, Grupa zawiera egzekwowalne porozumienia ramowe lub podobne porozumienia dotyczące kompensowania. Zapisy tych umów dają prawo do rozliczenia transakcji na bazie netto jedynie w przypadku niewywiązania się z płatności, niewypłacalności, bankructwa jednego z kontrahentów lub niespełnienia innych warunków kontraktu.

Porozumienia dotyczące kompensowania zawierane przez Grupę to:

- umowy ramowe ISDA oraz inne umowy dotyczące kompensowania oparte na lokalnym prawie,
- umowy ramowe dotyczące transakcji zakupu/sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu.

Ujawnienia przedstawione w tabelach poniżej dotyczą kompensat dokonanych w okresie sprawozdawczym oraz aktywów i zobowiązań finansowych podlegających egzekwownym porozumieniom ramowym lub podobnym i mogą potencjalnie zostać skompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Zaprezentowano również otrzymane i złożone zabezpieczenia instrumentów pochodnych oraz transakcji zakupu/sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu. Zostały one ustanowione zgodnie z normalnymi warunkami sektorowymi. Zabezpieczenia w postaci depozytów zabezpieczających wynikają z umów typu Credit Support Annex (CSA), stanowiących załącznik do umów ramowych ISDA lub innych umów opartych na lokalnym prawodawstwie.

31 grudnia 2014	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto*
				Instrumenty finansowe	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
AKTYWA FINANSOWE						
Pochodne instrumenty finansowe	900 712	0	900 712	530 091	44 590	334 005
Transakcje zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	1 651 297	0	1 651 297	1 631 976	0	19 321
Obligacje - Aktywa finansowe utrzymane do terminu wymagalności	900 963	900 963	0	0	0	0
Należności leasingowe - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	312 363	57 411	254 952	0	0	254 952
Pożyczki udzielone nabywcom sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	410 915	410 915	0	0	0	0
Razem	4 176 250	1 369 289	2 806 961	2 162 067	44 590	608 278

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

31 grudnia 2014	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto*
				Instrumenty finansowe	Złożone zabezpieczenia pieniężne	
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE						
Pochodne instrumenty finansowe	1 124 302	0	1 124 302	530 091	496 249	97 962
Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	1 622 646	0	1 622 646	1 603 473	0	19 173
Obligacje - Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	900 963	900 963	0	0	0	0
Pożyczki udzielone nabywcom sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych - Zobowiązania wobec klientów	1 099 681	410 915	688 766	0	0	688 766
Kaucje gwarancyjne - Pozostałe zobowiązania	57 411	57 411	0	0	0	0
Razem	4 805 003	1 369 289	3 435 714	2 133 564	496 249	805 901

31 grudnia 2013	Kwoty brutto uznanych aktywów finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto aktywów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto*
				Instrumenty finansowe	Otrzymane zabezpieczenia pieniężne	
AKTYWA FINANSOWE						
Pochodne instrumenty finansowe	534 229	0	534 229	212 372	50 958	278 163
Obligacje - Aktywa finansowe utrzymane do terminu wymagalności	847 533	847 533	0	0	0	0
Należności leasingowe - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	339 418	65 906	273 512	0	0	273 512
Pożyczki udzielone nabywcom sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	81 558	81 558	0	0	0	0
Razem	1 802 738	994 997	807 741	212 372	50 958	551 675

31 grudnia 2013	Kwoty brutto uznanych zobowiązań finansowych	Kwota kompensaty	Kwoty netto zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty niekompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Kwota netto*
				Instrumenty finansowe	Złożone zabezpieczenia pieniężne	
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE						
Pochodne instrumenty finansowe	453 945	0	453 945	212 372	171 768	69 805
Obligacje - Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	847 533	847 533	0	0	0	0
Pożyczki udzielone nabywcom sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych - Zobowiązania wobec klientów	366 420	81 558	284 862	0	0	284 862
Kaucje gwarancyjne - Pozostałe zobowiązania	57 411	57 411	0	0	0	0
Razem	1 725 309	986 502	738 807	212 372	171 768	354 667

* na podstawie kalkulacji per kontrakt

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

Uzgodnienie wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych, które podlegają egzekwowalnym porozumieniom ramowym lub podobnym porozumieniom dotyczącym kompensowania, z wartościami prezentowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zostało zaprezentowane w tabelach poniżej:

31 grudnia 2014	Wartość bilansowa netto	Pozycja ze sprawozdania z sytuacji finansowej	Wartość bilansowa pozycji ze sprawozdania finansowego	Wartość bilansowa pozycji niepodlegających ujawnieniu w notcie dotyczącej kompensowania
AKTYWA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe	900 712	Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	900 712	0
Obligacje - Aktywa finansowe utrzymane do terminu wymagalności	0	Inwestycyjne papiery wartościowe	12 529 109	12 529 109
Transakcje zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	1 651 297	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	39 819 298	37 913 049
Należności leasingowe - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	254 952			
Pożyczki udzielone nabywcom sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0			
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe	1 124 302	Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	1 124 302	0
Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	1 413 968	Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	16 389 675	14 975 707
Obligacje	0			
Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	208 678	Zobowiązania wobec klientów	32 878 290	31 980 846
Pożyczki udzielone nabywcom sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych	688 766			
Kaucje gwarancyjne	0	Pozostałe zobowiązania	380 974	380 974

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

31 grudnia 2013	Wartość bilansowa netto	Pozycja ze sprawozdania z sytuacji finansowej	Wartość bilansowa pozycji ze sprawozdania finansowego	Wartość bilansowa pozycji niepodlegających ujawnieniu w nocie dotyczącej kompensowania
AKTYWA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe	534 229	Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	534 229	0
Obligacje - Aktywa finansowe utrzymane do terminu wymagalności	0	Inwestycyjne papiery wartościowe	1 802 410	1 802 410
Transakcje zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	0			
Należności leasingowe - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	273 512	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	37 653 990	37 380 478
Pożyczki udzielone nabywcom sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0			
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe	453 945	Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	453 945	0
Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	0	Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych	15 937 209	15 937 209
Obligacje	0			
Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	0			
Pożyczki udzielone nabywcom sekurytyzowanych wierzytelności leasingowych	284 862	Zobowiązania wobec klientów	30 129 775	29 844 913
Kaucje gwarancyjne	0	Pozostałe zobowiązania	437 034	437 034

41. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

Jednostki powiązane z Bankiem jako Jednostką Dominującą to:

- Jednostki dominujące:
 - jednostka dominująca najwyższego szczebla – Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB).
 - jednostka dominująca wobec Banku – Raiffeisen Bank International AG (RBI).
- Jednostki zależne wobec Jednostki Dominującej objęte konsolidacją – Raiffeisen-Leasing Polska S.A., Raiffeisen Insurance Agency Sp. z o.o., Raiffeisen-Leasing Service Sp. z o.o., Raiffeisen Financial Services Polska Sp. z o.o., Raiffeisen Solutions Sp. z o.o., Raiffeisen-Leasing Real Estate Sp. z o.o., Raiffeisen Investment Polska Sp. z o.o. Jednostki zależne wobec Banku nieobjęte konsolidacją - RI Inwestycje Sp. z o.o., Leasing Poland Sp. z o.o., Telpol3 S.A. (w likwidacji)
- Członkowie kluczowego personelu Jednostki Dominującej oraz kluczowego personelu jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej,

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

- Pozostałe jednostki – pozostałe jednostki powiązane – podmioty kontrolowane przez jednostki dominujące i jednostki zależne oraz podmioty wywierające znaczący wpływ na Raiffeisen Zentralbank Österreich AG,
- Spolki celowe Comapss Variety Funding LTD oraz ROOF Poland 2014 LTD.

W ramach zwykłej działalności operacyjnej przeprowadzono pewną liczbę transakcji z członkami kluczowego personelu Jednostki Dominującej. Do członków kluczowego personelu Jednostki Dominującej zalicza się członków Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej, których listę zaprezentowano w notcie 1 skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Transakcje z członkami kluczowego personelu Grupy mogą obejmować przede wszystkim kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych. W 2014 roku ani w 2013 roku nie wystąpiły transakcje z członkami kluczowego personelu jednostek dominujących wobec Jednostki Dominującej ani transakcje z osobami powiązanymi z członkami kluczowego personelu Grupy Kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A.

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

Pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	Jednostki dominujące		Członkowie kluczowego personelu Grupy oraz jednostek dominujących		Pozostałe jednostki	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Należności od banków	476 997	172 767	0	0	59 203	5 845
Pochodne instrumenty finansowe – aktywa	587 477	303 639	0	0	166	93
Kredyty i pożyczki	0	0	3 253	2 589	0	101
Inne należności	101	4 362	0	0	-6	5 358
Zobowiązania wobec klientów	0	0	7 312	5 417	6 019	0
Rachunki Loro i inne rachunki bieżące	4 153	157 899	0	0	6 966	9 075
Depozyty międzybankowe	9 901	0	0	0	116 878	128 275
Kredyty i pożyczki otrzymane	9 806 368	12 840 636	0	0	681 968	7 550
Pochodne instrumenty finansowe – pasywa	976 124	366 129	0	0	471	0
Pożyczki podporządkowane	320 006	104 003	0	0	0	87
Inne zobowiązania	16 643	12 472	0	0	18	14 993
Pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów	Jednostki dominujące		Członkowie kluczowego personelu Grupy oraz jednostek dominujących		Pozostałe jednostki	
	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2014	Za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2013
Przychody odsetkowe	112 970	56 331	227	0	1 107	5 252
Koszty odsetkowe	-221 715	-232 115	-15	0	-5 106	-2 927
Przychody prowizyjne	2 294	4 893	0	0	2 011	1 923
Koszty prowizyjne	-1 223	-3 425	0	0	-723	-63
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-36 245	98 424	0	0	-181	-40
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	9 460	-3 902	0	0	180	244
Ogólne koszty administracyjne	-42 290	-36 351	0	0	-8 052	-4 600
Pozycje pozabilansowe	Jednostki dominujące		Członkowie kluczowego personelu Grupy oraz jednostek dominujących		Pozostałe jednostki	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Gwarancje i akredytywy	1 243 776	995 547	0	0	20 373	24 919
Otrzymane gwarancje	196 808	0	0	0	54 461	0

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

Transakcje z Jednostką Dominującą wobec Banku obejmowały transakcje mające na celu zapewnienie finansowania działalności Grupy (głównie depozyty międzybankowe, kredyty otrzymane oraz pożyczki podporządkowane) oraz domknięcie otwartych pozycji na operacjach instrumentami pochodnymi.

W skonsolidowanym rachunku zysków i strat skutkowało to powstaniem kosztów odsetkowych, wyniku na instrumentach finansowych oraz ogólnych kosztów administracyjnych.

Pozycje pozabilansowe dotyczą, w zakresie gwarancji i akredytyw, zobowiązań gwarancyjnych Jednostki Dominującej wystawionych na zlecenie banków z Grupy, natomiast w zakresie gwarancji otrzymanych dotyczą gwarancji spłaty kredytów zaciągniętych w Jednostce Dominującej lub regwarancji otrzymanych od innych banków dotyczących gwarancji wystawionych przez Jednostkę Dominującą.

Koszty rozliczeń z członkami kluczowego personelu Grupy za rok obrotowy dotyczą wynagrodzeń dla tego personelu:

Wynagrodzenie członków kluczowego personelu Grupy	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wynagrodzenie krótkoterminowe Zarządu (wynagrodzenie podstawowe)*	10 787	10 073
Wynagrodzenie krótkoterminowe Rady Nadzorczej	2 353	501
Wynagrodzenie wypłacone w związku z rozwiązaniem stosunku pracy**	1 700	341
Wynagrodzenie zmienne członków Zarządu wypłacone w danym okresie sprawozdawczym***	6 832	3 635
Koszty innych świadczeń długoterminowych dla członków kluczowego personelu Grupy	538	697
Razem	22 210	15 248

* dotyczy członków Zarządu aktywnie sprawujących funkcję

** w tym wynagrodzenie członków Zarządu za okres przypadający po zwolnieniu z aktywnego pełnienia funkcji oraz ekwiwalent za niewykorzystany urlop

*** wynagrodzenie zmienne za okres poprzedzający okres sprawozdawczy

We wrześniu 2013 roku, z tytułu kolejnej rocznej edycji programu Share Incentive Program, Prezesowi oraz Członkom Zarządu Jednostki Dominującej przyznanych zostało 19 736 sztuk akcji warunkowych („contingent shares”) Raiffeisen Bank International AG. Zarząd Grupy RBI zdecydował o zaprzestaniu emisji nowych transzy programu począwszy od 2014. Jednakże warunki aktualnie prowadzonych edycji z lat 2011-2013 pozostały niezmienione.

Ponadto, Członkowie Zarządu Jednostki Dominującej posiadają zapisy w swoich kontraktach określające zasady zakazu konkurencji w przypadku rozwiązania umowy o pracę. Okres zakazu wynosi od 3 do 12 miesięcy, liczony od momentu zakończenia okresu wypowiedzenia. Przez cały okres obowiązywania zakazu wypłacane jest wynagrodzenie równe ostatniemu wynagrodzeniu podstawowemu przed rozwiązaniem umowy. Jednostka Dominująca może, w ciągu 30 dni od rozwiązania umowy odstąpić od wymogu zakazu konkurencji.

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

42. Zdarzenia po dacie bilansowej

W związku z decyzją Szwajcarskiego Banku Centralnego (SNB) podjętą w styczniu 2015 roku, o zaprzestaniu utrzymywania stałego parytetu wymiany franka szwajcarskiego do euro (CHF/EUR), polski złoty (PLN) znacznie osłabił się w stosunku do CHF (w dniu ogłoszenia decyzji SNB o około 16-17%). Silne umocnienie się CHF w stosunku do PLN w ocenie Zarządu Jednostki Dominującej nie spowodowało przekroczenia regulacyjnych norm ryzyka (CAD, LCR, wskaźniki płynności obowiązujące na polskim rynku) pozostały one na bezpiecznym poziomie, znacznie powyżej minimalnych wymaganych poziomów. W zakresie ryzyka kredytowego nie oczekuje się wystąpienia istotnych jednorazowych odpisów z tytułu utraty wartości kredytów z tego tytułu. Natomiast, w celu ograniczenia przyszłych potencjalnych strat z tytułu ryzyka kredytowego, Jednostka Dominująca przygotowuje plan działań mających na celu wzmocnienie monitoringu jakości należności, procesów wczesnego ostrzegania i komunikowania się z klientami Jednostki Dominującej.

W tabeli poniżej zaprezentowano ekspozycje wobec klientów Jednostki Dominującej w CHF z wyszczególnieniem wartości brutto, odpisów z tytułu utraty wartości i wartości netto na 31 grudnia 2014:

	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto
Klienci indywidualni	11 255 940	144 511	11 111 429
Klienci mikro	589 178	22 179	566 999
Duże przedsiębiorstwa	179 249	44 329	134 920
Małe i średnie przedsiębiorstwa	2 324	1	2 323
Razem	12 026 691	211 020	11 815 671

Zmiana wartości ekspozycji w CHF w Jednostce Dominującej po aprecjacji kursu (w przeliczeniu na PLN) w stosunku do stanu na koniec roku została zaprezentowana poniżej (zmiana udziału % kredytów w CHF w stosunku do wszystkich udzielonych kredytów):

Waluta	Wartość brutto PLN/CHF = 3,5447	% w łącznej wartości kredytów brutto	Wartość brutto PLN/CHF = 4,300	% w łącznej wartości kredytów brutto
PLN	14 736 869	40%	14 736 869	38%
EUR	9 050 820	25%	9 050 820	23%
CHF	12 026 692	33%	14 589 324	37%
USD	649 787	2%	649 787	2%
Inne	69 798	0%	69 798	0%
Razem	36 533 966	100%	39 096 598	100%

Wartość LTV na portfelu kredytów hipotecznych w CHF po aprecjacji kursu (względem stanu na 31 grudnia 2014 roku) w porównaniu do całego portfela kredytów hipotecznych w Jednostce Dominującej kształtowała się następująco:

Pozostałe noty objaśniające (cd.)

Waluta	31 grudnia 2014 (kurs PLN/CHF 3,5)		15 stycznia 2015 (kurs PLN/CHF 4,3)	
	Średnie LTV	Średnie ważone LTV	Średnie LTV	Średnie ważone LTV
PLN	55,9%	50,2%	55,9%	50,2%
EUR	70,0%	77,0%	70,5%	77,5%
CHF	119,2%	133,8%	144,6%	162,3%
USD	62,0%	70,7%	62,0%	70,7%
Razem	98,7%	113,4%	114,4%	136,8%

Aprecjacja kursu CHF wpłynęła na zmianę struktury całego portfela kredytów hipotecznych Jednostki Dominującej pod względem szacowanego wskaźnika DTI (Debt to income – czyli stosunku wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych do średnich dochodów netto osiąganych przez kredytobiorców). Zakładając brak zmiany dochodu klientów od momentu wnioskowania o kredyt, przy LIBOR CHF na poziomie -0,11% i kursie PLN/CHF z końca roku na poziomie 3,5, około 58% salda całego portfela kredytów hipotecznych miało wskaźnik DTI poniżej 50%. Wzrost kursu PLN/CHF do poziomu 4,2 spowodował spadek udziału kredytów z DTI poniżej 50% do 46%. Do dalszych analiz Jednostka Dominująca przyjęła założenie o wzroście wynagrodzeń indeksując wynagrodzenia o wskaźniki prezentowane przez Główny Urząd Statystyczny. Po uwzględnieniu wzrostu wynagrodzenia i przyjęciu LIBOR CHF na poziomie -0,75% udział kredytów z DTI poniżej 50% wzrasta do 77%.

Propozycje rozwiązań systemowych związanych z ryzykiem walutowym portfeli denominowanych w CHF, przedstawiane przez różne organy państwowe i nadzorcze, mogą skutkować poniesieniem przez Bank strat w przyszłych okresach.

W dniu 12 marca 2015 roku spółka celowa Compass Variety Funding Ltd. wniosła żądanie ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia w związku z obniżeniem ratingu Raiffeisen Bank International AG w drugim programie sekurytyzacji. W związku z powyższym Raiffeisen-Leasing Polska S.A. („RLPL”) zamierza - wybierając rozwiązanie alternatywne - wcześniej zakończyć program sekurytyzacji i spłacić zobowiązania z tytułu sekurytyzacji wierzytelności leasingowych w kolejnym dniu rozliczeniowym, tj. w dniu 2 kwietnia 2015 roku. Uprzednio planowany przez RLPL termin zakończenia programu ustalony był na lipiec 2015 roku, co znalazło odzwierciedlenie w planie finansowym na 2015 rok. W efekcie powyższego RLPL przedpłaci trzy miesiące wcześniej niż pierwotnie planowano kwotę około 38 mln zł. Wcześniejsze zakończenie drugiego programu sekurytyzacji nie wpłynie negatywnie na sytuację płynnościową RLPL.

Po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły inne zdarzenia, mające istotny wpływ na prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Raiffeisen Bank Polska S.A.

Zarządzanie ryzykiem

43. Charakter i zakres ryzyka związanego z instrumentami finansowymi

Grupa stosuje w swojej działalności aktywne podejście do zarządzania ryzykiem polegające na jego identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu i ograniczaniu. Grupa kieruje się zasadą, że efektywny system zarządzania i kontroli ryzyka jest oparty na trzech, dopasowanych elementach:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział zadań i kompetencji, w tym wyraźne wskazania funkcji realizowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne w procesie zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka,
- metodach monitoringu, pomiaru i szacowania ryzyka – stanowiących warunek prawidłowej identyfikacji przez Grupę ponoszonego ryzyka,
- działaniach skoncentrowanych na wykorzystaniu nowoczesnych technik zabezpieczania i transferu ryzyka w celu dostosowania rodzaju i profilu ryzyka podejmowanego przez Grupę do apetytu na ryzyko wyrażonego w przyjętych planach strategicznych.

Struktura organizacyjna

Podstawowym założeniem przyjętym przy konstruowaniu systemu zarządzania i kontroli ryzyka jest rozdzielenie jednostek organizacyjnych kontrolujących ryzyko od jednostek biznesowych, a więc podejmujących ryzyko, co zostało odzwierciedlone w strukturze organizacyjnej Jednostki Dominującej. Zarządzanie i kontrola ryzyka stanowi w Grupie proces, który przebiega na trzech zasadniczych poziomach:

1. Decyzji podejmowanych przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Jednostki Dominującej w ramach systemu komitetów ryzyka:
 - a) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami odpowiedzialny przede wszystkim za:
 - zarządzanie aktywami i pasywami Grupy,
 - ustalanie i akceptowanie planów strategicznych w zakresie zarządzania bilansowego w kategoriach produktów i cen,
 - ocenę ryzyka odsetkowego, ryzyka płynności i finansowania, ryzyka kursowego i ryzyka adekwatności kapitałowej oraz zarządzania tymi ryzykami,
 - śledzenie środowiska zewnętrznego i pomiar wpływu na zyskowność i kapitał,
 - ustalanie parametrów portfela inwestycyjnego,
 - zarządzanie alokacją kapitału ekonomicznego.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

- b) Komitet Sterujący ds. Ryzyka Operacyjnego odpowiedzialny za:
- zarządzanie zagadnieniami ryzyka operacyjnego w Grupie, w tym z zakresu bezpieczeństwa, w celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko operacyjne oraz skali strat operacyjnych,
 - promowanie zysku ekonomicznego poprzez polepszenie bezpieczeństwa i jakości procesów bankowych,
 - nadzór nad procesem planowania ciągłości funkcjonowania Grupy,
 - zapewnienie zgodności z ustawami, zasadami oraz regulacjami rządu, Banku Centralnego i innych organów nadzorczych.
- c) Komitet Sterujący ds. Ryzyka Portfela Kredytowego realizujący przede wszystkim zadania związane z:
- rozwojem i wdrażaniem polityk i strategii zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - systematycznym monitoringiem ryzyka portfela kredytowego,
 - analizą wpływu czynników zewnętrznych na ryzyko portfela kredytowego,
 - nadzorem nad procesem kalkulacji, estymacji i walidacji parametrów ryzyka,
- d) Bankowy Komitet Kredytowy odpowiedzialny za podejmowanie decyzji kredytowych w ramach przyznanych kompetencji.
- e) Komitet Kredytów Trudnych jest częścią procesu zarządzania ekspozycjami trudnymi i jest traktowany jako organ decyzyjny w przypadku tych ekspozycji.
- f) Komitet Walidacji Modeli Ryzyka odpowiedzialny jest za zarządzanie ryzykiem modeli oraz za metodologiczne aspekty systemu zarządzania ryzykiem, realizuje on swoją funkcję poprzez nadzór nad:
- budową, rozwojem (zmianami) oraz utrzymaniem modeli wykorzystywanych w Grupie do pomiaru ryzyka,
 - procesem oceny jakości stosowanych modeli,
 - procesem estymacji parametrów oraz kalkulacji miar ryzyka,
 - systemem oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP).
 - dbaniem o zgodność regulacyjną w obszarze procesu oceny adekwatności kapitałowej, procesów pomiaru ryzyka modeli i metodologii

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

2. Kontroli realizowanej przez Departament Zarządzania Ryzykiem, Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym Przedsiębiorstw oraz Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym Bankowości Detalicznej.
3. Operacyjnego zarządzania ryzykiem – realizowanego na poziomie poszczególnych jednostek organizacyjnych podejmujących ryzyko.

Zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka wdrażane są na podstawie pisemnych strategii, polityk i zasad.

Proces zarządzania kapitałem

Głównym celem procesu zarządzania kapitałem jest stabilne utrzymanie adekwatności kapitałowej Grupy w długim okresie czasu poprzez zapewnienie właściwego procesu identyfikacji, pomiaru, monitorowania, ograniczania i raportowania ryzyka kapitałowego.

Normą nadzorczą w zakresie adekwatności kapitałowej jest łączny współczynnik kapitałowy zdefiniowany w art. 92 ust. 1 pkt c Uchwały Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 r.

Minimalny poziom łącznego współczynnika kapitałowego Jednostki Dominującej przyjęty w Planie Kapitałowym na 2014 r. był ustalony na poziomie 10% i ten poziom był przestrzegany w trakcie całego roku.

Grupa dokonuje kalkulacji wymogów kapitałowych zgodnie z wyżej wymienionym Rozporządzeniem.

Wartości wymogów kapitałowych i funduszy własnych ustalone na potrzeby wyliczenia łącznego współczynnika kapitałowego prezentowały się następująco:

	Metoda obliczania wymogu	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Ryzyko kredytowe i kontrahenta	Standardowa	3 021 533	3 081 749
Ryzyko rynkowe	Standardowa	65 128	40 003
Ryzyko operacyjne	Standardowa	329 532	328 310
Łączna suma wymogów kapitałowych		3 416 193	3 450 062
Wartość funduszy własnych		5 494 652	5 344 654
Łączny współczynnik kapitałowe (%)		12,87	12,39

Podstawowym źródłem funduszy własnych na pokrycie wymogów kapitałowych jest kapitał podstawowy Tier I wspomagany przez zobowiązania podporządkowane (Kapitał Tier II). Kapitał Tier I wyniósł na koniec 2014 roku 5 224 465 tys. zł (5 283 034 tys. zł na koniec 2013 roku), a kapitał Tier II wyniósł 270 187 tys. zł (61 620 tys. zł na koniec 2013 roku).

Główne zmiany wartości funduszy podstawowych, jakie miały miejsce w 2014 roku, to: zaliczenie na poczet funduszy własnych wyniku finansowego z roku 2013 oraz zakup 50% akcji w Raiffeisen-Leasing Polska S.A. Kapitał Tier II zwiększył się ze względu na zaciągnięcie zobowiązania podporządkowanego w wysokości 50 mln EUR we marcu 2014 roku oraz podniesienie kapitału akcyjnego o równowartość 30 mln EUR w listopadzie 2014 r.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

W 2014 roku Grupa spełniała wymogi regulacyjne dotyczące łącznego współczynnika kapitałowego.

Kalkulacja kapitału ekonomicznego

Kapitał ekonomiczny jest definiowany jako kapitał mający na celu pokrycie nieoczekiwanych strat, jakie może ponieść Grupa w wyniku materializacji rodzajów ryzyka występujących lub mogących wystąpić w działalności Grupy lub otoczeniu gospodarczym. Grupa przeprowadza proces szacowania kapitału wewnętrznego i dokonuje przeglądów procesu szacowania zgodnie z Uchwałą Nr 258/2011 KNF w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem (...) oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Wyniki procesu są raportowane do odpowiednich komitetów. Metodologia oceny kapitału wewnętrznego podlega corocznemu przeglądowi i aktualizacji zarówno w zakresie identyfikacji typów ryzyka jak i stosowanych metodologii. Zarząd Jednostki Dominującej i Rada Nadzorcza są informowane o wynikach przeglądu.

Kapitał ekonomiczny jest obliczany na podstawie głównych typów ryzyka, na jakie Grupa jest narażona: ryzyko kredytowe, ryzyko operacyjne, ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej, ryzyko kursu walutowego. Dla pozostałych zidentyfikowanych typów ryzyka, które zostały uznane za potencjalnie materialne, Grupa przeprowadza okresową ocenę poziomu ryzyka i na podstawie jej wyników podejmuje stosowne kroki mające na celu kontrolę ryzyka. Dodatkowo, na podstawie modelu wewnętrznego, dla ryzyk trudno mierzalnych kalkulowany jest bufor kapitałowy doliczany do wartości kapitału ekonomicznego.

Agregacja wyników z poszczególnych modeli oparta jest o funkcję kopuli Gaussa. Kapitał ekonomiczny jest kalkulowany jako różnica pomiędzy wartością narażoną na ryzyko (przy poziomie ufności 99,95% i okresie 1 roku) oraz posiadanymi rezerwami z tytułu ryzyk objętych kalkulacją.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

44. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to zagrożenie poniesienia strat w wyniku niewywiązania się dłużnika ze zobowiązań wobec Jednostki Dominującej.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Grupę działalności kredytowej poprzez zapewnienie najwyższej jakości ocen ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec indywidualnego klienta i portfela kredytowego Grupy.

W odniesieniu do indywidualnego klienta monitorowaniu podlega jego sytuacja ekonomiczno-finansowa, przebieg wykorzystania i spłaty kredytu, ustanowione zabezpieczenia oraz powiązania kapitałowo-organizacyjne klienta. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfela obejmuje sporządzanie regularnych, okresowych analiz dotyczących portfela kredytowego Grupy, zapewniających identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji oraz wykonywanie doraźnych przeglądów tego portfela związanych przede wszystkim ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym.

Stosowane przez Grupę procedury monitorowania ryzyka kredytowego obejmują również zasady monitorowania ustanowionych zabezpieczeń. W ramach monitoringu przeprowadzane są okresowe przeglądy zabezpieczeń. Zakres i częstotliwość tych przeglądów uzależnione są od rodzaju przedmiotu zabezpieczenia i obejmują: wartość zabezpieczenia i jej zmiany w okresie od ostatniego przeglądu, prawidłowość, kompletność i ważność dokumentów związanych z ustanowionym zabezpieczeniem oraz dokumentów ubezpieczeniowych dotyczących zabezpieczeń rzeczowych (przegląd polis ubezpieczeniowych, sposobów ich opłacania, terminy ważności).

Ekspozycja na ryzyko kredytowe Grupy wynika głównie z prowadzonej działalności kredytowej oraz w mniejszym stopniu ze sprzedaży i operacji w ramach portfela handlowego, instrumentów pochodnych oraz udziału w transakcjach płatniczych i rozliczeniach papierów wartościowych na rachunek Grupy oraz na rachunek klientów Grupy.

Grupa stosuje wewnętrzne procedury pozwalające określić poziom ryzyka kredytowego wiążącego się z przyznaniem danemu klientowi kredytu lub innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym oraz stopień akceptowalności tego ryzyka. Wdrażane i modyfikowane procedury w tym zakresie mają na celu identyfikację zagrożeń oraz podejmowanie działań odpowiadających zmianom ryzyka.

Grupa posiada jasny i przejrzysty system kompetencji kredytowych zbudowany na wielostopniowym systemie komitetów kredytowych o różnych, ściśle określonych kompetencjach. Każda osoba zaangażowana w proces podejmowania decyzji odpowiada za ryzyko i zwrot na transakcji będącej przedmiotem decyzji.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

W celu zapewnienia niezależności ocen ryzyka kredytowego i jakości portfela Grupy wprowadzony został podział odpowiedzialności pomiędzy jednostkami biznesowymi oraz jednostkami ryzyka.

Jednostki biznesowe odpowiedzialne są za zarządzanie indywidualnymi ekspozycjami kredytowymi.

Jednostki zarządzające ryzykiem odpowiedzialne są za monitoring ryzyka całego portfela kredytowego Grupy i w ramach swoich zadań realizują między innymi następujące funkcje:

- wdrożenie strategii, polityk i procedur kredytowych,
- zapewnienie właściwego stosowania zatwierdzonych przez Grupę standardów procesu kredytowego,
- monitorowanie poziomu rezerw celowych na ryzyko kredytowe,
- zarządzanie portfelem kredytów zagrożonych.

Przed zawarciem umowy kredytowej Grupa dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta. Ocena klienta wspierana jest przez wykorzystywane w Grupie systemy ratingowe i scoringowe. Systemy te stanowią ważny element zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie.

W przypadku klientów korporacyjnych zdolność kredytowa klienta jest oceniana w ramach systemu ratingowego w celu przyporządkowania klienta do jednej z kategorii ratingowych. Kategoria ratingowa ustalana jest na podstawie analizy czynników ilościowych (roczne i międzyokresowe sprawozdania finansowe), czynników jakościowych oraz informacji dodatkowych, stanowiących sygnały ostrzegawcze. Kategoria ratingowa ma wpływ na określenie standardowych kosztów ryzyka i jest ważnym parametrem w zarządzaniu portfelem kredytowym Grupy.

Grupa dokonuje również oceny ryzyka związanego z przeznaczeniem kredytu i zdolności klienta do obsługi zadłużenia, w tym przede wszystkim na podstawie generowanych przez klienta nadwyżek finansowych. Grupa udziela kredytów klientom charakteryzującym się wysoką wiarygodnością kredytową.

Ocena zdolności kredytowej klienta detalicznego dokonywana jest przy wykorzystaniu kart scoringowych. Grupa udziela kredytów klientom charakteryzującym się wysoką wiarygodnością kredytową, jednakże mając na względzie ograniczenia potencjalnej straty w sytuacji braku obsługi długu, Grupa dąży do zawierania umów zabezpieczeń, w szczególności w odniesieniu do długoterminowych umów kredytowych.

Czynności podejmowane w zakresie zabezpieczeń mają na celu należyte zabezpieczenie interesu Grupy, w tym ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Stąd zabezpieczenia nie różnią się pomiędzy kredytami obsługiwanymi terminowo i przeterminowanymi oraz ze stwierdzoną utratą wartości i bez utraty wartości. Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Grupy.

Przyjmowane przez Grupę w procesie kredytowym zabezpieczenia to:

- hipoteka na nieruchomości mieszkalnej,
- hipoteka na nieruchomości komercyjnej,

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

- zastaw rejestrowy,
- kaucja,
- blokada środków pieniężnych na rachunkach bankowych,
- gwarancja bankowa,
- gwarancja BGK,
- gwarancja Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego,
- gwarancja korporacyjna,
- poręczenie,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- cesja wierzytelności,
- weksel,
- ubezpieczenie kredytu,
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym.

Zdyskontowana wartość odzysków z zabezpieczeń przyjęta w indywidualnym modelu kalkulacji rezerw na utratę wartości wynosi na 31 grudnia 2014: 957 688 tys. zł (na 31 grudnia 2013: 1 038 824 tys. zł).

Grupa sprawuje ścisłą kontrolę nad otwartymi pozycjami instrumentów pochodnych netto, tzn. różnicą pomiędzy kontraktami kupna i sprzedaży, zarówno pod względem kwoty, jak i okresu obowiązywania. W dowolnym momencie kwota podlegająca ryzyku kredytowemu ogranicza się do bieżącej wartości godziwej instrumentów, których wycena jest dodatnia (tzn. aktywów), co w odniesieniu do instrumentów pochodnych stanowi jedynie niewielki ułamek wartości umowy lub wartości nominalnych wykorzystywanych do wyrażania wolumenu istniejących instrumentów.

Poziomem ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu instrumentów pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów łącznie z potencjalną ekspozycją na ryzyko wynikające ze zmian na rynku.

Stosowane przez Grupę techniki wyceny instrumentów pochodnych oparte są zazwyczaj o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak: stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane.

W przypadku braku odpowiednich danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku Grupa wykorzystuje zazwyczaj w technikach wyceny własne szacunki parametrów niezbędnych do wyceny opierając je o najlepszą wiedzę i doświadczenie.

Głównym celem zobowiązania warunkowego o charakterze kredytowym jest zapewnienie dostępności środków dla klientów zgodnie z zapotrzebowaniem. Zobowiązania te dotyczą niewykorzystanej części udzielonych kredytów, gwarancji i akredytyw.

W zakresie ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań do udzielenia kredytu Grupa narażona jest potencjalnie na straty w wysokości równej całej kwocie niewykorzystanych zobowiązań do udzielenia kredytów.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Prawdopodobna wysokość straty jest jednak niższa od całej kwoty niewykorzystanych zobowiązań do udzielenia kredytów, ponieważ większość z tych zobowiązań uzależniona jest od spełnienia przez klientów określonych standardów kredytowych. Grupa monitoruje okresy obowiązywania zobowiązań do udzielenia kredytów, ponieważ w przypadku dłuższych okresów ryzyko kredytowe jest zazwyczaj większe.

Gwarancje i akredytywy stanowiące nieodwołalne zapewnienia, że Grupa spłaci zobowiązania klienta wobec osób trzecich, jeżeli klient nie będzie w stanie ich spłacić, są związane z takim samym ryzykiem, jak kredyty.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stan na 31 grudnia 2014		Aktywa finansowe prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej							
Maksymalna ekspozycja według klas, wraz z przypisanymi im typami instrumentów	Należności od banków	Kasa i środki w Banku Centralnym	Przeznaczone do obrotu	Pochodne	Inwestycyjne papiery wartościowe	Kredyty i pożyczki	Pozostałe	Razem	
Kasa i środki pieniężne	0	1 757 367	0	0	0	0	0	0	1 757 367
Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	0	926 508	196 511	0	12 135 652	0	0	0	13 258 671
Środki w Banku Centralnym	0	926 508	0	0	0	0	0	0	926 508
Obligacje i bony skarbowe	0	0	196 511	0	2 436 191	0	0	0	2 632 702
Bony NBP	0	0	0	0	9 699 462	0	0	0	9 699 462
Ekspozycje wobec banków	654 891	0	69 411	708 833	0	0	0	0	1 433 135
Środki na rachunkach bieżących, depozyty zabezpieczające i lokaty w innych bankach	626 361	0	0	0	0	0	0	0	626 361
Kredyty i pożyczki udzielone bankom	28 530	0	0	0	0	0	0	0	28 530
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	708 833	0	0	0	0	708 833
Obligacje korporacyjne	0	0	47 069	0	0	0	0	0	47 069
Listy zastawne	0	0	22 343	0	0	0	0	0	22 343
Ekspozycje wobec klientów	0	0	95 700	191 879	393 457	39 819 298	0	0	40 500 334
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	0	0	0	0	0	18 133 192	0	0	18 133 192
Kredyty i pożyczki udzielone klientom mikro	0	0	0	0	0	4 960 867	0	0	4 960 867
Kredyty i pożyczki udzielone dużym przedsiębiorstwom	0	0	0	0	0	15 008 524	0	0	15 008 524
Kredyty i pożyczki udzielone małym i średnim przedsiębiorstwom	0	0	0	0	0	1 687 071	0	0	1 687 071
Kredyty i pożyczki udzielone podmiotom sektora publicznego	0	0	0	0	0	29 644	0	0	29 644
Udziały kapitałowe - inwestycyjne	0	0	0	0	42 104	0	0	0	42 104
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	191 879	0	0	0	0	191 879
Obligacje korporacyjne	0	0	31 893	0	351 353	0	0	0	383 246
Obligacje zamienne na akcje	0	0	63 808	0	0	0	0	0	63 808
Pozostałe aktywa finansowe	0	0	0	0	0	0	134 464	0	134 464
Razem	654 891	2 683 875	361 623	900 712	12 529 109	39 819 298	134 464	0	57 083 972

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stan na 31 grudnia 2013	Aktywa finansowe prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej							
Maksymalna ekspozycja według klas, wraz z przypisanymi im typami instrumentów	Należności od banków	Kasa i środki w Banku Centralnym	Przeznaczone do obrotu	Pochodne	Inwestycyjne papiery wartościowe	Kredyty i pożyczki	Pozostałe	Razem
Kasa i środki pieniężne	0	1 249 206	0	0	0	0	0	1 249 206
Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	0	1 172 845	8 702 811	0	1 438 473	0	0	11 314 129
Środki w Banku Centralnym	0	1 172 845	0	0	0	0	0	1 172 845
Obligacje i bony skarbowe	0	0	243 986	0	1 248 498	0	0	1 492 484
Bony NBP	0	0	8 458 825	0	189 975	0	0	8 648 800
Ekspozycje wobec banków	367 637	0	0	418 723	0	0	0	786 360
Środki na rachunkach bieżących, depozyty zabezpieczające i lokaty w innych bankach	325 657	0	0	0	0	0	0	325 657
Kredyty i pożyczki udzielone bankom	41 980	0	0	0	0	0	0	41 980
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	418 723	0	0	0	418 723
Ekspozycje wobec klientów	0	0	67 995	115 506	363 937	37 576 928	0	38 124 366
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	0	0	0	0	0	18 600 639	0	18 600 639
Kredyty i pożyczki udzielone klientom mikro	0	0	0	0	0	4 839 139	0	4 839 139
Kredyty i pożyczki udzielone dużym przedsiębiorstwom	0	0	0	0	0	12 834 382	0	12 834 382
Kredyty i pożyczki udzielone małym i średnim przedsiębiorstwom	0	0	0	0	0	1 340 308	0	1 340 308
Kredyty i pożyczki udzielone podmiotom sektora publicznego	0	0	0	0	0	39 522	0	39 522
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	0	0	0	0	69 768	0	0	69 768
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	115 506	0	0	0	115 506
Obligacje korporacyjne	0	0	0	0	294 169	0	0	294 169
Obligacje zamienne na akcje	0	0	67 995	0	0	0	0	67 995
Pozostałe aktywa finansowe	0	0	0	0	0	0	177 330	177 330
Razem	367 637	2 422 051	8 770 806	534 229	1 802 410	37 576 928	177 330	51 651 391
Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe dla instrumentów pozabilansowych wyniosło:						31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	
Gwarancje						2 021 907	1 776 498	
Zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym						4 478 751	4 271 068	
Razem						6 500 658	6 047 566	

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Okresowej analizie pod kątem utraty wartości (indywidualnie bądź grupowo) podlegają wszystkie kategorie aktywów finansowych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Na potrzeby ujawnień są klasyfikowane do jednej z trzech kategorii: należności nieprzeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości, należności przeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości oraz należności z rozpoznaną utratą wartości. Podział tych aktywów według ich wartości brutto, z podziałem na poszczególne sektory klientów, prezentuje poniższa tabela:

31 grudnia 2014	Wartość ekspozycji			Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe
	Analizowanych indywidualnie	Analizowanych grupowo	Razem	
Należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	132 731	37 453 790	37 586 521	18 198 014
Bank Centralny i inne banki	0	1 581 701	1 581 701	16 123
Klienci indywidualni	0	16 202 556	16 202 556	9 033 075
Klienci mikro	0	3 901 741	3 901 741	3 110 128
Duże przedsiębiorstwa	0	14 146 189	14 146 189	5 216 058
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	1 597 564	1 597 564	822 630
Sektor publiczny	0	24 039	24 039	0
Pozostałe aktywa finansowe	132 731	0	132 731	0
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	1 683	2 671 124	2 672 807	1 546 999
Klienci indywidualni	0	1 664 269	1 664 269	786 940
Klienci mikro	0	700 696	700 696	514 947
Duże przedsiębiorstwa	0	230 765	230 765	199 888
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	69 654	69 654	45 224
Sektor publiczny	0	5 740	5 740	0
Pozostałe aktywa finansowe	1 683	0	1 683	0
Należności z rozpoznaną utratą wartości	1 891 376	1 484 417	3 375 793	1 445 774
Klienci indywidualni	36 398	855 776	892 174	326 894
Klienci mikro	197 413	628 641	826 054	405 214
Duże przedsiębiorstwa	1 542 215	0	1 542 215	683 796
Małe i średnie przedsiębiorstwa	111 663	0	111 663	29 870
Pozostałe aktywa finansowe	3 687	0	3 687	0
Razem aktywa finansowe brutto	2 025 790	41 609 331	43 635 121	21 190 787
Odpis z tytułu utraty wartości należności od Banku Centralnego i innych banków	0	302	302	0
Odpis z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	1 073 494	1 022 527	2 096 021	0
Odpis z tytułu utraty wartości pozostałych aktywów finansowych	3 637	0	3 637	0
Razem aktywa finansowe netto	948 659	40 586 502	41 535 161	21 190 787

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

31 grudnia 2013	Wartość ekspozycji			Wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe
	Analizowanych indywidualnie	Analizowanych grupowo	Razem	
Należności nieprzeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	177 330	35 368 766	35 546 096	25 104 485
Bank Centralny i inne banki	0	1 540 687	1 540 687	15 812
Klienci indywidualni	0	16 867 231	16 867 231	15 699 017
Klienci mikro	0	3 731 492	3 731 492	3 671 211
Duże przedsiębiorstwa	0	11 957 154	11 957 154	5 026 365
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	1 232 547	1 232 547	692 080
Sektor publiczny	0	39 655	39 655	0
Pozostałe aktywa finansowe	177 330	0	177 330	0
Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	0	2 732 957	2 732 957	2 228 004
Klienci indywidualni	0	1 500 830	1 500 830	1 199 677
Klienci mikro	0	822 261	822 261	765 423
Duże przedsiębiorstwa	0	315 739	315 739	186 772
Małe i średnie przedsiębiorstwa	0	94 127	94 127	76 132
Należności z rozpoznaną utratą wartości	1 659 907	2 373 437	4 033 344	1 739 349
Klienci indywidualni	17 532	1 525 314	1 542 846	536 319
Klienci mikro	147 553	843 660	991 213	596 574
Duże przedsiębiorstwa	1 386 713	0	1 386 713	583 635
Małe i średnie przedsiębiorstwa	100 193	4 463	104 656	22 821
Pozostałe aktywa finansowe	7 916	0	7 916	0
Razem aktywa finansowe brutto	1 837 237	40 475 160	42 312 397	29 071 838
Odpis z tytułu utraty wartości należności od Banku Centralnego i innych banków	0	205	205	0
Odpis z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	966 548	1 965 926	2 932 474	0
Odpis z tytułu utraty wartości pozostałych aktywów finansowych	7 916	0	7 916	0
Razem aktywa finansowe netto	862 773	38 509 029	39 371 802	29 071 838

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Analizę wiekową aktywów przeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości prezentuje poniższe zestawienie:

Stan na 31 grudnia 2014	Okres przeterminowania					Razem
	Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	Poniżej 30 dni	Powyżej 30 dni poniżej 90 dni	Powyżej 90 dni poniżej 180 dni	Powyżej 180 dni poniżej 1 roku	
Kredyty i pożyczki brutto – przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	2 059 216	493 577	18 957	21 687	77 687	2 671 124
Klienci indywidualni	1 364 497	294 940	2 963	1 800	69	1 664 269
Klienci mikro	516 433	184 186	7	35	35	700 696
Duże przedsiębiorstwa	121 944	2 488	14 507	19 091	72 735	230 765
Małe i średnie przedsiębiorstwa	56 342	6 223	1 480	761	4 848	69 654
Sektor publiczny	0	5 740	0	0	0	5 740
Pozostałe aktywa finansowe brutto – przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	1 660	23	0	0	0	1 683
Razem	2 060 876	493 600	18 957	21 687	77 687	2 672 807

Stan na 31 grudnia 2013	Okres przeterminowania					Razem
	Należności przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	Poniżej 30 dni	Powyżej 30 dni poniżej 90 dni	Powyżej 90 dni poniżej 180 dni	Powyżej 180 dni poniżej 1 roku	
Kredyty i pożyczki brutto – przeterminowane bez rozpoznanej utraty wartości	2 006 158	583 355	8 485	95 099	39 860	2 732 957
Klienci indywidualni	1 182 357	308 403	741	72	9 257	1 500 830
Klienci mikro	580 063	237 332	2 657	1 605	604	822 261
Duże przedsiębiorstwa	175 752	22 285	3 343	90 323	24 036	315 739
Małe i średnie przedsiębiorstwa	67 986	15 335	1 744	3 099	5 963	94 127
Razem	2 006 158	583 355	8 485	95 099	39 860	2 732 957

W tabeli poniżej zaprezentowano jakość kredytową należności nieprzeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości od Banku Centralnego, innych banków i klientów Grupy, ustaloną na podstawie wewnętrznych modeli ratingowych Grupy.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stan na 31 grudnia 2014										
Jakość kredytowa aktywów finansowych nieprzeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości	Ekspozycje								Łączna kwota ekspozycji	
	wobec rządów i banków centralnych		wobec klientów indywidualnych	wobec klientów mikro	wobec dużych przedsiębiorstw	wobec małych i średnich przedsiębiorstw		wobec sektora publicznego		pozostałe aktywa
	wobec banków	wobec banków	indywidualnych	klientów mikro	przedsiębiorstw	średnich przedsiębiorstw	wobec sektora publicznego	pozostałe aktywa		
Ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Grupę										
Bardzo dobra	926 508	573 313	15 368 609	3 043 971	6 662 418	546 186	15 789	635	27 137 429	
Dobra	0	21 220	280 698	564 707	4 254 994	479 884	8 250	0	5 609 753	
Średnia	0	3 090	0	2 517	2 741 096	510 561	0	0	3 257 264	
Zła	0	0	29 337	169 576	342 331	51 085	0	0	592 329	
Bardzo zła	0	0	0	0	5 923	1 930	0	0	7 854	
Razem ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Grupę	926 508	597 623	15 678 644	3 780 772	14 006 762	1 589 647	24 039	635	36 604 629	
Ekspozycje bez ratingu	0	57 570	523 912	120 970	139 427	7 917	0	132 096	981 892	
Razem	926 508	655 193	16 202 556	3 901 741	14 146 189	1 597 564	24 039	132 731	37 586 521	
Stan na 31 grudnia 2013										
Jakość kredytowa aktywów finansowych nieprzeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości	Ekspozycje								Łączna kwota ekspozycji	
	wobec rządów i banków centralnych		wobec klientów indywidualnych	wobec klientów mikro	wobec dużych przedsiębiorstw	wobec małych i średnich przedsiębiorstw		wobec sektora publicznego		pozostałe aktywa
	wobec banków	wobec banków	indywidualnych	klientów mikro	przedsiębiorstw	średnich przedsiębiorstw	wobec sektora publicznego	pozostałe aktywa		
Ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Grupę										
Bardzo dobra	1 172 845	349 921	13 649 937	0	5 345 458	363 953	19 509	7 016	20 908 639	
Dobra	0	569	166 031	5	3 396 733	453 783	20 146	694	4 037 961	
Średnia	0	16 186	0	61	2 586 653	358 834	0	0	2 961 734	
Zła	0	0	25 917	8	404 255	36 435	0	0	466 615	
Bardzo zła	0	0	0	0	95 586	3 225	0	0	98 811	
Razem ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Grupę	1 172 845	366 676	13 841 885	74	11 828 685	1 216 230	39 655	7 710	28 473 760	
Ekspozycje bez ratingu	0	1 166	3 025 346	3 731 418	128 469	16 317	0	169 620	7 072 336	
Razem	1 172 845	367 842	16 867 231	3 731 492	11 957 154	1 232 547	39 655	177 330	35 546 096	

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

W tabeli poniżej zaprezentowano jakość kredytową aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, pochodnych instrumentów finansowych oraz inwestycyjnych papierów wartościowych, ustaloną na podstawie wewnętrznych modeli ratingowych Grupy:

Stan na 31 grudnia 2014	Ekspozycje							Łączna kwota ekspozycji
	wobec rządów i banków centralnych	wobec banków	wobec klientów indywidualnych	wobec klientów mikro	wobec dużych przedsiębiorstw	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	wobec sektora publicznego	
	Ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Grupę							
Bardzo dobra	12 332 163	735 392	0	0	171 985	3 275	0	13 242 815
Dobra	0	25 389	0	0	416 301	1 608	0	443 298
Średnia	0	574	0	0	79 384	282	0	80 239
Zła	0	0	0	0	7 182	60	0	7 242
Bardzo zła	0	0	0	0	0	25	0	25
Razem ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Grupę	12 332 163	761 355	0	0	674 851	5 250	0	13 773 620
Ekspozycje bez ratingu	0	16 287	289	117	503	628	0	17 824
Razem	12 332 163	777 642	289	117	675 354	5 878	0	13 791 443

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Stan na 31 grudnia 2013	Ekspozycje							Łączna kwota ekspozycji
	wobec rządów i banków centralnych	wobec banków	wobec klientów indywidualnych	wobec klientów mikro	wobec dużych przedsiębiorstw	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	wobec sektora publicznego	
Ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Grupę								
Bardzo dobra	10 141 284	414 220	0	0	272 626	948	0	10 829 078
Dobra	0	53	0	0	333 088	529	0	333 670
Średnia	0	532	0	0	36 020	233	0	36 785
Zła	0	0	0	0	4 583	0	0	4 583
Bardzo zła	0	0	0	0	9 789	42	0	9 831
Razem ekspozycje klasyfikowane według wewnętrznych ratingów stosowanych przez Grupę	10 141 284	414 805	0	0	656 106	1 752	0	11 213 947
Ekspozycje bez ratingu	0	2 652	389	32	2	52	1 742	4 868
Razem	10 141 284	417 457	389	32	656 108	1 804	1 742	11 218 815

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Poniższa tabela prezentuje informację na temat koncentracji ryzyka kredytowego w poszczególnych branżach gospodarki.

Łączna kwota ekspozycji brutto wg głównych branż gospodarki												
31 grudnia 2014	Ekspozycje								Łączna kwota ekspozycji	w tym:		
Nazwa branży	wobec rządów i banków centralnych	wobec instytucji finansowych	z tytułu kredytowania specjalistycznego	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	pozostałe wobec przedsiębiorców i sektora publicznego	detaliczne zabezpieczone na nieruchomościach	detaliczne odnawialne	pozostałe detaliczne		Ekspozycje kapitałowe	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Salda odpisów
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	-	-	-	17 127	94 062	6 709	2 548	229 121	349 566	-	27 156	21 857
Górnictwo i wydobywanie	-	-	-	7 218	11 621	865	4	15 320	35 029	-	3 289	2 288
Przetwórstwo przemysłowe	-	-	9 597	481 561	3 706 858	4 015	614	365 439	4 568 084	-	304 136	209 616
Wytworzenie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	-	558 643	3 431	192 094	284 271	68 215	55 268	1 161 922	-	270 836	107 690
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	-	-	-	26 442	24 669	378	96	19 230	70 814	-	3 089	2 886
Budownictwo	-	-	201 448	91 636	700 871	125 996	34 550	268 478	1 422 979	26 017	354 798	276 101
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	-	780	25	669 136	3 197 165	697 172	167 031	679 574	5 410 884	-	654 395	380 232
Transport i gospodarka magazynowa	-	-	-	296 349	534 325	171 798	12 233	474 104	1 488 809	-	149 656	69 742
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	-	-	20 263	8 644	57 341	99 688	41 916	79 806	307 659	-	72 641	39 512
Informacja i komunikacja	-	620 897	-	14 823	2 127 666	14 803	2 954	87 430	2 868 573	2	14 546	10 471
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	926 508	29 295	75 881	1 938	47 226	213 148	45 294	81 088	1 420 380	16 085	150 114	72 106
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	-	-	3 147 840	35 651	650 594	6 742	389	62 462	3 903 678	-	365 295	202 725
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	-	-	-	29 749	235 640	28 621	3 433	267 449	564 893	-	38 898	28 100
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	-	-	4 719	34 317	218 656	106 425	7 337	102 844	474 300	-	15 542	12 266

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Łączna kwota ekspozycji brutto wg głównych branż gospodarki

31 grudnia 2014	Ekspozycje									Łączna kwota ekspozycji	w tym:		
	wobec rządów i banków centralnych	wobec instytucji finansowych	z tytułu kredytowania specjalistycznego	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	pozostałe wobec przedsiębiorców i sektora publicznego	detaliczne zabezpieczone na nieruchomościach	detaliczne odnawialne	pozostałe detaliczne	Ekspozycje kapitałowe		Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Salda odpisów	
Nazwa branży													
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	-	-	-	669	320	56 829	8 603	8 667	75 087	-	13 964	6 836	
Edukacja	-	-	-	3 145	18 840	461	14	26 472	48 932	-	1 564	1 380	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	-	-	28 038	32 445	41 517	501	5	240 161	342 666	-	16 564	14 768	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	-	-	-	9 831	22 632	-	-	19 512	51 976	-	4 334	3 263	
Pozostała działalność usługowa	-	-	13 517	14 454	17 350	-	-	109 361	154 682	-	3 131	4 008	
Gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	16 550 991	465 332	1 759 785	18 776 108	-	908 158	630 474	
Razem	926 508	650 972	4 059 971	1 778 567	11 899 446	18 369 413	860 569	4 951 572	43 497 020	42 104	3 372 106	2 096 323	

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Łączna kwota ekspozycji brutto wg głównych branż gospodarki													
31 grudnia 2013	Ekspozycje									Łączna kwota ekspozycji	w tym:		
Nazwa branży	wobec rządów i banków centralnych	wobec instytucji finansowych	z tytułu kredytowania specjalistycznego	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	pozostałe wobec przedsiębiorców i sektora publicznego	detaliczne zabezpieczone na nieruchomościach	detaliczne odnawialne	pozostałe detaliczne		Ekspozycje kapitałowe	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Salda odpisów	
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	0	0	0	14 745	67 191	2 669	2 675	185 807	273 087	0	19 721	18 387	
Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	7 923	7 181	0	56	13 079	28 239	0	5 522	3 316	
Przetwórstwo przemysłowe	0	0	107 846	709 597	3 333 218	635	526	318 195	4 470 017	0	404 310	218 004	
Wytworzenie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	574 927	11 886	188 016	44 689	65 055	30 830	915 403	0	91 128	72 225	
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	22 742	30 784	100	51	19 215	72 892	0	2 976	2 302	
Budownictwo	0	0	366 407	286 670	588 360	17 242	36 346	231 213	1 526 238	26 017	450 102	322 955	
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	0	0	51 920	1 450 654	2 954 225	91 487	171 223	534 811	5 254 320	0	658 815	480 887	
Transport i gospodarka magazynowa	0	0	0	352 095	475 360	11 404	8 515	433 762	1 281 136	0	131 082	80 953	
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami	0	0	71 049	199 973	43 788	11 428	38 334	55 624	420 196	0	80 509	49 399	
Informacja i komunikacja	0	0	0	42 519	1 074 918	1 511	2 312	66 578	1 187 838	2	15 520	13 650	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 172 845	367 842	39 892	30 381	284 431	34 841	41 612	53 132	2 024 976	43 749	94 058	48 891	
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0	2 828 088	66 216	572 112	0	146	46 949	3 513 511	0	389 219	209 867	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0	0	128 676	201 905	853	2 478	221 819	555 731	0	39 059	26 668	
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0	13 118	57 217	160 904	16 690	6 249	68 318	322 496	0	19 956	14 766	

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Łączna kwota ekspozycji brutto wg głównych branż gospodarki													
31 grudnia 2013	Ekspozycje									Łączna kwota ekspozycji	w tym:		
Nazwa branży	wobec rządów i banków centralnych	wobec instytucji finansowych	z tytułu kredytowania specjalistycznego	wobec małych i średnich przedsiębiorstw	pozostałe wobec przedsiębiorców i sektora publicznego	detaliczne zabezpieczone na nieruchomościach	detaliczne odnawialne	pozostałe detaliczne		Ekspozycje kapitałowe	Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	Salda odpisów	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	0	0	0	18 324	722	5 042	7 158	3 514		0	6 680	4 571	
Edukacja	0	0	0	47 755	18 038	455	7	23 432		0	12 536	8 549	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0	0	129 758	45 223	0	0	212 894		0	22 892	16 579	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0	0	31 477	19 175	0	0	15 738		0	9 316	6 712	
Pozostała działalność usługowa	0	0	0	120 182	14 405	0	0	68 075		0	26 968	22 714	
Gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	16 176 639	1 109 832	2 213 226		0	1 545 058	1 311 284	
Razem	1 172 845	367 842	4 053 247	3 728 790	10 079 956	16 415 685	1 492 575	4 816 211	42 127 151	69 768	4 025 427	2 932 679	

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Praktyki „forbearance”

W nawiązaniu do dokumentu 2012/853 wydanego przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) oraz instrukcji wydanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w zakresie ujawnień dotyczących ekspozycji forborne Grupa wdrożyła proces klasyfikacji tego rodzaju ekspozycji.

Ekspozycje oznaczona jako forborne to są umowy kredytowe, w odniesieniu do których nastąpiła ugoda z dłużnikiem, który doświadcza lub wkrótce zacznie doświadczać trudności z wywiązywaniem się ze swoich zobowiązań finansowych. Przy czym ugoda dotyczy jednego z poniższych działań:

- zmiany dotychczasowych warunków umowy, z których – jak się uznaje – dłużnik nie może się wywiązać z powodu trudności finansowych („dług zagrożony”), prowadzących do niedostatecznej zdolności do obsługi długu, a która to zmiana nie miałaby miejsca, jeżeli dłużnik nie doświadczałby trudności finansowych;
- całkowitego lub częściowego refinansowania zagrożonej umowy dłużnej, które nie miałyby miejsca, gdyby dłużnik nie doświadczał trudności finansowych.

Ekspozycje przestają być wykazywane jako ekspozycje forborne, jeżeli spełnione są wszystkie poniższe warunki:

- umowę uznaje się za niezagrożoną, w tym w przypadku gdy została ona usunięta z kategorii umów zagrożonych po dokonaniu analizy sytuacji finansowej dłużnika, która wykazała, że umowa ta nie spełnia już warunków uznania jej za zagrożoną;
- od daty uznania ekspozycji wstrzymanej za niezagrożoną upłynął co najmniej dwuletni okres warunkowy;
- przez co najmniej połowę okresu warunkowego dokonywane były regularne płatności w wyższej niż nieznaczną łącznej kwocie z tytułu odsetek lub kwoty głównej;
- na koniec okresu warunkowego żadna z ekspozycji wobec dłużnika nie była przeterminowana o ponad 30 dni.

W przypadku, gdy ugoda skutkuje istotną zmianą warunków lub oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych, względem warunków rynkowych lub oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z istniejącego aktywa finansowego, istniejące aktywo finansowe jest wyłączone z bilansu, a nowe aktywo finansowe jest ujmowane w bilansie, na dzień początkowego ujęcia, w wartości pomniejszonej o zaktualizowany odpis na utratę wartości z tytułu ryzyka kredytowego właściwy dla nowego aktywa. Różnica pomiędzy kwotami odpisów na ryzyko kredytowe odnoszona jest na rachunek zysków i strat. Ujęcie takie jest niezależne od zmiany lub braku zmiany formy prawnej transakcji i opiera się na jej treści ekonomicznej.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

W odniesieniu do ekspozycji niedetalicznych zawarcie umowy forbearance, zamieniającej warunki umowne z uwagi na trudności finansowe dłużnika stanowi jedną z przesłanek do przeprowadzenia testu indywidualnej utraty wartości i skutkuje koniecznością przeprowadzenia analizy pod kątem utworzenia odpisów aktualizujących wartość ekspozycji z tytułu utraty wartości. Ekspozycje detaliczne oznakowane jako forborne, dla których rozpoznano przesłankę utraty wartości objęte są kolektywnym modelem utraty wartości.

Ekspozycje detaliczne oznakowane jako forborne, dla których nie jest rozpoznana przesłanka utraty wartości, objęte są modelem IBNR. Szczegóły kalkulacji utraty wartości ekspozycji kredytowych zostały zaprezentowane w nocie 2.9 do sprawozdania finansowego.

Poniższa tabela przedstawia wartość ekspozycji „forborne” według stanu na 31 grudnia 2014 r:

Wartość ekspozycji "forborne"				
31 grudnia 2014	Wartość brutto	Odpis	Wartość netto	Wartość zabezpieczeń otrzymanych
Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	1 398 400	40 569	1 357 831	849 590
Nieprzeterminowane	1 093 096	18 590	1 074 505	673 203
Klienci indywidualni	144 189	2 653	141 536	57 477
Klienci mikro	142 462	2 335	140 126	79 047
Duże przedsiębiorstwa	793 019	13 074	779 945	528 287
Małe i średnie przedsiębiorstwa	13 426	528	12 898	8 391
Przeterminowane	305 304	21 978	283 326	176 387
Klienci indywidualni	147 883	9 813	138 070	62 319
Klienci mikro	86 811	7 615	79 195	45 396
Duże przedsiębiorstwa	66 041	4 304	61 737	65 366
Małe i średnie przedsiębiorstwa	4 569	246	4 323	3 307
Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	1 110 493	518 452	592 042	428 438
Analizowane grupowo	257 814	119 382	138 432	132 176
Klienci indywidualni	120 934	65 795	55 139	51 515
Klienci mikro	134 532	53 137	81 395	78 842
Duże przedsiębiorstwa	2 348	451	1 897	1 820
Analizowane indywidualnie	852 679	399 069	453 610	296 261
Klienci indywidualni	14 040	4 468	9 573	0
Klienci mikro	19 180	13 505	5 675	944
Duże przedsiębiorstwa	794 074	363 533	430 541	290 666
Małe i średnie przedsiębiorstwa	25 385	17 563	7 821	4 652

W kategorii Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości zaprezentowano kredyty z rozpoznaną przesłanką utraty wartości w wysokości: wartość brutto 275 381 tys. zł, odpis z tytułu utraty wartości 12 205 tys. zł.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Poniższa tabela przedstawia udział ekspozycji „forborne” w portfelu kredytowym według stanu na 31 grudnia 2014 r:

Wartość netto ekspozycji					
31 grudnia 2014	Forborne	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Udział %	Forborne w okresie warunkowym*	
Klienci indywidualni	344 318	18 133 192	2%	146 504	
Klienci mikro	306 391	4 960 867	6%	90 390	
Duże przedsiębiorstwa	1 274 120	15 008 524	8%	643 634	
Małe i średnie przedsiębiorstwa	25 043	1 687 071	1%	8 705	
Sektor publiczny	0	29 644	0%	0	
Razem	1 949 873	39 819 298	5%	889 232	

* Do klasy "Okres warunkowy" Grupa klasyfikuje ekspozycje, dla których w przeszłości zastosowano udogodnienia, a które obecnie znajdują się w okresie obserwacji przed pełnym uzdrowieniem

Poniższa tabela przedstawia terminy przeterminowana dla wartości ekspozycji „forborne” według stanu na 31 grudnia 2014 r:

Wartość brutto ekspozycji "forborne"	Okres przeterminowania						Razem
	Nieprzeterminowane	Poniżej 1 m-ca	Powyżej 1 m-ca poniżej 3 m-cy	Powyżej 3 m-cy poniżej 6 m-cy	Powyżej 6 m-cy poniżej 12 m-cy	Powyżej 1 roku	
Stan na 31 grudnia 2014							
Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	1 093 095	143 878	90 615	5 500	4 549	60 763	1 398 400
Klienci indywidualni	144 189	95 782	50 290	1 664	147	0	292 072
Klienci mikro	142 461	46 771	40 040	0	0	0	229 272
Duże przedsiębiorstwa	793 019	74	1	3 107	4 212	58 647	859 060
Małe i średnie przedsiębiorstwa	13 426	1 250	284	729	189	2 116	17 996
Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	390 879	25 041	60 824	56 943	52 345	524 461	1 110 493
Klienci indywidualni	7 314	9 502	17 625	23 825	3 763	72 945	134 974
Klienci mikro	10 103	13 016	11 461	11 283	11 014	96 835	153 712
Duże przedsiębiorstwa	362 345	2 096	31 575	19 694	35 563	345 149	796 422
Małe i średnie przedsiębiorstwa	11 117	427	164	2 141	2 004	9 532	25 385

Limity Koncentracji

W celu kontroli ryzyka portfela kredytowego w zakresie oczekiwanych i nieoczekiwanych strat (kapitału i poziomu odpisów z tytułu utraty wartości), Grupa określa limity koncentracji ryzyka kredytowego dla potrzeb kontroli wewnętrznej i zarządza ekspozycją na ryzyko w ramach tych limitów poprzez regularny system monitorowania.

Zarząd Jednostki Dominującej zatwierdza limity ryzyka kredytowego określone w Politykach kredytowych.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Jednostka Dominująca monitoruje wykorzystanie limitu koncentracji zaangażowań wynikającego z przepisów art. 71 ustawy Prawo bankowe, względem pojedynczego klienta lub grupy klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.

Wartość dopuszczalnego limitu koncentracji kredytowej względem pojedynczego klienta lub grupy klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie kształtowała się na następującym poziomie:

Dopuszczalny limit koncentracji	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Limit koncentracji zaangażowania Grupy (25%)	1 373 663	1 336 163

Grupa nie posiada zaangażowań przekraczających powyższe limity.

Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy podlega dalszym ograniczeniom w formie szczegółowych limitów dotyczących narażenia na ryzyko bilansowe i pozabilansowe oraz dzienne limity ryzyka dostaw dotyczące pozycji takich jak walutowe kontrakty terminowe. Faktyczna ekspozycja na ryzyko jest codziennie porównywana z dopuszczalnym limitem.

Poniżej zaprezentowano ekspozycje klientów przekraczające wartość 10% funduszy własnych Grupy (549 465 tys. zł). Zostały one zaprezentowane w oparciu o zaangażowania względem pojedynczego klienta oraz grup kapitałowych w wartości bez uwzględniania pomniejszych z tytułu zastosowania technik redukcji ryzyka kredytowego ani wyłączeń określonych w § 6 Uchwały w sprawie limitu koncentracji zaangażowań. Zestawienie uwzględnia również ekspozycje w stosunku do Rządów i Banków Centralnych oraz innych banków.

31 grudnia 2014				
Nr klienta	Nazwa kredytobiorcy	Wartość zaangażowania	Podmiot/Grupa	Udział procentowy
1	Kredytobiorca 1	9 699 462	Podmiot	177%
2	Kredytobiorca 2	6 222 699	Grupa	113%
3	Kredytobiorca 3	6 037 693	Podmiot	110%
4	Kredytobiorca 4	705 512	Grupa	13%

Zaangażowania wobec kredytobiorców: 1, 2 i 3 na 31 grudnia 2014 roku dotyczą Narodowego Banku Polskiego i Skarbu Państwa i nie są objęte ograniczeniem łącznego zaangażowania do wysokości 25% funduszy własnych na mocy par. 6 Uchwały nr 208/2011 KNF z dnia 22 sierpnia 2011 roku, z późniejszymi zmianami, w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji i limitu dużych zaangażowań. Zaangażowanie wobec tych kredytobiorców po zastosowaniu wyłączeń określonych w § 6 Uchwały w sprawie limitu koncentracji zaangażowań, są na poziomie poniżej dopuszczalnego limitu koncentracji kredytowej czyli poniżej 25%.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

31 grudnia 2013				
Nr klienta	Nazwa kredytobiorcy	Wartość zaangażowania	Podmiot/Grupa	Udział procentowy
1	Kredytytobiorca 1	9 986 120	Grupa	187%
2	Kredytytobiorca 2	8 648 850	Podmiot	162%
3	Kredytytobiorca 3	2 027 335	Grupa	38%
4	Kredytytobiorca 4	1 161 420	Podmiot	22%
5	Kredytytobiorca 5	870 508	Grupa	16%
6	Kredytytobiorca 6	801 913	Grupa	15%
7	Kredytytobiorca 7	661 159	Grupa	12%
8	Kredytytobiorca 8	607 843	Grupa	11%

Zaangażowania wobec kredytobiorców: 2 i 3 na 31 grudnia 2013 roku dotyczą Narodowego Banku Polskiego, Skarbu Państwa i nie są objęte ograniczeniem łącznego zaangażowania do wysokości 25% funduszy własnych na mocy par. 6 Uchwały nr 208/2011 KNF z dnia 22 sierpnia 2011 roku, z późniejszymi zmianami, w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji i limitu dużych zaangażowań. Zaangażowanie wobec kredytobiorcy 1 po zastosowaniu wyłączeń określonych w § 6 uchwały w sprawie limitu koncentracji zaangażowań, jest na poziomie poniżej dopuszczalnego limitu koncentracji kredytowej czyli poniżej 25%.

45. Ryzyko utraty płynności

Podstawowym celem systemu zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy, które umożliwi realizację określonych w planie finansowym celów dochodowych przy jednoczesnym utrzymaniu ciągłej zdolności terminowego wywiązywania się Grupy ze zobowiązań oraz zachowaniu nałożonych limitów ryzyka płynności, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych (regulacyjnych).

Zarządzanie bieżącą, śróddzienną płynnością Grupy prowadzone jest przez Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Poziom ponoszonego przez Grupę średnio- i długoterminowego ryzyka płynności oceniany jest na podstawie raportów płynności.

Raporty płynności informują o wysokości luki płynności (statyczna analiza luki płynności), czyli o niedopasowaniu pomiędzy terminami zapadalności aktywów i terminami wymagalności pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych, na podstawie poziomu osiągniętych wskaźników płynności, które pokazują stosunek skumulowanych wpływów do skumulowanych wypływów w danym okresie czasu.

Raporty sporządzane są dla pozycji bilansowych i pozabilansowych w PLN i w podstawowych walutach obcych, tj. EUR, USD, CHF, JPY i GBP oraz w pozostałych walutach obcych łącznie. Raporty uwzględniają elementy modelowania w zakresie zachowania rynku finansowego i klientów Grupy (m.in. odnawianie depozytów, osad na rachunkach bieżących, prawdopodobieństwo realizacji zobowiązań pozabilansowych, rezerwę obowiązkową, uwzględnienie korekty należności z tytułu zidentyfikowanej utraty wartości).

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Zarządzanie średnio- i długoterminowym ryzykiem płynności realizowane jest w Grupie przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), który ustala pożądaną strukturę bilansu Grupy poprzez system limitów obejmujących, m.in. wielkość luki płynności, stopień koncentracji depozytów, stosunek wartości portfela kredytowego do depozytów.

Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami prowadzi działalność na rynku finansowym, odpowiednio kształtując portfel aktywów i pasywów tak, aby zachowane zostały wymagane poziomy limitów ryzyka płynności. Polityka cenowa i produktowa Grupy jako instrument mający wpływ na strukturę bilansu Grupy jest również narzędziem wykorzystywanym do zarządzania ryzykiem płynności.

Grupa dokonuje również kalkulacji na bazie dziennej nadzorczych miar płynności zgodnie z wymaganiami Uchwały Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z późniejszymi zmianami. Są to:

- miary płynności krótkoterminowej,
- miary płynności długoterminowej.

Analizę wymagalności zobowiązań finansowych w postaci niezdyktowanych przepływów środków pieniężnych prezentuje poniższe zestawienie.

31 grudnia 2014		Przepływy pieniężne kontraktowe					
Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	953 441	1 124 302	509 515	340 428	202 052	114 435	1 166 430
Wpływy	27 313 337	-	17 541 511	4 093 644	3 699 251	2 039 408	27 373 813
Wy pływy	28 266 881	-	18 051 129	4 434 072	3 901 303	2 153 842	28 540 346
Zobowiązania finansowe	50 900 092	50 985 022	33 153 009	11 298 699	6 164 582	1 219 869	51 836 159
<i>Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych</i>	16 701 434	16 709 681	3 587 485	7 011 672	5 369 186	1 200 486	17 168 828
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	32 803 567	32 878 290	29 221 770	3 905 883	81 261	1 186	33 210 100
<i>Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych</i>	1 134 434	1 136 394	128 197	365 508	702 868	0	1 196 574
<i>Pozostałe zobowiązania finansowe</i>	260 657	260 657	215 558	15 636	11 266	18 197	260 657
Udzielone zobowiązania gwarancyjne	2 021 907	-	1 984	2 019 923	0	0	2 021 907
Udzielone zobowiązania finansowe	4 478 751	-	24 004	1 970 057	2 484 690	0	4 478 751

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

31 grudnia 2013		Przepływy pieniężne kontraktowe					Razem
Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	363 646	453 945	212 715	212 142	71 797	23 031	519 685
Wpływy	14 525 519	-	8 872 134	5 201 396	574 103	18 603	14 666 236
Wyplywy	14 889 165	-	9 084 849	5 413 538	645 900	41 634	15 185 921
Zobowiązania finansowe	46 428 430	46 509 337	28 200 464	11 463 771	7 222 827	357 836	47 244 898
<i>Zobowiązania wobec banków i pozostałych monetarnych instytucji finansowych</i>	16 028 268	16 041 212	1 236 578	7 964 499	7 044 351	357 228	16 602 656
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	30 061 812	30 129 775	26 648 229	3 499 272	155 783	608	30 303 892
<i>Pozostałe zobowiązania finansowe</i>	338 350	338 350	315 657	0	22 693	0	338 350
Udzielone zobowiązania gwarancyjne	1 776 499	-	0	1 776 499	0	0	1 776 499
Udzielone zobowiązania finansowe	4 271 067	-	19 775	2 074 295	2 176 998	0	4 271 068

Poniższa tabela przedstawia skumulowaną lukę kontraktową płynności Jednostki Dominującej z uwzględnieniem transakcji pozabilansowych (bez linii kredytowych).

	do 1 miesiąca	do 3 miesiący	do 12 miesiący	do 2 lat	do 3 lat	do 5 lat
31 grudnia 2014	-2 705 121	-12 377 383	-14 218 396	-15 508 933	-14 778 638	-12 295 993
31 grudnia 2013	-7 825 917	-11 167 842	-14 785 290	-14 778 625	-15 838 530	-14 276 202

W przedziale do „1 miesiąca” Grupa prezentuje zobowiązania wobec klientów z tytułu rachunków bieżących.

Istotą działania Grupy jest transformacja terminów zapadalności po stronie aktywnej i pasywnej sprawozdania z sytuacji finansowej, tak aby uwzględnić preferencje klientów składających depozyty i zaciągających kredyty, przy akceptowalnym poziomie ryzyka mitygowanym poprzez średnio- i długoterminowe finansowanie pozyskiwane na rynku hurtowym.

Struktura terminów zapadalności aktywów i zobowiązań oraz zdolność do zastąpienia, po możliwym do przyjęcia koszcie, oprocentowanych zobowiązań z chwilą osiągnięcia terminu wymagalności, stanowią istotne elementy oceny płynności Grupy oraz jej narażenia na zmiany stóp procentowych i kursów wymiany walut.

46. Pozostałe ryzyka rynkowe

46.1. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe wynika z otwartych pozycji w produktach procentowych, walutowych i kapitałowych, które narażone są na zmiany wartości na rynku. Grupa stosuje dla potrzeb konstrukcji limitów ryzyka metody symulacyjne, metody oparte na wartości punktu bazowego oraz metody oparte na wartości pozycji netto.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym podlega ciągłej ocenie oraz ewolucji w celu dostosowania go do zmieniających się warunków rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Na proces zarządzania składają się:

- identyfikacja czynników ryzyka,
- pomiar ryzyka,
- monitorowanie ryzyka,
- raportowanie ryzyka.

46.2. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko zmiany wartości poszczególnych instrumentów finansowych spowodowanych fluktuacjami kursów walutowych. Z uwagi na prowadzoną działalność Grupa narażona jest na wpływ wahań kursowych na swoją sytuację finansową i przepływy pieniężne.

Ryzyko walutowe rozumiane jako prawdopodobieństwo wystąpienia straty jest uzależnione od:

- zmienności kursów walutowych,
- niedopasowania należności i zobowiązań walutowych.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ustalenie obszarów ryzyka walutowego i podejmowanie działań mających na celu ograniczenie ryzyka walutowego do akceptowanych przez Grupę rozmiarów.

W celu zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie stworzony został system limitów ryzyka rynkowego. W ramach podziału kompetencji w procesie zarządzania ryzykiem, Zarząd Jednostki Dominującej ustala w Polityce Zarządzania Aktywami i Pasywami poziom ogólnego apetytu na ryzyko walutowe, uwzględniając założenia budżetowe oraz wpływ potencjalnych strat na kapitał Grupy.

Polityka Grupy w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym zakłada posiadanie niewielkiej pozycji walutowej, która pozwala na oferowanie klientom konkurencyjnych warunków cenowych. Ryzyko walutowe jest nieistotne – wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wynosi 952 tys. zł. Grupa w procesie zarządczym stosuje metody symulacyjne, wykorzystując do kalkulacji i pomiaru poziomu zagrożenia na ryzyko walutowe metodę wartości zagrożonej (VaR).

Szczegółowe wartości poszczególnych limitów ustalane są następnie przez Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami i obejmują one:

- limity poziomu maksymalnej, otwartej pozycji walutowej overnight dla każdej waluty,
- limity poziomu całkowitej otwartej pozycji walutowej overnight i intraday dla wszystkich walut łącznie,
- limit poziomu wartości zagrożonej, wyznaczanej dla 1-dniowego horyzontu utrzymania pozycji oraz poziomu ufności 99%. Wartość zagrożona wyznaczana jest metodą wariancji-kowariancji,
- miesięczne, kwartalne i roczne limity maksymalnej straty.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Ponadto, dla potrzeb obliczania wymogu z tytułu ekspozycji na ryzyko walutowe wykorzystywana jest tzw. metoda podstawowa wyznaczająca dopuszczalne granice ekspozycji na ryzyko niedopasowania należności i zobowiązań walutowych (tzw. pozycja całkowita) w odniesieniu do funduszy własnych Grupy.

Raporty dzienne dotyczące pozycji walutowej Grupy obejmujące analizę działalności walutowej w kontekście przestrzegania obowiązujących norm ostrożnościowych (limitów) oraz wyników ekonomicznych przedstawiane są dyrektorom jednostek organizacyjnych odpowiedzialnym za zarządzanie oraz kontrolę ryzyka oraz członkom Zarządu Jednostki Dominującej.

Na dzień 31 grudnia 2014 i 31 grudnia 2013 roku została przeprowadzona analiza wpływu zmiany kursów walutowych na pozycje walutową Grupy dla trzech walut obcych (EUR, CHF, USD) w przypadku których otwarta pozycja walutowa Grupy jest największa. Wyniki tej analizy są przedstawione w tabeli poniżej (w tys. złotych):

31 grudnia 2014	Pozycja bazowa	Pozycja przy zmianie kursu o -50 pkt	Pozycja przy zmianie kursu o +50 pkt	Wpływ na wynik przy zmianie kursu o -50 pkt	Wpływ na wynik przy zmianie kursu o +50 pkt
EUR	7 421	7 413	7 429	-8	8
USD	-13 325	-13 307	-13 344	18	-19
CHF	5 375	5 369	5 383	-7	8
Razem				3	-3

31 grudnia 2013	Pozycja bazowa	Pozycja przy zmianie kursu o -50 pkt	Pozycja przy zmianie kursu o +50 pkt	Wpływ na wynik przy zmianie kursu o -50 pkt	Wpływ na wynik przy zmianie kursu o +50 pkt
EUR	-8 656	-8 647	-8 664	9	-8
USD	-1 706	-1 703	-1 708	3	-2
CHF	46 072	46 004	46 140	-68	68
Razem				-56	58

Przy założeniu że kursy walut jednocześnie spadną o 50 punktów bazowych, krótka pozycja walutowa netto Grupy wzrośnie o 3 tys. PLN, natomiast przy wzroście kursów walut o 50 punktów bazowych krótka pozycja walutowa netto Grupy spadnie o 3 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku długa pozycja walutowa netto Grupy wynosiła 14 706 tys. zł, co stanowi 0,27 % funduszy własnych Banku (na dzień 31 grudnia 2013 r. długa pozycja walutowa netto Grupy wynosiła 47 189 tys. zł, co stanowi 0,88 % funduszy własnych Grupy). Poniższa tabela przedstawia podział pozycji bilansowych i pozabilansowych Grupy według poszczególnych walut

Koncentracje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w walutach oraz pozycja walutowa Grupy					
31 grudnia 2014	EUR	USD	CHF	Pozostałe	Razem
Składniki pozycji walutowej bilansowe - aktywa	11 670 543	841 111	11 782 222	364 344	24 658 221
Składniki pozycji walutowej bilansowe - pasywa	10 835 238	1 899 302	3 885 127	337 390	16 957 057
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe – kwoty do otrzymania	11 662 245	14 274 956	2 029 349	423 686	28 390 237
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe – kwoty do wydania	12 490 130	13 230 091	9 921 069	448 731	36 090 020
Pozycja walutowa netto długa (+)	7 421	-	5 375	1 909	14 706
Pozycja walutowa netto krótka (-)	-	13 325	-	-	13 325

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Koncentracje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w walutach oraz pozycja walutowa Grupy					
31 grudnia 2013	EUR	USD	CHF	Pozostałe	Razem
Składniki pozycji walutowej bilansowe - aktywa	10 587 692	271 986	12 006 429	239 873	23 105 980
Składniki pozycji walutowej bilansowe - pasywa	11 837 879	1 594 834	4 480 427	313 374	18 226 514
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe – kwoty do otrzymania	9 155 016	10 616 170	1 835 375	419 454	22 026 015
Składniki pozycji walutowej pozabilansowe – kwoty do wydania	7 913 485	9 295 027	9 315 305	344 836	26 868 653
Pozycja walutowa netto długa (+)	0	0	46 072	1 117	47 189
Pozycja walutowa netto krótka (-)	8 656	1 705	0	0	10 361

46.3. Ryzyko zmiany stopy procentowej dla przepływów pieniężnych i wartości godziwej

Ryzyko stopy procentowej jest spowodowane faktem, że możliwe zmiany stóp procentowych na rynku mogą mieć wpływ na przyszłe przepływy pieniężne lub też na wartość godziwą posiadanych przez Grupę instrumentów finansowych.

Identyfikacja obszarów, w których Grupa jest narażona na ryzyko stopy procentowej oraz kształtowanie struktury bilansu w sposób pozwalający na maksymalizację wyniku odsetkowego są głównymi celami zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Polityka Grupy w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej zakłada istnienie w Grupie systemu wewnętrznych cen transferowych, w ramach którego jednostki biznesowe nie podejmujące na własny rachunek ryzyka stopy procentowej przekazują je do jednostek odpowiedzialnych za jego centralne zarządzanie.

W celu zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie stworzony został system limitów ryzyka rynkowego. W ramach podziału kompetencji w procesie zarządzania ryzykiem, Zarząd Jednostki Dominującej ustala w Polityce Zarządzania Aktywami i Pasywami poziom ogólnego apetytu na ryzyko stopy procentowej, uwzględniając założenia budżetowe oraz wpływ potencjalnych strat na kapitał Grupy.

Szczegółowe wartości poszczególnych limitów ustalane są następnie przez Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami i obejmują one:

- limity poziomu maksymalnej, otwartej pozycji na stopie procentowej mierzonej jako wartość zmiany wartości godziwej przy wzroście rynkowych stóp procentowych o 1 punkt bazowy. Wartości limitów są zdywersyfikowane ze względu na źródło ekspozycji (księga bankowa i handlowa), jej walutę oraz przedział czasowy zgodnie z obowiązującą w Grupie siatką terminów przeszacowania,
- limity poziomu wartości zagrożonej, wyznaczonej osobno dla portfela bankowego i handlowego, przy założeniu 1-dniowego horyzontu utrzymania pozycji oraz poziomu ufności 99%. Wartość zagrożona wyznaczana jest metodą wariancji-kowariancji, przy czym Grupa nie posiada otwartych pozycji stopy procentowej w instrumentach o nieliniowym profilu ryzyka,
- miesięczne, kwartalne i roczne limity maksymalnej straty.

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Wszystkie limity związane z ryzykiem stopy procentowej monitorowane są przez Departament Zarządzania Ryzykiem. Pomiar ryzyka prowadzony jest w cyklu dziennym. Dzielne raporty z wykorzystaniem poszczególnych limitów ryzyka rozsyłane są w formie elektronicznej do merytorycznych komórek organizacyjnych Jednostki Dominującej oraz nadzorujących je członków Zarządu.

Za okresową kontrolę zarządzania ryzykiem stóp procentowych odpowiedzialny jest Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO). ALCO na swych comiesięcznych posiedzeniach dokonuje oceny poziomu ryzyka, na które Grupa jest narażona i w razie konieczności zobowiązuje właściwe jednostki do podjęcia odpowiednich kroków w celu jego ograniczenia.

Grupa prowadzi wyodrębnione księgi bankową oraz handlową. Zgodnie z Zarządzeniem Zarządu Jednostki Dominującej dotyczącym szczegółowych zasad wyodrębniania księgi handlowej, zaliczane są do niej:

- operacje zawierane z zamiarem uzyskania korzyści finansowych na tej operacji w krótkim okresie wynikających ze zmian parametrów rynkowych, w szczególności kursów walutowych i stóp procentowych,
- wszystkie operacje zabezpieczające ryzyko operacji zaliczanych do portfela handlowego,
- wewnętrzne instrumenty zabezpieczające, które mitygują ryzyka portfela bankowego.

W ramach księgi handlowej z uwagi na niejednorodność ryzyk zawieranych operacji wyodrębnione zostały portfele, które umożliwiają monitorowanie pozycji oraz limitów na poszczególnych typach operacji.

Dla potrzeb obliczania wymogu z tytułu ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej Grupa stosuje metodę średniego, zaktualizowanego okresu zwrotu. Operacje niezakwalifikowane do księgi handlowej, zawierają się w księdze bankowej.

Poniższa tabela prezentuje poziom narażenia Jednostki Dominującej na ryzyko stopy procentowej, w podziale na księgę bankową i handlową, mierzonego jako wartość zmiany wartości godziwej przy wzroście rynkowych stóp procentowych o 1 punkt procentowy. Wartości w poszczególnych przedziałach prezentowane są jako wartości bezwzględne w celu pokazania ogólnego poziomu narażenia na ryzyko stopy procentowej, niezależnie od kierunku zajmowanej pozycji (w złotych).

	2014				2013			
	Min.	Max.	Średnia	Stan na 31 grudnia	Min.	Max.	Średnia	Stan na 31 grudnia
Księga bankowa								
<1Y	958	2 355 458	544 426	2 355 458	103 322	655 077	230 032	459 515
1 – 3Y	2 439	616 687	93 758	70 571	142	491 852	70 648	26 847
>3Y	27 969	152 880	99 602	142 086	1 567	125 166	23 543	23 801
Księga handlowa								
<1Y	84	132 242	38 011	247	283	158 556	42 495	27 003
1 – 3Y	227	179 534	67 186	34 900	38	173 283	30 472	5 961
>3Y	32	148 898	39 894	68 889	25	49 846	12 323	15 524

Zarządzanie ryzykiem (cd.)

Następna tabela prezentuje poziom narażenia Jednostki Dominującej na ryzyko stopy procentowej, w podziale na księgę bankową i handlową, mierzonego za pomocą wartości zagrożonej, zgodnie z opisanymi powyżej, zdefiniowanymi w systemie limitów parametrami modeli.

	2014			2013	
	Min.	Max.	Średnia	Stan na 31 grudnia	Stan na 31 grudnia
Księga bankowa	1 791	5 328	3 363	3 140	1 291
Księga handlowa	483	3 290	1 425	1 638	715

Jednostka Dominująca wyznacza również miarę Earnings-at-Risk, która prezentuje wrażliwość wyniku odsetkowego w rocznym horyzoncie czasu przy założeniu natychmiastowej i identycznej dla wszystkich walut zmiany rynkowych stóp procentowych o 100 punktów bazowych, utrzymującej się w okresie trwania symulacji.

Wynik tak przeprowadzonego pomiaru za koniec roku 2014 wykazał wpływ na wynik odsetkowy w kwocie 83 319 tys. zł, co stanowi 1,5% funduszy własnych Jednostki Dominującej uwzględnianych w kalkulacji współczynnika kapitałowego wobec 101 901 tys. zł za rok poprzedni, co stanowiło 2,1% funduszy.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na zmiany stóp procentowych. Tabela ta przedstawia aktywa i zobowiązania Grupy według wartości bilansowej w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianej w umowie lub terminu wymagalności.

Wartość bilansowa pochodnych instrumentów finansowych, które są wykorzystywane przede wszystkim w celu obniżania poziomu ekspozycji Grupy na zmiany stóp procentowych, ujęta jest Pochodnych instrumentach finansowych w Aktywach i Zobowiązaniach.

Zarządzanie ryzykiem

Ekspozycja Grupy na ryzyko zmiany stopy procentowej									
31 grudnia 2014	Nieoprocen- towane	1M	3M	6M	12M	2Y	5Y	>5Y	Razem
Aktywa									
Kasa i środki w Banku Centralnym	1 757 367	926 508	0	0	0	0	0	0	2 683 875
Należności od banków	3	589 888	65 000	0	0	0	0	0	654 891
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	157 063	96 283	6 711	72 238	12 572	6 488	10 268	361 623
Pochodne instrumenty finansowe	900 213	499	0	0	0	0	0	0	900 712
Inwestycyjne papiery wartościowe	42 104	10 384 100	2 102 906	0	0	0	0	0	12 529 109
Kredyty i należności udzielone klientom	0	24 245 822	15 195 060	65 115	153 739	21 724	40 433	97 405	39 819 298
Pozostałe aktywa finansowe	134 464	0	0	0	0	0	0	0	134 464
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec banków	0	8 115 996	8 206 216	30 863	8 600	28 000	0	0	16 389 675
Pochodne instrumenty finansowe	1 124 285	17	0	0	0	0	0	0	1 124 302
Zobowiązania wobec klientów	0	21 136 909	8 821 332	1 040 352	1 817 984	59 675	1 401	638	32 878 290
Zobowiązania podporządkowane	0	0	320 006	0	0	0	0	0	320 006
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	634 434	501 960	0	0	0	0	1 136 394
Inne zobowiązania finansowe	257 475	3 181	0	0	0	0	0	0	260 656
Pozycje pozabilansowe									
Udzielone zobowiązania gwarancyjne	2 021 907	0	0	0	0	0	0	0	2 021 907
Udzielone zobowiązania finansowe	4 454 747	24 004	0	0	0	0	0	0	4 478 751

Zarządzanie ryzykiem

Ekspozycja Grupy na ryzyko zmiany stopy procentowej									
31 grudnia 2013	Nieoprocentowane	1M	3M	6M	12M	2Y	5Y	>5Y	Razem
Aktywa									
Kasa i środki w Banku Centralnym	1 381 288	1 040 763	0	0	0	0	0	0	2 422 051
Należności od banków	0	242 637	120 000	0	5 000	0	0	0	367 637
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	8 590 306	0	5	12 791	70	157 408	10 226	8 770 806
Pochodne instrumenty finansowe	532 963	1 266	0	0	0	0	0	0	534 229
Inwestycyjne papiery wartościowe	69 768	1 438 473	41 180	252 989	0	0	0	0	1 802 410
Kredyty i należności udzielone klientom	0	24 891 781	12 226 547	159 493	90 042	44 670	41 212	123 184	37 576 928
Pozostałe aktywa finansowe	177 330	0	0	0	0	0	0	0	177 330
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec banków	0	5 768 882	10 046 237	0	27 506	75 864	18 721	0	15 937 209
Pochodne instrumenty finansowe	453 945	0	0	0	0	0	0	0	453 945
Zobowiązania wobec klientów	0	21 139 106	3 698 994	1 836 884	3 433 398	20 063	1 230	100	30 129 775
Zobowiązania podporządkowane	0	0	104 003	0	0	0	0	0	104 003
Inne zobowiązania finansowe	338 350	0	0	0	0	0	0	0	338 350
Pozycje pozabilansowe									
Udzielone zobowiązania gwarancyjne	1 776 498	0	0	0	0	0	0	0	1 776 498
Udzielone zobowiązania finansowe	4 271 068	0	0	0	0	0	0	0	4 271 068

46.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne definiowane jest jako możliwość straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych, lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja obejmuje ryzyko prawne, ale nie obejmuje ryzyka strategicznego oraz ryzyka utraty reputacji.

Dla celów kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Grupa stosuje tzw. Metodę Standardową (ang. Standardised Approach) określającą zarówno metodę wyliczania wymogu kapitałowego, jak również wymagania w zakresie procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Grupę działalności operacyjnej poprzez wdrożenie efektywnych mechanizmów identyfikacji, oceny i kwantyfikacji, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie ma odzwierciedlać profil ryzyka operacyjnego Grupy i zapewnić podjęcie odpowiednich środków w celu:

- kontroli poziomu ryzyka na akceptowalnym poziomie adekwatnym do rozmiaru i charakteru działalności Grupy,
- podejmowania działań zmierzających do likwidacji przyczyn oraz negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- minimalizacji strat powstających w wyniku zdarzeń operacyjnych,
- poprawy efektywności procesów,
- kształtowania świadomości związanej z ryzykiem operacyjnym.

Apetyt Grupy na ryzyko operacyjne wyrażony jest w postaci:

- wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na ryzyko operacyjne,
- założonej wartości strat operacyjnych dla zdarzeń operacyjnych zidentyfikowanych w Grupie w ciągu 12 miesięcy.

Podstawowe zasady dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie to:

- właścicielami ryzyka operacyjnego są menedżerowie linii biznesowych oraz poszczególnych jednostek organizacyjnych,
- organem nadzorującym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest Komitet Sterujący ds. Ryzyka Operacyjnego,
- istnieje niezależna funkcja zarządzania ryzykiem operacyjnym umiejscowiona w Departamencie Zarządzania Ryzykiem,
- występuje niezależny przegląd procedur i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym dokonywany przez audyt wewnętrzny,
- przeprowadzane jest systematyczne gromadzenie danych związanych z ryzykiem operacyjnym,
- przeprowadzane jest szacowanie ekspozycji i raportowanie ryzyka operacyjnego,
- podejmowane są działania mające na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego do akceptowalnego poziomu.

Zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Grupie stosowane są następujące metody i narzędzia zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- gromadzenie informacji o zdarzeniach operacyjnych,
- monitoring kluczowych wskaźników ryzyka,
- analizy scenariuszy dla zdarzeń charakteryzujących się małą częstotliwością i wysoką dotkliwością,
- ocena ryzyka operacyjnego zapewniające regularny i terminowy przepływ informacji do właściwych organów decyzyjnych.